

Täysistunto

Tiistai 13.12.2022 klo 11.59—17.32

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 315/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan, puolustusvaliokunnan ja tiedusteluvalvontavalio-
kunnan on annettava lausunto. — Keskustelu, ministeri Haavisto.

Keskustelu

12.05 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi 2022 on ollut valtaviin muutosten vuosi. Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäys Ukrainaan rikkoo YK:n peruskirjaa ja on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Hyökkäys on vaarantanut koko Euroopan vakauden ja murentanut Euroopan turvallisuusjärjestystä.

Muuttuneessa tilanteessa jouduimme keväällä Suomessa tarkastelemaan uudelleen omaa turvallisuuspoliittista perusratkaisuaamme, joka perustui uskottavaan kansalliseen puolustukseen, kansainväliseen järjestelmään, sotilaalliseen liittoumattomuuteen, kattavaan puolustusyhteistyöhön sekä ajatukseen, että turvallisuuspoliittisen tilanteen muuttuessa Suomen Nato-jäsenyyttä arvioidaan uudelleen, eli niin sanottuun Nato-optioon. Jos emme olisi reagoineet keväällä muutokseen turvallisuusympäristössämme, myös tämä olisi vaikuttanut asemaamme.

Suomi on toiminut päättäväisesti turvallisuutemme vahvistamiseksi. Toukokuussa päätimme hakea Naton jäsenyyttä, kesäkuussa meidät kutsuttiin liittymiskeskusteluihin, ja heinäkuussa Naton jäsenvaltiot allekirjoittivat Suomen liittymispöytäkirjan. Keskeiset kumppanimme, kuten Yhdysvallat, Iso-Britannia ja Saksa, antoivat turvallisuusvakuutukset prosessin ajaksi. Koko matkan olemme kulkeneet yhdessä läheisimmän kumppanimme Ruotsin kanssa.

Liittymispöytäkirjamme on nyt ratifioinut 28 valtiota 30:stä. Teemme joka päivä työtä kahden viimeisen ratifioinnin loppuun saattamiseksi. Viesti Naton jäsenmailta meille on ollut, että Suomen ja Ruotsin jäsenyys Natossa vahvistaa liittokuntaa ja lisää turvallisuutta.

Käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee Suomen liittymistä Pohjois-Atlantin sopimukseen ja niin sanottuun Ottawan sopimukseen. Pohjois-Atlantin sopimus on Naton perustamissopimus, jossa määrätään liittokunnan toiminnan periaatteista ja jäsenten velvoitteista. Sen keskeisin artikla on yhteistä puolustusta koskeva 5 artikla, johon sisältyvät turvatakuut. Oikeuksien lisäksi Naton jäsenyys tuo velvollisuuksia. Suomi varautuu myös tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

vittaessa antamaan apua liittokunnan jäsenille. Ottawan sopimus on Naton oikeushenkilöllisyyttä ja sen henkilöstön erioikeuksia ja vapauksia koskeva sopimus.

Esitys herätti lausuntokierroksella suurta mielenkiintoa. Kolmen viikon aikana lausuntoja saatiin noin 1 600 kappaletta. Suuri määrä kansalaisilta saatua palautetta kertoo asian tärkeydestä. Eduskuntakäsittely on mahdollisuus jatkaa keskustelua siitä, mitä Nato on ja mitä sen jäsenyys meille tarkoittaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä pyydetään eduskunnan hyväksyntää Pohjois-Atlantin sopimukselle ja Ottawan sopimukselle. Eduskunnan hyväksynnän jälkeen tasavallan presidentti päättää liittymisestä ja Suomi liittyy Natoon tallettamalla Pohjois-Atlantin sopimusta koskevan liittymiskirjansa Yhdysvaltojen hallituksen huostaan. Suomen liittymiskirja voidaan tallettaa vasta sen jälkeen, kun kaikki Naton jäsenvaltiot ovat hyväksyneet Suomen liittymisen ja Suomi on saanut Naton pääsihteeriltä kutsun liittyä.

Hallitus on arvioinut, että oikeudellisesti eduskunnan on mahdollista käsitellä hallituksen esitys ennen kuin kaikki Naton jäsenvaltiot ovat hyväksyneet Suomen liittymisen. Vastaavasti ovat aiemmin toimineet myös Tšekki, Montenegro ja Pohjois-Makedonia. Hallitus pitää tärkeänä, että eduskunnalla on tarvittava aika käsitellä Suomen liittymistä Natoon.

Hallitus esittää, että eduskunnan päätös sopimuksen hyväksymisestä voitaisiin tehdä yksinkertaisella enemmistöllä. Hallitus katsoo, että Pohjois-Atlantin sopimus on Suomen täysivaltaisuuden ja kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisen kannalta ongelmaton ja että kyse ei ole merkittävästä toimivallan siirrosta kansainväliselle järjestölle. Hallituksen arvion mukaan voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa Pohjois-Atlantin sopimukseen sekä Ottawan sopimukseen liittymisen eikä sopimusvelvoitteista aiheudu välittömiä muutostarpeita kansalliseen lainsäädäntöön. Pohjois-Atlantin sopimukseen liittymisen ei katsota vaikuttavan Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen päätöksentekojärjestelmään, maanpuolustusvelvollisuuteen eikä tasavallan presidentin tehtävään Puolustusvoimien ylipäällikkönä.

Naton jäsenenä Suomi sitoutuu Pohjois-Atlantin sopimukseen sekä osallistuu täysimääräisesti Naton toimintaan. Suomi sitoutuu 5 artiklan mukaiseen yhteiseen puolustukseen ja varautuu sotilaallisesti artiklan velvoitteen täyttämiseen. Tähän sisältyy mahdollinen aseellisen voiman käyttö. Suomen puolustus yhteensovitetaan osaksi Naton yhteistä puolustusta. Jäsenenä Suomi osallistuu Naton turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja sitoutuu liittokuntaan poliittisesti.

Arvoisa puhemies! Jäsenyydestä seuraa myös taloudellisia ja henkilöstövaikutuksia, jotka täsmentyvät jäsenyyden aikana. Natoon, sen hallinnollisiin elimiin ja komentorakenteeseen liittymisen vuotuisten kustannusten arvioidaan olevan 70—100 miljoonaa euroa. Naton jäsenenä Suomi sitoutuu säilyttämään puolustusmäärärahojen tason vähintään kahden prosentin tasolla kansallisesta bruttokansantuotteesta.

Jäsenvaltiot osallistuvat Naton siviili- ja sotilasbudjettiin sekä investointiohjelmaan omaan bruttokansantuoteosuuteen pohjautuvalla jako-osuudella. Madridin huippukokouksessa 2022 jäsenvaltiot päättivät kasvattaa yhteisrahoitteisia budjetteja, mikä tulee jatkossa nostamaan myös Suomen vuosittaisia maksuosuuksia.

Alustava jäsenyyden aiheuttama välitön lisähenkilöstötarve on noin 110 tehtävää vuonna 2023, ja se tarkentuu jäsenyyden myötä.

Naton jäsenyyden keskeisimpiä vaikutuksia viranomaistoimintaan on kansallisen tietoturvallisuuden eri toimintojen järjestäminen Naton tietoturvallisuusvaatimusten edellyttämälle tasolle. Turvallisuusluokiteltujen tietojen määrä kasvaa ja käsittelytarve laajenee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Ärade talman! Utrikesministeriet och Ålands landskapsregering har hållit tät kontakt under beredningen av Finlands anslutningsprocess. Ålands landskapsregerings representant deltog också i anslutningsdiskussionerna i Finlands delegation.

Finlands anslutning till Nato påverkar inte Ålands ställning, som grundar sig på internationell rätt, och Ålands ställning är inte heller ett hinder för medlemskap. Demilitariseringen respekteras och Finland är berett att försvara Ålands neutralitet med nödvändiga åtgärder. Ålands folkrättsliga ställning har också noterats i utkastet till regeringspropositionen om Finlands anslutning till Nato.

Härnäst kommer propositionen att behandlas av riksdagen. Juridiskt sätt kan riksdagen behandla regeringspropositionen innan alla Natomedlemsstater har godkänt Finlands anslutning. Efter att riksdagen har behandlat regeringens proposition beslutar republikens president om Finlands anslutning till Nato. Finlands anslutningsinstrument kan deponeras till Förenta staternas regering, som fungerar som depositarie för det Nordatlantiska fördraget, först efter att alla Natos medlemsstater har ratificerat Finlands anslutningsprotokoll. Att Finland och Sverige framskrider hand i hand genom anslutningsprocessen är i båda ländernas och Natos intresse.

Finlands och Sveriges medlemskap stärker Finlands säkerhet och främjar stabiliteten i regionen. Finland förstärker också Nato med vår trovärdiga nationella försvarsförmåga, starka försvarsvilja och resiliens.

Arvoisa puhemies! Mikä lopulta Nato-jäsenyyden myötä muuttuu ja mikä säilyy ennallaan? Jäsenenä Suomi liittoutuu sotilaallisesti ja sitoutuu Naton yhteiseen pelotteeseen ja puolustukseen. Suomesta tulee osa transatlanttista puolustusliittoa. Suomen vaikutusmahdollisuudet ja tilannekuva Euroopan turvallisuudesta laajenevat. Naton jäsenenä tulemme olemaan mukana päättämässä Suomelle keskeisistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Samalla Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä kyky vahvistuu. Myös Naton jäsenenä Suomi ylläpitää ja kehittää jatkossakin vahvaa omaa puolustuskykyä. Suomi päättää edelleen itse sotilaallisen maanpuolustuksen toteuttamisperiaatteista. Nato-jäsenyytemme antaa uusia mahdollisuuksia EU:n ja Naton yhteistyön tiivistämiselle sekä pohjoismaiselle puolustusyhteistyölle. Suhteemme vahvistaminen Yhdysvaltoihin ja muihin keskeisiin kumppaneihimme saa uuden kanavan.

Kaikki ulkopolitiikan pitkässä linjassamme ei kuitenkaan muutu. EU, johon myös iso osa Naton jäsenistä kuuluu, säilyy jatkossakin Suomen ulkopolitiikan tärkeimpänä viitekehystenä ja vaikutuskanavana. Edistämme jatkossakin ihmisoikeusperusteista ulkopolitiikkaa. Korostamme kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän tärkeyttä ja kansainvälisen oikeuden noudattamista. Jatkamme työtämme aktiivisena rauhanvälittäjänä. Tuemme humanitääristen kriisien ratkaisua. Kannatamme edelleen ydinaseriisunnassa asteittaista etenemistapaa, joka edistää kaikkien maiden turvallisuutta.

Kriisien ja kasvavien jännitteiden maailmassa Suomelle, joka elää ja tekee ratkaisuja ajassa, on entistä enemmän kysyntää. Teemme oman turvallisuutemme kannalta tarpeelliset ratkaisut.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelussa käytetään ensin kolme puheenvuoroa, jotka on etukäteen pyydetty. Sen jälkeen puolustusministeri ja sen jälkeen debatti. — Eli edustaja Heinonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

12.15 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä pääministeri ja muut ministereit, arvoiset edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Ei koskaan enää yksin — tänään meillä on käsittelyssä hallituksen esitys, millä osaltamme saatamme voimaan liittymisemme puolustusliitto Natoon. Nyt liittymällä 4.4.1949 Washingtonissa allekirjoitettuun Pohjois-Atlantin sopimukseen Suomesta tulee Nato-jäsen ja kynnys, ennaltaehkäisevä pidäke, kohdistaa Suomeen sotilaallista tai muuta painostusta tai uhkaa pienenee. Tämä takaa meille rauhaa.

Kokoomus on kannattanut Nato-jäsenyyttä jo 16 vuotta, itse asiassa jo paljon kauemmin kuin siitä tuli näin suosittua. Mutta olen, arvoisa puhemies, tänään onnellinen, että se on tänään suosittua ja laajasti, hyvin yksimielisesti, suomalaisten kannattamaa — vaikkakin tällaisten surullisten tapahtumien vaikutuksesta.

Me tulemme olemaan Natossa turvallisuutta lisäävä jäsenmaa, emme turvallisuutta kulluttava, mutta myös Nato-Suomessa keskeisin ja tärkein tehtävämme on lopulta puolustaa Suomea, omaa isänmaatamme. Se on tärkein asia, ja tätä itse asiassa Natokin meiltä haluaa, ja olen tyytyväinen, että suomalaisten maanpuolustustahto on vaikeinakin aikoina vain entisestään noussut. Nuoremme ovat valmiita omalla vahtivuorollaan myös kaikkein kovimpaan ratkaisuun. Sillä niin kuin vuonna 2002 jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth totesi: ”Suomi on hyvä maa. Tämä on paras paikka meille suomalaisille. Suomi on puolustamisen arvoinen maa, jonka paras puolustaja on Suomen oma kansa.” Näin se on tulevaisuudessakin.

Meidän tulee sitoutua jatkossakin käyttämään puolustukseemme vähintään kaksi prosenttiyksikköä bruttokansantuotteesta. Se tarkoittaa karkeasti tämän hetken luvuilla noin viittä miljardia vuositulolla. Tästä meidän tulee pitää kiinni, sillä olemme luvanneet sen myös tuleville liittolaisillemme. Olemme kokoomuksesta ehdottaneetkin puheenjohtajamme Petteri Orpon johdolla, että ensi vaalikaudella perustetaan uusi Kanerva kakkonen eli parlamentaarinen työryhmä valmistelemaan ja varmistamaan, että kaikki puolueet sitoutuvat tähän kahden prosentin tasoon.

Suomi on panostanut merkittävästi viime ja tällä kaudella muun muassa Ilmavoimiin. Myös Merivoimien vahvistaminen etenee, ja toivon sydämeistäni, että se myös päättyy hyvin, mutta sitten maamme tarvitsee vahvan Maavoimien kehittämishankkeen. Näitä toimia on nyt toki jo tehty — kiitos ministeri Kaikkoselle. Muun muassa lisää K9-panssarihaupitseja on aivan näinä päivinä tilattu, mutta Maavoimat tarvitsevat muutakin, eikä vähimpänä taistelijan uuden henkilökohtaisen ase.

Haluan myös itse nostaa esille osaavan henkilöstömme. Meidän tulee nyt katsoa, että henkilöstöä on riittävästi — kouluttajia tarvitaan. Ja tärkeää on varmistaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen edellytykset myös Nato-Suomen aikana ja kattavasti yhteistyö Puolustusvoimien kanssa myös materiaaliapuolella. Myös ampumarataverkostomme kattavuus ja toimivuus on varmistettava.

Mutta miten me toimimme sitten Natossa? Meidän tulee mennä Natoon ilman ennakkoehtoja, kuten pääministeri Sanna Marinin hallitus on nyt päättänytkin — kiitos tästä. Haluan myös kiittää valtiojohtoamme tämän hankkeen määrätietoisesta eteenpäin viemisestä tasavallan presidentti Sauli Niinistön johdolla, mutta haluan myös kiittää teitä, pääministeri Marin. Olen tyytyväisyydellä seurannut, miten olette maataamme vieneet Natoon. Kiitos myös ulkoministeri Haavisto ja puolustusministeri Kaikkonen — esimerkillistä toimintaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Mutta nyt huolehditaan siitä, että me menemme kaikkiin pöytiin, menemme ytimeen myös Natossa kuten aikanaan EU:ssakin, olemme aktiivisia kaikissa niissä pöydissä, missä meitä tarvitaan ja meidän on järkevää olla. Roolimme ja asemamme esimerkiksi komentorakenteessa mutta myös johtamisrakenteessa selviää vasta varsinaisen jäsenyyden myötä ja myös se, miten esimerkiksi meidän ja Ruotsin jäsenyys näihin tulee vaikuttamaan. Naton pysyvää tukikohtaa ei ole tulossa Suomeen näillä näkymin, mutta jos sellainen kuitenkin Naton kanssa yhdessä katsottaisiin järkeväksi ja tärkeäksi, niin ei Suomen tästäkään pidä kieltäytyä, ei. On tärkeää myös todeta, että ydinaseita ei olla sijoittamassa Suomeen. Emme niitä tänne ole pyytämässä, eikä niitä itse asiassa kukaan ole tänne työntämässäkään, [Markus Mustajärven välihuuto] mutta oleellista on ymmärtää se, että ydinasepelote on tärkeä osa Naton turvan perustaa.

Mitä Suomeen sitten voisi tulla? Kysymykseen voisi tulla Suomessa esimerkiksi jonkinlainen Naton arktisen sodankäynnin osaamiskeskus tai esimerkiksi maasodankäynnin esikuntatoimintoja Pohjois-Euroopan osalta. Madridissahan päätettiin viime kesänä Naton uusista joukkorakenteista, ja meidän tulee tuoda näihin oma osamme Naton ja meidän omien tarpeiden mukaan. Roolimme tulee olemaan merkittävä siis Itämeren alueella — tulevaisuudessa tietyllä tavalla Naton sisämeren alueella — ja arktisen alueen puolustuksen rakentamisessa mutta myös näiden alueiden valvonnassa. On selvää, että varusmiehiä Nato-joukkoihin ei tulisi. Näissä käytettäisiin pääasiassa kantahenkilökuntaa, sopimussohilaita ja varusmiehiä. Naton myötä varusmiesten koulutuksesta tulee kuitenkin aiempaa kansainvälisempää, ja kannustankin nuoriamme opiskelemaan kieliä, englannin lisäksi saksaa ja ranskaa, jos nämä tehtävät kiinnostavat.

Kokoomuksen tavoite on, että ensi hallituskaudella otettaisiin käyttöön myös yleiset kutsunnat koko ikäluokalle, sillä me tulemme myös tulevaisuudessa tarvitsemaan parhaat nuoret miehet ja parhaat nuoret naiset isänmaan palvelukseen. Itse myös kehittäisin siviilipalvelusta kokonaisturvallisuutta palvelevaksi palvelukseksi. [Sebastian Tynkkynen: Heinosen malli!]

Nato-jäsenyyden tärkein merkitys on lopulta se, että pääsemme Yhdysvaltain liittolaiseksi. Nato-jäsenyys tulee korostamaan entisestään transatlanttista suhdetta maamme ulkopolitiikassa. Yhdysvallat itse asiassa on meidän takuumme myös nyt, kun vielä odotamme Unkarin ja Turkin ratifiointeja. Toivon, että nämä maat nyt ymmärtävät tilanteen ja tekevät välttämättömän nopeasti. Itse toivoisin, että eduskunta ei jäisi kuitenkaan odottelemaan. Minusta eduskunnan tulee tämä omalta osaltaan hoitaa valiokunnissa ja myös täysistunnossa kuntoon, tarvittaessa äänestykseen asti, niin nopeasti kuin mahdollista. Tämän jälkeen asiakirja voisi odottaa tasavallan presidentti Niinistön pöydällä nuo puuttuvat ratifioinnit, ja sen jälkeen presidentti voisi viivytyksettä allekirjoittaa sopimuksen ja toimittaa sen eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Olen vakuuttunut, että Suomesta tulee hyvä ja vastuullinen Nato-maa — Nato-maa, joka on valmis osoittamaan solidaarisuutta muille ja odottaa sitä myös itse saavansa. Kiitos sotiemme veteraanien — kiitos oman vaarini — saamme tämän päätöksen nyt itsenäisesti ja vapaasti tehdä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

12.23 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Demokratian kannalta on tärkeää, että myös ulko- ja turvallisuuspolitiikasta käydään avointa ja rehellistä keskustelua — paitsi men-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

neestä myös nykypäivästä ja tulevaisuudesta. Suuri enemmistö meistä suomalaisista ei vielä vuosi sitten kannattanut jäsenyyttä sotilasliitto Natossa. Venäjän hyökättyä raukkamaisesti Ukrainaan tilanne arvioitiin uudelleen niin miljoonissa ruokapöydissä kuin täällä eduskunnassakin. Arviota ei ole tehty tyhjiössä. Itselleni ratkaiseva syy hyväksyä Naton jäsenyys oli Ruotsin päätös hakea jäseneksi. Jääminen yksin Naton ja Venäjän väliin ei lähi-tulevaisuudessa olisi ollut vaarallista, mutta kauempana tulevaisuudessa uhka monenlaisen painostuksen kohteeksi joutumisesta olisi mahdollinen.

Pelon lietsonta on sekin ollut tosi vastuutonta. Kuten olemme asiantuntijoilta saaneet kuulla, ei kukaan uhkaa lähivuosina Suomea perinteisen sodankäynnin keinoin. Jo keväällä oli tiedossa, että Venäjän armeijan iskukyky on paljon luultua heikompi. Venäjän mahdollisuudet uhata naapureitaan heikkenevät päivä päivältä, mistä Ukrainan kansa maksaa kammottavaa hintaa. On oikein, että me muiden maiden mukana olemme olleet vahvasti Ukrainan tukena. Toisaalta tuki on rajoittunut materiaaleihin, koska Nato haluaa loppuun asti välttää osapuoleksi joutumista. Tästä saatiin pelottava muistutus, kun ohjuksia harhautui Puolan puolelle. Natoon ollaankin siis liittymässä kauempana tulevaisuudessa näkyvien mahdollisten uhkien vuoksi, ei tämän akuutin sotatilanteen, jossa Venäjän rajanaapurina mahdollinen uhka on lähinnä kriisin eskaloituminen Naton ja Venäjän välillä. Meillä ei siis ole mikään kiire, hätiköinti ei lisäisi vaan vähentäisi turvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Keväällä linjatun mukaisesti on Suomen jatkossakin korostettava, että jäsenyys Natossa on puolustuksellinen eikä maahan oteta ydinaseita tai jännitteitä luovia pysyviä ulkomaisia Nato-joukkoja. Kuten edustaja Heinonenkin viittasi, olemme suuren armeijamme kanssa Natoa voimakkaasti vahvistava voima, [Timo Heinonen: Kyllä!] emme muiden turvallisuuden kuluttaja. Meidän velvollisuutemme on siis katsoa Suomen ja Pohjoismaiden, lähialueemme, etua, koska meillä on aina yhteiset intressit suurvaltapeleistä tai suurvaltojen johtajien oikeista riippumatta. Emme voi ripustautua tulevaisuudessaan Yhdysvaltain vaalien lopputuloksen varaan.

Suomen linjan on oltava Natossa jäsenmaiden alueellisen koskemattomuuden puolustaminen. Suomen osallistumisesta sotilaallisiin operaatioihin ulkomailla on jatkossakin tehtävä aina tapauskohtainen harkinta eduskunnassa. Naton sisällä Suomen on tehtävä tiivistä yhteistyötä erityisesti Pohjoismaiden kanssa eri jäsenmaiden ihmisoikeusongelmien esiin nostamiseksi ja ihmisoikeuksien puolustamiseksi, ydinaseriisunnan edistämiseksi sekä Pohjolan pitämiseksi ydinaseettomana alueena. On tärkeää, että Suomi Nato-jäsenenä jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla. Näin Norjakin on tehnyt. Suomen tulee lisäksi aktiivisesti edistää naisten, tyttöjen ja vähemmistöjen asemaa.

Arvoisa puhemies! Vaikka nyt ei päätetä Suomen roolista Natossa, on tärkeää huomata, että me päätämme siitä jatkossakin itse, kuten olemme jo ydinaseista päättäneet, mikä hallituksenkin esityksessä todetaan. Meidän ei tarvitse ottaa ydinaseita maaperällemme edes harjoituksissa — pysyviä ydinaseita tänne ei luonnollisesti edes olla tuomassa. Meidän tehtävämme on siis lisätä vakautta lähiympäristössämme. Vasemmistoliiton mielestä Suomen on jatkossakin toimittava aktiivisesti ydinaseiden riisunnan edistämiseksi mutta myös joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi ja Suomen olisi allekirjoitettava ja ratifioitava YK:n ydinasekieltosopimus.

Suomen ei tule viedä puolustustarvikkeita humanitaarista oikeutta loukkaaviin tai systemaattisiin ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyviin maihin. Jäsenyys ei voi olla tähän teko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

syy. Esimerkiksi Nato-maa Kreikasta on vedottu meihin, ettemme myisi heitä vastaan kohdistettuja aseita toiselle Nato-maalle, Turkille. Osasyys Turkin pelille Naton sisällä onkin Yhdysvaltain päätös olla myymättä heille hävittäjiä, samoja hävittäjiä, joita se on päättänyt myydä Naton ulkopuolisillekin, kuten Suomelle. Meidän on tuettava Isisin julmaa terrorismia vastaan sankarillisesti taistelleita kurdeja. Suomi ei voi ratkaista Naton ja Turkin sisäpoliittisia ongelmia. Asevientä koskeva valvonta on ulotettava myös aseiden tuontiin, ja ihmisoikeusarvioinnin ja humanitaarisen oikeuden tavoitteiden huomioimisen on oltava osa kaikkea asekauppaa. Suomen tulee myös aktiivisesti valvoa asevientä ja kieltää välittömästi kaikki asevientä ihmisoikeuksia loukkaaviin maihin.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on ihmisoikeusperustaista. Ihmisoikeuksia ei edistetä valikoiden vaan aina ja johdonmukaisesti. Suomen Nato-prosessin on oltava sellainen, että se kestää myöhempääkin tarkastelua eikä periaatteita myydä heti kättelyssä oikeusvaltiota rikkovan Unkarin tai laitonta hyökkäyssotaa käyvän Turkin edessä. Se on lopulta myös meidän oman turvallisuutemme etu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

12.30 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Helmikuun 24. päivä — tämän päivän muistamme kaikki. Venäjän aggressiivinen ja kansainvälistä oikeutta räikeästi rikkova hyökkäys itsenäiseen Ukraina on ollut niin raaka, ettei sitä rationaalisesti ole voinut jäsentää. Venäjä toi Eurooppaan sodan. Tällaista aikakautta ei kukaan olisi halunnut kokea. Ukrainan tukemista on jatkettava vankkumattomasti. Sodan pitkittyessä ukrainalaiset tarvitsevat solidaarisuuttamme enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Suomen ja EU:n on tehtävä kaikkensa, jotta Ukraina saataisiin rauha.[Ben Zyskowitz: Hyvä!]

Venäjän hyökkäyssota ravisteli suomalaisten turvallisuudentunnetta fundamentaalilla tavalla. Toukokuussa eduskunnan vahva enemmistö päätti, että turvallisuuden takaamiseksi paras ratkaisu on sotilasliitto Natoon hakeminen. Demokraattinen päätös on tehty, ja nyt on aika katsoa eteenpäin, minkälainen jäsen Suomi Natossa haluaa olla ja minkälaiset tekijät jäsenyyttä rajaavat.

Jäsenyys Natossa tulee olemaan suuri suunnanmuutos siihen pitkään ulko- ja turvallisuuspoliittiseen linjaan, jota Suomessa on yhdessä harkiten rakennettu ja sovellettu vuosikymmenten ajan. Vasemmistoliitolle on tärkeää, että jäsenyys Natossa on puolustuksellinen eikä maahan oteta ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Nato-joukkoja. Naton tulee keskittyä jäsenmaidensa alueellisen koskemattomuuden puolustamiseen, ja Suomen osallistumisesta sotilaallisiin operaatioihin ulkomailla tulee tehdä aina tapauskohtainen päätös eduskunnassa. On tärkeää, että kaikista interventioista päätetään demokraattisesti ja avoimesti. Meidän on pidettävä huolta siitä, että Suomi Nato-jäsenenä todella jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla.

Omaa kriittistä suhtautumistani Natoon on pohjustanut ennen kaikkea se, että arvioin keväällä Nato-jäsenyyden kaventavan Suomen ulkopoliittista liikkumatilaa ja ihmisoikeusperustaisen ulkopoliitiikan mahdollisuuksia. Nyt ihmisoikeudet tuntuvat olevan ikävällä tavalla kaupan. Toukokuussa pohdin tässä salissa, mitkä mahdollisuudet Suomella on tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

levaisuudessa vaatia esimerkiksi Turkilta ihmisoikeuksien noudattamista. Nyt tuo kysymys on konkretiaa.

Syksyllä 2019, kun Turkki hyökkäsi Pohjois-Syyrian kurdialueille, eduskunnassa oltiin järkyttyneitä. Suomi ei ole myöntänyt uusia asevientilupia Turkkiin. Tänä vuonna Turkki on jatkanut samalla linjalla: Turkki teki marraskuussa poikkeuksellisen laajan ilmahyökkäyksen Pohjois-Syyrian ja Pohjois-Irakin kurdialueille. Turkin presidentti Erdoğan uhkasi myös jälleen lähettää Syyrian kurdialueille maajoukkoja.

Hiljaisuus eduskunnassa sattuu korviin. Ulkopolitiikka, joka ohittaa ihmisoikeudet pragmaattisuuteen vedoten, ei ole mitään muuta kuin uussuomettumista. Ihmisoikeudet kuuluvat myös kurdeille. Turkin ei voi antaa käydä hyökkäyssotaansa kurdeja vastaan. Kansainvälisen yhteisön on reagoitava. Pohjois-Syyrian kurdit ovat olleet keskeisessä roolissa terroristijärjestö Isisin vastaisessa taistelussa. Ihmisoikeuksia ei edistetä valikoiden vaan aina ja johdonmukaisesti. On tärkeää, niin kuin Saramo edellä sanoi, että Suomen Nato-prosessi kestää myöhempääkin tarkastelua.

Arvoisa puhemies! ”Ydinaseiden käyttäminen olisi meidän kaikkien loppu”, totesi presidentti Niinistö puhuessaan Pohjoismaiden neuvostolle marraskuun alussa. On hyvä tunnistaa, että myös ydinaseriisunta on entistä haastavampaa sotilasliitossa, joka pohjautuu ydinasedoktriinille. Suomen pitää edistää ydinaseriisuntaa voimallisesti. Nyt suunta näyttää kuitenkin muuttuneen, kun Suomi ensimmäistä kertaa pidättäytyi äänestämästä YK:ssa ydinaseriisuntaa koskevasta päätöslauselmasta. Lisäksi Suomi muutti kantaansa ydinasekieltosopimusta tukevan päätöslauselman kohdalla ja äänesti vastaan. Näin isot paradigman muutokset olisivat vaatineet perusteellisen demokraattisen käsittelyn.

Meidän on rakennettava yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa ydinaseetonta Pohjoislaa. Ydinräjähteet ovat Suomessa kiellettyjä, ja tämän takaava lainsäädäntö on pidettävä voimassa. Meidän on toimittava aktiivisesti ydinaseriisunnan edistämiseksi ja joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi. Suomen on allekirjoitettava ja ratifioitava YK:n ydinasekieltosopimus.

Arvoisa puhemies! Suomen on kuitenkin yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa vahvistettava ääntään Naton sisällä ja edistettävä sitä, että myös ei-sotilaalliset uhat huomioidaan aikaisempaa paremmin. Ilmastonmuutos, pandemiat ja luontokato ovat eksistentiaalisia uhkia, joihin myös Naton sisällä on oltava valmius vastata.

Arvoisa puhemies! Ulkoministeriö järjesti tänä syksynä feminististä ulkopolitiikkaa koskevan laajan seminaarin. Tuossa yhteydessä tuotiin esille, että Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevä laaja ajankohtainen turvallisuuspoliittinen selonteko ei käsitellyt lainkaan sukupuolten tasa-arvoa, edes maininnan tasolla. Kun Suomen yksi kärki ulkopolitiikassa on naisten oikeuksien parantaminen, ei suomalainen turvallisuuspolitiikka voi olla alue, josta naiset on suljettu kokonaan pois. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen keskustelun tulee olla mukaan ottavaa ja sen tulee edistää myös sukupuolten tasa-arvoa kunnianhimoisesti.

Arvoisa puhemies! Jatkan presidentti Niinistön siteeraamisella. Hän totesi osuvasti Pohjoismaiden neuvoston istunnossa marraskuussa, että lopulta vain rauha on kestävä turvallisuuden perusta — rauhan brändiä ei ole varaa hukata, vaan vahvistaa entisestään. Uskotavaa turvallisuuspolitiikkaa on nimenomaan oikeusvaltion ja demokratian vaaliminen, hyvinvointivaltiota huolehtiminen ja ihmisoikeuksien edistäminen. Tämä on turvallisuuspolitiikan kovinta ydintä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kaikkonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

12.37 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan elikkä MTS:n tuoreimman kyselytutkimuksen mukaan Nato-jäsenyyden kannatus on korkealla tasolla: 85 prosenttia suomalaisista suhtautuu jäsenyyteen tämän kyselytutkimuksen mukaan myönteisesti. Tämäkin mittaus osoittaa, että keväällä tehdyillä turvallisuuspoliittisilla valinnoilla on suomalaisten selkeä tuki, ja jos tutustutte tuon MTS:n tutkimuksen tuloksiin laajemmin — se viikko, pari sitten julkaistiin — niin tosi moni mittari on aivan huippulukemissa, eli voi sanoa, että tulokset ovat poikkeuksellisia tuossa pitkässä mittaushistoriassa, mitä tuon saman tutkimuksen samaa kysymystä on suomalaisille esitetty, ja poikkeuksellisia juuri siinä mielessä, että on vahva tuki Suomen puolustuksen vahvistamiselle ja niille ratkaisuille, joita olemme yhdessä tehneet. Kansalaisten tuki nimittäin on meille tässä salissa selkänöjistä se kaikkein tukevin, ja siksi sen huomioiminen on hyvin tärkeää.

Vahvalla omalla puolustuskyvyllä ja Nato-jäsenyydellä nostamme kynnyksen hyökätä Suomeen tai muun sotilaallisen häirinnän kynnyksen mahdollisimman korkealle. Kyse ei siis ole enemmästä eikä vähemmästä kuin rauhasta. Nato-jäsenyys on meille puolustuksellinen ratkaisu.

Olemme pitäneet vahvasta puolustuskyvystämme hyvää huolta, ja puolustusvoimamme kestävät kyllä hyvin myöskin eurooppalaisessa vertailussa, vaikka otettaisiin vähän suurempiakin maita tuohon vertailuun mukaan. Voimaa ja osaamista tukee suomalaisten huippukorkea maanpuolustustahto, ja tämä maanpuolustustahto myöskin on, voi sanoa, tapissa tuon mittauksen mukaan — ja se ei ole vain pohjoismaista huippua eikä vain eurooppalaisista huippua, vaan se on aivan maailmanlaajuisesti huipputasolla. Voimme olla tästä hivenen ylpeitä, mutta ei pidetä tätä itsestäänselvytenä vaan pyritään siihen, että näin olisi aina jatkossakin. Tämä on hyvin tärkeä asia, mikä on myös hyvä kaikkien lähellä ja vaikka vähän kauempanakin tietää, että näin on. Tässä maassa asuu kansa, joka haluaa puolustaa omaa maataan ja haluaa pitää kiinni itsenäisyydestään ja vapaudestaan.

Hyvät kuulijat! Suomi on turvallisuuden tuottaja. Suomen Nato-jäsenyys vahvistaa paitsi meidän omaa turvallisuuttamme myös Natoa. Nato-jäsenyys on hyvä Suomelle, se on hyvä Ruotsille, mutta se on myös hyvä Natolle: eli tällainen win-win-tilanne, niin kuin nykyään voidaan sanoa.

Pitkäaikainen lähtökohtahan meillä Suomessa on ollut hoitaa puolustuksemme yksin, mutta nyt otamme vähän toista asentoa. Suomen puolustuksen sovittaminen osaksi Naton yhteistä puolustusta on varmastikin suurin muutos Suomen puolustuksessa sitten sotien. Naton jäsenenä saamme apua liittolaisiltamme tarvittaessa, mutta varaudumme myös tukemaan liittolaisiamme. Siirtyminen kumppanista jäseneksi edellyttää puolustushallinnossa uudistuksia, jotka liittyvät puolustuspoltiikkaan ja sotilaalliseen puolustusjärjestelmään, henkilöstöön, resursseihin, lainsäädäntöön ja tietoturvallisuuteen. Tämä työ on jo käynnissä, mutta käytännössä, jotta saadaan kaikki valmiiksi, kyllä siihen varmaan useampi vuosi menee.

Samalla, kun muutos on meille iso, on Natokin muutoksessa. Esimerkiksi monet suunnitteluun ja rakenteisiin liittyvät työkokonaisuudet ovat tällä hetkellä Natossa muotoutumassa uudelleen. Nato vahvistaa pelotetta ja puolustusta vastatakseen heikentyneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin. Naton puolustussuunnitteluprosessin päätehtävänä on varmistaa, että Natolla kokonaisuudessaan on tarvittavat joukot ja suorituskyvyt Naton tehtävien toteuttamiseen. Tässä Naton puolustussuunnitteluprosessissa keskeistä on tasapuoli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

nen taakan- ja vastuunjako jäsenvaltioiden kesken. Jäsenvaltioiden odotetaan panostavan resursseihinsa nähden kohtuullisella tavalla Naton yhteisiin tarpeisiin.

Naton jäsenenä Suomikin osallistuu joihinkin rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtäviin. Osallistumisesta linjataan erikseen kansallisesti. Näiden päätösten aika ei ole vielä tässä vaiheessa, mutta esimerkkejä Naton rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävistä ovat liittokunnan yhteisesti hoitamat ilmatilan valvontaan ja turvaamiseen liittyvät tehtävät, Naton pysyvien merivoima- ja miinantorjuntaosastojen toiminta sekä sotilaallinen läsnäolo itäisissä jäsenvaltioissa. Ylläpitämällä näitä toimintoja rauhan aikana Nato osoittaa valmiutta ja puolustuskykyä. Näillä tehtävillä on keskeinen rooli myös Naton koheesion ja solidaarisuuden vahvistamisessa.

Hyvät kansanedustajat, Suomen Nato-jäsenyyttä on viety eteenpäin kansan tuella ja suurella laajalla poliittisella yksituumaisuudella — kiitos siitä myös koko tälle eduskuntasalille. Tältä pohjalta on hyvä jatkaa edelleen.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt avaan mahdollisuuden vastauspuheenvuoroille, niitä pyydetään painamalla V-painiketta. Vastauspuheenvuorojen mitta on minuutti. — Edustaja Tuomioja.

12.43 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Liitymme Naton jäseniksi samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin muutkin jäsenvaltiot. Emme ole hakemassa erivapauksia tai erioikeuksia, eikä ole tässä suhteessa avoimia neuvottelukysymyksiä Naton kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomi ei Nato-jäsenenäkään ole luopumassa suvereenista päätösvalloistaan sen suhteen, sijoitetaanko Suomeen pysyvästi vieraita joukkoja tai Naton toimintoja, millaisiin ja kuinka laajoihin harjoituksiin osallistumme ja sallitaanko Suomeen sijoitettavan ydinaseita.

Nato ylläpitää globaalia ydinasepelotetta, ja tämän me hyväksymme samalla, kun me haluamme kuitenkin jatkaa työtämme ydinaseriisunna ja asevalvonnan edistämiseksi. Lainsäädäntömme kieltää jo nyt ydinaseiden maahantuonnin. Tätä ei ole tarpeen muuttaa, sillä ei ole olemassa ainuttakaan sellaista tilannetta, jossa ydinaseiden tuominen Suomeen potentiaalisen ydinaseiskun kohteeksi millään tavoin parantaisi turvallisuuttamme. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

12.44 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitoksia, ministerit Haavisto ja Kaikkonen, koko hallitus ja myös tasavallan presidentti, siitä, että olette ohjanneet tätä ulkopoliittikkaa, turvallisuuspolitiikkaa ja Suomen Nato-jäsenyyttä oikeaan suuntaan.

Todellakin vahvan kansallisen puolustuskyvyn ja Nato-jäsenyyden yhdistelmä on meidän paras turvallisuusratkaisumme. Meidän puolustuksemme on luja ja uskottava, kuten täällä on kuvattu, eikä meillä Venäjän rajanaapurina olekaan mahdollisuuksia mihinkään vähempään. Aikoinaan ja vuosien aikana Natoa on tässä maassa vastustettu muun muassa siitä syystä, että on sanottu, että halutaan pitää hyvät välit Venäjään. Venäjä on kuitenkin omalla toiminnallaan nyt hyvin selkeästi osoittanut, että hyvä varautuminen ja vahva puolustus ovat näitä niin sanottuja hyviä välejä tärkeämpiä käytännössä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo.

12.45 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on taas yksi historiallinen askel Nato-polulla, ja kokoomus on erittäin tyytyväinen siihen, että olemme tässä tilanteessa. Kiitos hallitukselle, tasavallan presidentille, läsnä oleville ministereille — pääministeri, ulkoministeri, puolustusministeri — erinomaisesta työstä, ja kiitokset myöskin suomalaiselle diplomaattityölle.

Uskon ensinnäkin vakaasti, että meidän jäsenyytemme ratifiointi etenee kevään, kesän aikana. Olemme valmiit antamaan siihen kaiken tukemme, ja samalla sanon, että mielestäni turvallisuustilanteemme on kuitenkin tällä hetkellä jo huomattavasti parempi kuin mitä se oli ennen hakemuksen jättämistä.

Mutta nyt alkaa työ Nato-Suomen rakentamiseksi toden teolla, ja siihen kolme perusperiaatetta:

Oma puolustus: se on edelleenkin meidän tärkein tehtävä, oman maamme puolustaminen.

Osallistuminen liittokunnan puolustamiseen ja sen suunnitteluun: erityisesti Itämeren alue, Pohjoismaat, arktinen alue.

Ja kolmantena: aktiivisesti mukaan Naton ytimiin ja sen kehittämiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Savola.

12.46 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos hallitukselle tästä perusteellisesta esityksestä puolustusliitto Natoon liittymiseksi. Suomi on haluttu ja Suomi on kyvykäs maanpuolustusliittoon — kiitos meidän yleisen asevelvollisuuden ja vahvan reservin.

Pidän erittäin tärkeänä, että tämä esitys viedään nyt ripeästi eteenpäin, ja kun tämä meille tulee valiokuntakäsittelyyn, niin siinä täytyy kiinnittää erityistä huomiota siihen, että henkilöstöresurssit ovat riittävät ja samoin osaamisresurssit ovat riittävät. Meidän on lunnastettava paikkamme erittäin aktiivisena ja osaavana jäsenmaana siitä ensimmäisestä päivästä lähtien, kun täysivaltaisia jäseniä olemme. Siksi kysynkin hallitukselta ja ministereiltä: mitkä meidän valmiutemme tällä hetkellä ovat jäsenyyteen nimenomaan osaamisen ja henkilöstöresurssien näkökulmasta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu.

12.47 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan tukemisen lisäksi suomalaiset haluavat vahvistaa omaa turvallisuuttaan pitkäjänteisesti. Nato-jäsenyys on Suomelle juuri tätä oman turvallisuuden vahvistamista. Prosessi on Suomen osalta edennyt järjestelmällisesti. On hyvä, että istuva eduskunta pääsee käsittelemään myös hallituksen esitystä liittymisestä. Meidän hallituksesta tai eduskunnasta Suomen turvallisuuden varmistaminen ja Nato-jäsenyyden aikataulu ei jää riippumaan.

Arvoisa puhemies! Suomen pitkäjänteinen lähestymistapa konfliktien juurisyihin puuttumisesta, konfliktien ennaltaehkäisystä, aktiivisesta diplomatiasta ja rauhan rakentamisesta ei ole ristiriidassa Nato-jäsenyyden kanssa vaan lähtökohta turvallisuuden vahvistamiselle niin Suomessa kuin maailmalla. Tästä pitää pitää jatkossakin kiinni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Varmasti etenkin tässä turvallisuustilanteessa myös puolustusbudjettimme korkea taso tulee säilymään, ja se on hyvä myös.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mustajärvi.

12.48 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Marinin hallitus on muuttanut Suomen suhtautumista ydinasesopimukseen. YK:n viimeisessä äänestyksessä ydinasekieltosopimuksesta Suomi äänesti koko sopimusta vastaan. Mitä sanottavaa pääministerillä on Suomen kannanmuutoksesta? Miksi Suomi on muuttanut kantansa ydinasekieltosopimukseen kielteiseksi?

Hallituksen puolueista sosiaalidemokraatit, vasemmistoliitto ja vihreät ovat aiemmin sanoneet kannattavansa sopimusta. Sekä vihreät että vasemmistoliiton johto puolustivat vielä viime keväänä käydyssä Nato-keskustelussa Suomen liittymistä ydinasekieltosopimukseen, mutta Suomi äänestää nyt sopimusta vastaan. Mitä on oikein tapahtunut?

Yhdysvaltain painostus sopimusta vastaan on ollut voimakasta. Onko myös Marinin hallitus muuttanut kantansa sopimukseen Yhdysvaltain painostuksesta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Biaudet.

12.49 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Nu är det dags för riksdagen att diskutera Finlands roll och linje i försvarssamarbetet i Nato. Norges statsminister Jonas Gahr Støre har helt riktigt formulerat det väl att Finland gärna kan ta inspiration av Norge i detta.

Försvarsuppgifter ligger naturligtvis i kärnan, och den avskräckande uppgiften är naturligtvis den som är den allra viktigaste. Man får dock hoppas att våra försvarsförmågor inte behövs i praktiken. Däremot kan andra huvuduppgifter, till exempel krishanteringen i internationella konflikter, behöva komma användas oftare. Här har Finland säkert en hel del att ge.

Den parlamentariska krishanteringskommittén påpekade vikten av en helhetsbedömning av krishanteringsuppgifterna, och det är därför viktigt att man också satsar på de civila elementen och humanitära elementen. Satsningar på fredsarbete, hållbar utveckling bör därför matchas i framtiden i förhållande till satsning på det militära försvaret.

Finlands utrikespolitik är människorättsbaserad. 1325 förpliktar också oss, och det är viktigt att vi har mycket att ge också i det här Nato-samarbetet, som vi kan behandla här i riksdagen redan nu.

Puhemies Matti Vanhanen: Översättning.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

12.52 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen jälkeen kun Venäjä hyökkäsi rajusti Ukraina keuhälvella, Suomella oli vain yksi vaihtoehto jäljellä — tai kaksi. Vaihtoehdot olisivat olleet se, että altistumme uudelleen suometumiseen, tai jäsenyyden hakeminen puolustusliitto Natossa samalla tiivistäen yhteistyötä Ruotsin ja mui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

den Pohjoismaiden kanssa. Keväällä KD:n puoluehallitus antoi KD:n kansanedustajille tukensa Suomen turvallisuuden kannalta tarvittavien ratkaisujen tekemiseen sisältäen Nato-jäsenyyden hakemisen. Tämä oli linjassa KD:n jo pitkään olleen kannan kanssa. Olemme liittymiseen valmiita, mikäli Nato-jäsenyys katsotaan turvallisuuspoliittisesti perustelluksi ja sille on kansalaisten enemmistön tuki.

Se, mitä tässä nyt tulee mieleen: miten meidän tulisi kansanedustajina ja yksittäisinä kansanedustajina toimia, jotta Turkki ja Unkari ratifioisivat sopimuksen — tai pikemmin, miten meidän ei kannattaisi toimia, tarkoitan, julkisessa keskustelussa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

12.53 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oma vahva puolustus ja Suomen jäsenyys Pohjois-Atlantin puolustusliitto Natossa — sen korkeampaa turvaa ei taida olla saatavilla. Se on paras turva, jonka voimme saada.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että koko viime kevään ja tämän syksyn keskustelussa, kun Nato-prosessia on viety eteenpäin, koko ajan vahvasti on ollut mukana näkemys siitä, että samaan aikaan meidän puolustuksemme kulmakivet pysyvät. Koko maan puolustus, yleinen asevelvollisuus ja kansainvälinen yhteistyö, joka tuo tietysti uusia ulottuvuuksia, ja siitä on otettava kaikki hyöty irti. On tärkeää, että kansalaisten tuki on tälle vahva ja edelleen vahvistuva.

Ja, arvoisa puhemies, kyllähän voi sanoa, että kyllä tämä Nato-käsittely sekä täällä eduskunnassa — eduskunnan ja hallituksen, eduskunnan ja ulkopoliittisen johdon välillä — on ollut osoitus siitä, että suomalainen demokratia ja päätöksenteko toimii ja kansakuntana tiukan paikan tullen pystymme hyvin yksituumaisiin päätöksiin. On tärkeää, että tässä hengessä tämä asia käsitellään täällä eduskunnassa eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Packalén.

12.55 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan tekemä päätös hakea jäsenyyttä Natossa tehtiin lähes yksimielisesti tässä salissa. Nyt on kyse enää sopimuksen hyväksymisestä, joka on mielestäni syytä tehdä vielä tämän eduskunnan aikana huolimatta siitä, ovatko Turkki ja Unkari hyväksyneet meitä Naton jäseneksi.

Suomi tuo Natoon merkittävän suorituskykyisän erityisesti, kun puhutaan eurooppalaisista osista Natoa. Suomen tulee ottaa aktiivinen rooli Naton kehittämisessä vastaamaan tämän päivän turvallisuusuhkiin. Haluaisinkin kysyä ministereiltä, millainen rooli Suomen tulisi ottaa Natossa ja sen kehittämisessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virolainen.

12.55 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen liittyminen Natoon on pitkäaikaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjamme evoluutio kumppanuusyhteistyöstä täysjäseneksi. Keväällä kun keskustelimme asiasta, niin tässä salissa tuli erittäin vankka tuki: 188 puolesta, 8 vastaan. Hallituksella oli melko sileä polku lähteä.

Ministeri Kaikkonen viittasi jo tuohon maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan kyselyyn, jossa 85 prosenttia suomalaisista tukee päätöstä hakea Nato-jäsenyyttä. Siinä sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

maisessa tutkimuksessa yhdeksän kymmenestä luottaa Suomen sotilaalliseen puolustuskykyyn ja niin ikään yli puolet lisäisi puolustusmäärärahoja ja kannattaa myös Venäjän vastaisten pakotteiden lisäämistä. Suomen kansa on antanut meille mandaatin toimia, ja nyt kun tämä hallituksen esitys on saatu eduskuntaan, niin toivon, että teemme asiallisen, riittävän, mutta silti rivakan käsittelyn sen suhteen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

12.57 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt on ennen kaikkea kyse kansainvälisen sopimuksen hyväksymisestä. Niin kuin näistä puheenvuoroista kävi ilmi, olemme tästä aikaisemmin jo päättäneet. Olemme pohtineet tarkkaan, mitä tämä Suomelle merkitsee, ja hoitaneet sen osan, ja nyt eduskunta toivottavasti hoitaa riipeästi myöskin tämän varsinaisen sopimuksen hyväksymisen. Ulkoasiainvaliokunta kuulee asiantuntijoita, ja toivottavasti jo tammikuun aikana saamme prosessin siellä maaliin. Meidän ei ehkä tässä vaiheessa tarvitse lähteä avaamaan sitä, millainen Nato-maa Suomesta tulee tai mitä jäsenyys vielä meille merkitsee — meillä on siihen paljon aikaa — vaan me hoidamme ylimpänä valtioelimenä ne päätökset, jotka meille kuuluvat.

On ollut mielenkiintoista seurata Suomen ja Ruotsin keskusteluja. Me Suomessa olemme paljon puhuneet siitä, että Nato-jäsenyys ei muuta paljon. Ruotsin ulkoministeri sanoi eräässä haastattelussa, että jäsenyys tulee muuttamaan kaiken. Näin erilainen katsantokanta ja kulttuuri meillä kahdella naapurimaalla on tässä kysymyksessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rydman.

12.58 Wille Rydman wr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen historian viimeiset 200 vuotta ovat olleet idän itsevaltioiden painostuksesta ja vallasta irtautumisen historiaa. Tähän on sisältynyt lukuisia vaiheita autonomian ajalta itsenäistymiseen, pikkuhiljaa läntisiin organisaatioihin integroitumiseen, ja se huipentuu nyt Nato-jäsenyyteen.

Ajoituksellisesti varmaan optimaalisinta aikaa tälle olisi ollut 90-luvun tilanne, jossa kaikki ovet Suomelle olivat auki. Sen jälkeen aikaikkuna Nato-jäsenyydelle alkoi jo vähitellen sulkeutua, kunnes optimaalinen tilanne viime keväänä viimein aukesi. Tätä tilannetta hallitus mielestäni käytti erinomaisella tavalla hyväksi ja käynnisti prosessin, joka toivottavasti ensi vuonna menee myöskin maaliin. Mutta tämä ei tarkoita sitä, että Nato ratkaisisi kaikki tulevaisuuden asiat sillä tavoin, että meidän ei enää itse omasta turvallisuudestamme tarvitsisi välittää, ja toivonkin, että meillä on tässä salissa erittäin laaja sitoumus vahvoihin turvallisuus- ja puolustuspanostuksiin myöskin osana Pohjois-Atlantin puolustusliittoa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari, Mika Kari.

12.59 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys lisää koko Pohjolan turvallisuutta. Suomen puolustuskyky on jo nyt Euroopan vahvin — voi sanoa, että Suomen puolustuskyky on Nato-Euroopan vahvin, ja siitä meillä on kiittäminen yleistä asevelvollisuutta. [Mikko Savola: Näin on!] Suomi sitoutuu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

myös jatkossa ylläpitämään ja vahvistamaan omaa puolustuskykyään, näin totesivat muun muassa ulkoministeri Haavisto ja puolustusministeri Kaikkonen puheenvuoroissaan.

Pidän itse välttämättömänä sitä, että Suomi pitää myös Nato-Suomena kiinni yleisestä asevelvollisuudesta. Yleinen asevelvollisuus on koko puolustuksemme teräsbetonipohja, sen tärkein osa, ja tähän samaan kokonaisuuteen kuuluu tietenkin Puolustusvoimain henkilökunta, vapaaehtoinen maanpuolustus ja koko puolustussektorin toiminnan kehittäminen, ja toivonkin tässä keskustelussa kuulevani puolustusministerin näkemyksen tästä yleisen asevelvollisuuden tärkeydestä koko puolustusratkaisumme ytimenä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

13.00 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olemme vakavan ja historiallisen päätöksen edessä, ja kuten sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenjohtaja Lindtman puhui, meidän tulisi olla yksituumaisia. Tämä on vakava asia. Minun täytyy nyt kysyä pääministeriltä, että miten te kuulitte nämä vasemmistoliiton edustajien puheet, kun olen ajatellut, että tämä on hallituksen yksimielinen tahto ja eduskunta on antanut täällä jo aikaisemmin hyvin vahvan sitoumuksen, niin kuulitteko te sen niin, vai onko tämä ydinasekiellon sopimuksen ratifiointi nyt jollain lailla vasemmistoliiton edellytys sille, että me hyväksymme tämän Nato-sopimuksen, [Markus Mustajärvi: Lue perustuslaki!] koska tällaiseen käsitykseen minä näistä puheista tulin. Arvostelua oli myös teitä kohtaan siitä, onko linja muuttunut. Että onko hallituksessa olemassa jotakin eripuraa näin vakavan asian edessä, ja onko tässä nyt niitä pelisääntöjä rikottu, joista sanoitte aikaisemmin, että hallitus kaatuu? Mistähän tässä nyt on kysymys? Kuulostaa tosi erikoiselta. [Veronika Honkasalo: Elämme demokratiassa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri, kolme minuuttia.

13.01 **Pääministeri Sanna Marin:** Arvoisa puhemies! Nyt käsillä oleva hallituksen esitys eduskunnalle on tärkeä askel Suomen liittymiseksi Naton jäseneksi, ja etenemme myös tässä yhdessä Ruotsin kanssa. Liittymiselle on edelleen voimakas kansan tuki, ja koimme keväällä suomalaisen parlamentarismien historiaa, kun 188 kansanedustajaa asettui Naton liittymisen taakse. Uskon, että tämä eduskunnan vahva tuki on yhä voimissaan. Kun Venäjän laitton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan vain jatkuu, Suomi lähettää tällä tavoin vahvan viestin koko maailmalle. Kaikille on selvää, että Suomi ja Ruotsi tulevat vahvistamaan koko Naton turvallisuutta. Nato hyötyisi kyvyistämme eri aloilla, oli kyse sitten maanpuolustuksesta, terrorismin torjunnasta tai kokonaisturvallisuudesta. Pohjolakin vahvistuu. Juuri nyt tarvitsemme yhtenäisyyttä.

Natoon liittymisen myötä korostuu tarve huolehtia siitä, että Suomen toiminta EU-asioissa, Natossa sekä muillakin turvallisuuspolitiikan foorumeilla on johdonmukaista, koordinoitua ja vaikuttavaa. Valtioneuvosto valmistelee Natoon liittyvät asiat sillä vahvala parlamentaarisella katteella, millä ulkopolitiikkaa meillä hoidetaan. Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston yhteistoiminta tulee olemaan tälläkin saralla saumatonta.

Suomi liittyy Natoon täysin oikeuksin ja velvollisuuksin. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen liikkumatilaa myös ulkopolitiikassa laajemmin. Meiltä tullaan myös odottamaan näkyvämpää omaa profiilia, ja tähän Suomi on valmis.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

13.03 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomella on pitkä ja hieno perinne siitä, että ulkopoliittikkaa tehdään yhdessä yhteistä turvaa maksimoiden, ja tähän on hyvä pyrkiä jatkossakin — en tiedä, miten sen voisi enemmän rautalan-gasta edustaja Merelle vääntää. Me olemme hallituksessa tukeneet tätä esitystä ja pitäneet tärkeänä sitä — tähän esitykseen ja eduskunnan suurella enemmistöllä keväällä päättämään mietintöön viitaten, molemmissa todetaan näin — että Suomen lainsäädäntö kieltää ydinaseiden tuomisen Suomeen, ja kaikki muut meidän näkemyksemme, mitä on esimerkiksi ydinaseriisunnasta, olemme jäsenenä Natossa tai emme ole, ovat sitten voimassa.

Arvoisa puhemies! Olemme joutuneet katsomaan vierestä, kuinka Erdoğan pelaa peliä sekä meidän, Yhdysvaltojen ja Naton kanssa että myös Putinin kanssa. On hyvä tiedostaa, että vaikka palaisimme suomettumisen aikaan ja kumartaisimme kuinka syvään Orbánille ja Putinille, niin tämä asia ei ole pelkästään omassa kädessämme, ja meidän pitää nyt pitää [Puhemies: Aika!] pää kylmänä. Meillä onneksi ei ole kiire.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Häkkänen.

13.04 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen maantieteestä johtuen turvallisuuspoliittisen asialistan kärjessä meillä on aina ollut Venäjä, ja nyt se asia on valjennut täydellä voimalla. Jatkossa Suomen puolustuspolitiikka perustuu kolmeen pilariin: oma vahva puolustuskyky, jota kehitetään koko ajan, tiivistyvä kansainvälinen puolustusyhteistyö ja Nato-jäsenyys.

Nostan näistä erityisen tärkeäksi kansainvälisen puolustusyhteistyön, nimittäin sitä pitää tulevana vuosina entisestään tiivistää. Muun muassa tasavallan presidenttikin on nyt osallistumassa ensi maanantaina JEF-maiden yhteistyöhön. Se tulee olemaan erittäin tärkeää. Tiedämme, että Naton sisälläkin on erilaisia turvallisuuspoliittisia ajattelutapoja, ja meidän pitää kaikkia näitä kolmea pilaria jatkossa vaalia erityisen huolella, aina ensisijaisesti oma vahva puolustuskyky, tiivistyvät kumppanuudet, ja sitten Naton sisällä tehtävä toiminta — ja vahvalla konsensuksella myös tämä prosessi maaliin asti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Leppä.

13.06 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus on tuonut Naton liittymissopimuksen hyväksymisen eduskuntaan, ja nyt meidän tehtävämme on täällä mahdollisimman nopeasti ja ripeästi käsitellä se jo tämän vaalikauden aikana.

Puhemies! Suomi on vahva turvallisuuden tuottaja. Meillä on vankat puolustusvoimat, suorituskykyiset ja modernit sellaiset, meillä on erittäin vankka maanpuolustustahto, ja yksi hieno erikoisuus, joka meillä on, on kokonaisturvallisuusajattelu. Tästä meidän on myös pidettävä vahvasti kiinni. Olen huomannut, että myös kansainvälisesti on erittäin suurta mielenkiintoa tunnettu tätä ajattelutapaamme ja toimintatapaamme kohtaan. Me luomme siis turvallisuutta ennen kaikkea itsellemme ja koko Pohjolaan, mutta myös koko Natolle. Eli siinä mielessä Suomi ja myös Ruotsi tuottavat Natolle vahvaa turvallisuussää. Emme ole kuluttajia vaan tuottajia tässä mielessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

13.07 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vierailin marraskuussa Ukrainassa, ja näky oli lohduton. Tapasin sotaveteraaneja, jotka olivat iältään 25-vuotiaita. He olivat vammautuneet, traumatisoituneet sodassa. Tapasin äitejä, jotka olivat menettäneet lapsensa, joiden kolmevuotiaat olivat hävinneet kaupunkitaisteluissa. Mietin lukuisia kertoja tuon reissun aikana sitä, miten upea kotimaa meillä on: Me kykenimme tekemään nopeasti päätöksen viime keväänä. Me olimme pitkään varautuneet. Meillä on erinomaiset Puolustusvoimat, ja me olimme pelottomia, päätimme hakea Natoon, ja nyt me olemme liittymässä Naton jäseneksi.

Se on paitsi painava viesti maailmalle siitä, että me seisomme läntisessä rintamassa, me puolustamme koko Euroopan rauhaa, se on myös viesti meidän lapsillemme ja heidän lapsilleen, että Suomessa ei enää koskaan ole tilannetta, jossa me olemme yksin. Se on viesti jo menneille sukupolville siitä, että heidän uhrauksensa eivät ole olleet turhia, sillä Nato-jäsenyydellä me turvaamme tulevaisuutta, me nostamme nyt vihollisen kynnyksen mahdollisimman korkealle hyökkäämiseen rajojemme yli ja me varmistamme, että Suomi on itsenäinen, vapaa toimija myös jatkossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Salonen.

13.08 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naton jäsenenä Suomen vakaa ja ennustettava ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinja jatkuu. Suomi jatkaa ihmisoikeusperustaista ulko- ja turvallisuustyötään. Korostamme jatkossakin kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän tärkeyttä ja kansainvälisen oikeuden noudattamista. Vaikka moni yksityiskohta muuttuu, tämä tärkeä peruslinja säilyy.

Toivon itsekkin, että nykyinen eduskunta voisi viedä Nato-jäsenyyssprosessin loppuun. Tuomalla esityksen nyt eduskuntaan hallitus edesauttaa sitä, että Unkarin ja Turkin ratiointien jälkeen Suomi on valmis jatkamaan prosessia mitä pikimmiten. Ulkoasiainvaliokunta on valmis käsittelemään tämän hallituksen esityksen viimeistä vaille valmiiksi, ja sen jälkeen odotamme, milloin edellytykset viedä asia täysistuntoon ovat olemassa. En usko, että tuleva eduskunta tulisi ottamaan erilaista kantaa, mutta etenkin uusien kansanedustajien perehtyminen asiaan ottaisi aikaa. Tärkeää on antaa nyt kaikki tuki ministereille keskusteluihin ja prosessin loppuun viemiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

13.09 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvalisuus ja rauha ovat kansakunnan elinehto. Niihin voidaan vaikuttaa varustautumalla ja toisaalta liittoutumalla. Suomi toimii molemmilla tavoilla. Nyt oli mahdollisuus tähän liittoutumiseen. Täällä on paljon puhuttu 90-luvun mahdollisuuksista. Joudun toteamaan, että silloin Suomen kansan laaja enemmistö oli Nato-jäsenyyttä vastaan — myöskään eduskunnassa yksikään puolue ei ollut vielä 90-luvulla jäsenyyden kannalla. Nyt aikaikkuna oli ja se käytettiin hyväksi, ja siitä on lausuttava lämpimät kiitokset.

Me emme ole ketään vastaan, kun liittoudumme, vaan oman turvallisuutemme takia tämä valinta tehdään. Toivon, että tämä sopimus saadaan nopeasti vietyä eteenpäin, mutta huolella käsitellen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Valtonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

13.10 Elina Valtonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon tuosta on kuulunut kritiikkiä siitä, kuinka Nato laajenee, mutta tosiasiasa se ei ole Nato, vaan demokratioissaan elävät vapaat kansalaiset, jotka ovat päättäneet valtionsa puolesta, että nyt liitymme liittokuntaan, ja näin myös Suomessa: Suomen kansa halusi, että liitymme Pohjois-Atlantin sopimukseen, ja kiitos hallitukselle, että olette edistäneet laajan valtionjohdon kanssa tätä prosessia ja tuoneet nyt tämän esityksen eduskuntaan.

Nato-jäsenyys jatkaa Suomen ulkopoliittikan pitkää linjaa siitä, että me maksimoimme oman turvallisuutemme, mutta myös oman liikkumavaramme — Suomi on nyt varauksettomasti länsimaa. Uskon, että saamme eduskunnassa, ulkoasiainvaliokunnassa esityksen ripeästi käsiteltyä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

13.11 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan järkyttää koko Euroopan turvallisuutta. Tukemme Ukrainalle ei saa horjua, ja tukemme itsenäisten valtioiden itsemääräämisoikeudelle ei saa horjua. Tänä jouluna annamme Ukrainalle kovia paketteja. Nämä paketit menevät uudelleen jaettavaksi hyökkäjän haitaksi. Kysyn puolustusministeri Kaikkoselta: onhan pukinkontti täyteen pakattu?

Venäjän kuristusote Ukrainasta ja Euroopasta heikkenee päivä päivältä. Pakkanen puree aina kylmimmin valloittajaan. Maamme liittyminen Natoon vahvistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuutta. On viisautta, ettei jäsenyydellemme ole asetettu mitään ennakkoehtoja.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

13.12 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Poliittisesta keskustelusta saa helposti sellaisen kuvan, että se on eripuraa ja lillukanvarsiin tarttumista. Tämä prosessi kuitenkin kertoo toisenlaisesta todellisuudesta. Nato-prosessissa olemme ylittäneet puoluerajat, ylittäneet hallitus—oppositio-rajat, olemme nousseet poteroistamme, katsoneet muuttunutta maailmaa ja päässeet uudenlaiseen yhteisymmärrykseen. Tämä prosessi on Suomen poliittiselle järjestelmälle kunniaksi, se on Suomen eduskunnalle kunniaksi.

RKP:lle Nato-jäsenyys on pitkään ollut tavoite. Suomi haki Nato-jäsenyyttä vahvana oikeusvaltiona, maana, jossa on vahva maanpuolustustahto, vahvat puolustusvoimat. Me liitymme Natoon vahvana oikeusvaltiona, vahvan maanpuolustustahdon ja vahvojen kyvykkyyksien kanssa. Me emme luovu periaatteistamme. Meitä halutaan Naton jäseniksi nimennomaan sellaisena Suomea kuin me olemme nyt, ja sellaisena tulemme sinne menemään. Oleellista tässä on, että Itämeri vahvistuu, Pohjoismainen yhteistyö vahvistuu. Pohjoismaista tulee merkittävä tekijä Naton sisällä [Puhemies: Aika!], ja meidän turvallisuutemme vahvistuu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

13.14 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sotatoimien lisäksi Venäjä on toistuvasti tuonut esiin valmiutensa käyttää ydinaseita. Naton strategisissa konseptissa pääuhkiksi määritellään Venäjä ja terrorismi, ja nämä kuvaavat hyvin myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Suomen osalta nähtävissä olevia uhkia. Kansallisesta kriisitietoisuudesta kertoo se, että tämän esityksen kaikkine reunaehtoineen — muun muassa tulevien vuosien puolustusmenot ja ydinpelote — esittelee vihreä ministeri. Kiitos siitä ja kiitos koko hallitukselle.

Toivon ulkoministeriltä nyt pohdintaa siitä, miten turvallisuustilanteeseen vaikuttaa eduskunnan prosessin eteneminen. On arvioitava, kumpi on viisaampaa: esityksen loppuun saattaminen tämän eduskunnan toimesta riippumatta Turkin ja Unkarin vauhdista vai lopullisen hyväksynnän jättäminen odottamaan Turkin ja Unkarin ratkaisua, mahdollisesti sitten eduskuntavaalien yli.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto, kolme minuuttia.

13.15 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos eduskunnalle erinomaisista puheenvuoroista ja kysymyksistä.

Aloitan tuosta ydinasekysymyksestä. Tuossa ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä — jossa tätä asiaa käsiteltäessä sanottiin, että valiokunnan mielestä on luontevaa, että Suomi myöskin Nato-maana jatkaisi korkeaa profiiliaan eri aseriisuntakysymyksissä, myös ydinaseriisunnan osalta, Naton ydinasepelotetta kyseenalaistamatta — oli minusta hyvin tiiviisti ja hyvin sanottu se, mikä on se toimintaohje, ja tämän mukaisesti olemme toimineet. Olemme olleet tarkkailijana tässä ydinasekieltosopimuksessa, yhtenä harvoista tarkkailijamaista. Eurooppalaisena maana emme kuitenkaan siihen sopimukseen ole liittyneet, niin kuin tiedätte, ja näissä syksyn äänestyksissä YK:ssa noudatimme sitä linjaa, jota Natoon kuuluvat Pohjoismaat ja Naton eurooppalaiset jäsenmaat noudattivat, mukaan lukien Norja, johon täällä on usein viitattu. [Markus Mustajärvi: Eli kanta muuttui!] — Kyllä, kanta oli tässä tapauksessa se, mikä oli Natoon kuuluvilla EU-mailla. — Olemme myöskin aktivoituneet ja pitäneet aktiivisuutta NPT-sopimuksessa, eli tässä sopimuksessa, jossa ydinasevallat ovat mukana ydinaserajoitusten aikaansaamiseksi.

Edustaja Savola kysyi henkilöresursseista. Mainitsin tuon 110 henkilöä, joka tuolla Naton päässä lisähenkilöstönä tarvitaan. Se on aikamoinen satsaus. Pääosa tulee puolustuksen puolelta, mutta myöskin ulkoasiainhallinnosta ja muista hallinnonaloista siihen tarvitaan lisää väkeä.

Edustaja Östman kysyi, miten kansanedustajien pitäisi suhtautua tai ehkä muuttaakin viestiään, kun Turkin ja Unkarin ratifiointit ovat kesken. Minusta ei millään tavalla. On tärkeää, että kansanedustajat tekevät omaa työtään ja toimivat niiden päämäärien eteen, joihin ovat sitoutuneet, ja emme voi toisiksi muuttua. Kyllä Turkin ja Unkarin täytyy meidän suomalaiset kestää sellaisina kuin me olemme, ja tällaisiahan me olemme. Olemme myöskin kriittisiä ihmisoikeuskysymyksissä ja demokratiakysymyksissä, se kuuluu meidän omaan agendaamme.

Edustaja Packalén kysyi Suomen roolista Natossa, ja ehkä tästä ehditään käydä vielä syväkin keskustelua, mutta olisin tuonut sen EU-elementin tähän esiin, että nyt on kaksi lisämaata EU:sta Naton jäsenenä, ja EU:n ja Naton yhteistyötä, sen tiivistämistä, voimme ajaa juuri tämän laajan turvallisuuskäsitteen puitteissa, joka on meille niin tärkeä. Uskon, että hybridiuhkiin, kyberuhkiin, vastaamisessa myöskin EU:lla on paljon annettavaa.

Aivan lopuksi edustaja Räsänen kysymykseen, mikä on suositus tästä prosessista: olemme sen ihan tarkoituksella jättäneet tietysti myös eduskunnan arvioitavaksi, kevään aikana voi monia asioita tapahtua, mutta toisaalta olemme sanoneet Turkille ja Unkarille, että ete-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

nemme omalla tavallamme, tämä on meidän prosessimme, olemme valmiita sitten, kun te olette valmiita ratifioimaan, teemme oman työmme valmiiksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Gustafsson.

13.18 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sitten presidentti Putin paljasti julmaakin julmemmat kasvonsa. Hän käänsi historian sivut sata vuotta taaksepäin toteamalla, että etupiirijako on voimassa, ja torjumalla itsenäisten valtioitten mahdollisuuden päättää ulko- ja turvallisuuspolitiikastaan. [Sanna Antikainen: Yllätyttekö tästä?]

Arvoisa puhemies! Suomen kansan edustajana haluan kuitenkin todeta, että Venäjä on myöskin tulevaisuudessa Suomen rajanaapuri. Itse näen Naton jäsenyyden kuitenkin myöskin mahdollistajana tulevaisuudessa, pitkällä aikavälillä, siihen, että meidän rajasta ja vuorovaikutuksesta voisi kehittyä myöskin kaupallisen ja kulttuurin yhteistyön raja. Minusta on tärkeää nähdä tämä positiivinen näköala, mutta se edellyttää nykyisen Venäjän johdon vaihtumista joksikin toiseksi — luovutaan imperialismista, ja tullaan lähemmäksi demokratiaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Savio.

13.19 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ministeri Kaikkonen totesi, suomalaisten maanpuolustustahto on tutkimustenkin mukaan erittäin vahvaa. Suomesta on tulossa vahva Nato-maa, mikä tiedetään sekä nykyisissä jäsenmaissa että Venäjällä, ja on hyvä, että tiedetään.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys on tietenkin ensisijaisesti puolustuksellinen ratkaisu, mutta siihen liittyy myös taloudellisia kysymyksiä, esimerkiksi materiaalihankintojen suhteen. Ymmärtääkseni Suomen Nato-jäsenyys helpottaa puolustusmateriaalien hankintaa muilta Nato-mailta ja yhteistyössä niiden kanssa tehtäviä hankintoja sekä samoin parantaa suomalaisen puolustusmateriaalituotannon vientiedellytyksiä. Kysyisin puolustusministeriltä: millaisiksi nämä hyödyt voivat parhaimmillaan muodostua?

Kiitän myös tasavallan presidenttiä ja hallitusta tähän asti tehdystä työstä Nato-jäsenyyden edistämiseksi, ja toivon voimia loppurutistukseen Turkin ja Unkarin kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma.

13.21 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi 2022 on todellakin ollut muutosten vuosi. Kukapa olisi vuosi sitten uskonut, että olemme tässä tilanteessa? Vaikka Euroopan unioni on Suomelle myös turvallisuuden kannalta tärkeä, se ei ole puolustusliitto eikä varsinkaan sotilasliitto, ja siinä mielessä on erittäin tärkeää, että olemme nyt tässä Nato-prosessissa mukana.

Tämä tarkoittaa myös sitä, että Pohjoismaiden puolustaminen saa nyt uuden ulottuvuuden, kun kaikki Pohjoismaat ovat aikanaan mukana Natossa. Myös Baltian maat ovat mukana siinä, joten eräällä tavalla Itämerestä tulee myöskin Naton sisämeri, joka vaatii oman puolustuksensa. Olen sitä mieltä, että Suomeen on voitava sijoittaa myöskin pysyviä monikansallisia toimia, esimerkiksi arktisen alueen toimintakeskus tai alueellinen komentokeskus juurikin tähän Itämeri-aspektiin liittyen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Olen myös sitä mieltä, että tämän hallituksen esityksen käsittely tulee viedä loppuun jo tällä hallituskaudella. Selkeintä olisi todellakin sen ripeä loppuunvienti, koska sisällöllisesti siihen ei tule eikä tietenkään pidäkään tulla muutoksia [Puhemies: Aika!] sen jälkeen, kun Unkari ja Turkki ovat sen ratifioineet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Malm.

13.22 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi tärkeimpiä argumentteja, jolla itse olen tässä perustellut itselleni jäsenyyden perustaa, on tietenkin se, onko Suomi osana jotakin sisällä vai ulkopuolella. Mitään järjestelmäähän me emme pysty muuttamaan ulkopuolelta vaan nimenomaan sisäpuolelta.

Nyt kun olemme päässeet päätöksenteossa tähän kohtaan, niin tietenkin seuraavaksi täytyy miettiä sitä, mitä Natossa voidaan tehdä. Meidän täytyy olla aktiivinen. Me voimme vaikuttaa siihen, millainen Nato-maa me haluamme olla, ja koska Suomi on toimiva demokratia ja oikeusvaltio ja olemme molempien vahva tukija, niin näiden syiden vuoksi Suomi voi olla myös Natossa erittäin vaikutusvaltainen. On tärkeää myös muistaa, että jatkossa jäsenyys edellyttää meiltä kannanmuodostusta ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kysymyksissä myös laajemmin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

13.23 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus on tärkeää suomalaisille, ja Nato tuo tätä turvallisuutta. On karmeaa seurata Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaan. Nyt kun tulemme Naton jäseniksi, niin se itäraja, joka on ollut Suomen ja Venäjän raja, käytännössä muuttuu nyt sitten Naton ja Venäjän rajaksi, ja siellä itärajalla on varmasti tulossa muutoksia. Haluaisinkin kysyä, kuinka pian näitä muutoksia on kenties tulossa. Siellähän tarvitaan, että tiestö on kunnossa ja huoltovarmuusasioita voidaan siellä hoidella ja että rautatiet ovat kunnossa, ja jos siellä kaikkia kalustoja siirrellään, esimerkiksi puolustuskalustoa, niin siellä ei välttämättä rautatiesillat kestä ja tie on huonokuntoista, että ei voi välttämättä kuljettaa polttoaineita isoilla autoilla. Tämmöisestä valmiudesta haluaisin kysyä: missä vaiheessa tämmöiset asiat alkavat Suomessa näkyä ja miten ne rupeavat näkymään, ja ollaanko näihin varauduttu ja kuinka näihin tullaan varautumaan? — Kiitos, ministeri.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiuru.

13.24 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos hallitukselle ja eduskunnalle asioiden ripeästä hoidosta. Tämä osoittaa kansallista yhtenäisyyttä, jota tässä tilanteessa tarvitaan.

Kiinnitän tähän käsittelyyn huomiota: Keväällä kun käsitelimme selontekoa Suomen liittymisestä Natoon, niin kaikkiaan 11 valiokuntaa käsitteli asiaa, ja silloin tiedusteluvalvontavaluokunta ei ollut näiden 11 valiokunnan joukossa. Nyt kun käsitellään tätä hallituksen esitystä sopimuksesta, liittymisestä, niin valiokuntia on viisi kappaletta, ja ilokseni toteen, että tiedusteluvalvontavaluokunta on tässä mukana, ja se on tärkeätä, koska 2019 saimme tiedustelulainsäädännön, se oli iso ponnistus eduskunnalta, ja Nato-jäsenyyden myötä myös meidän tiedusteluasemamme muuttuu olennaisella tavalla, ja on tärkeää, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

uusi valiokunta ottaa siihen kannan. Turvallisuuden kannalta on myös tärkeätä, että hyvinvointi saattaa lisääntyä, koska investointikohteena Suomi muuttuu Nato-jäsenenä houkuttelevammaksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kemppi.

13.25 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitos ministereille, Suomen tasavallan presidentille ja puhemiehelle tämän Nato-prosessin jämäkästä johtamisesta. Eduskunta on antanut jäsenyydelle 188 kansanedustajan valtakirjan, ja nyt on aika hyväksyä tämä itse sopimus. Tulen käsittelemään sen yksityiskohtia varmasti huolella perustuslakivaliokunnan jäsenenä.

Tässä jäsenyydessä nähdäkseni edelleen painavinta on Itämeren ja Suomenlahden alueen vakaus. Kynnys sotilaalliseen voimankäyttöön alueella kasvaisi, ja käytyäni maanpuolustuskurssin 242 se vielä alleviivasi omaa käsitystäni siitä, että tuo vesialue on erittäin kriittinen. Samalla kurssilla kuitenkin tapasin varusmiehiä ja kiinnitin huomiota, että he olivat päässeet harjoittelemaan jo nyt erityisesti näiden kansainvälisten vierailijoiden kanssa ja he olivat varsin innostuneita kriisinhallintatehtävistä. Tämän takia kysynkin puolustusministeriltä: voiko tämän jäsenyyden myötä tulla myös uusia taitoja Suomen puolustusvoimille?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hyrkkö.

13.26 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sota Euroopassa pakottaa meidät hakemaan uutta asentoa Suomen turvallisuuteen ja myös vahvistamaan kriisinsietokykyämme läpi koko yhteiskunnan. Kuuntelin eilen pienen ukrainalaisen lapsikuoron esitystä ja mietin, kuinka suuri onni ja etuoikeus on elää rauhassa, turvassa ja vapaudessa. Nato-jäsenyys on keino ylläpitää vakautta ja säilyttää tämä rauha myös tulevaisuudessa. Se antaa meille mahdollisuuden vahvistaa omaa turvallisuuttamme ja myös säilyttää suoraselkäisen ja aktiivisen otteemme ulkopolitiikan kentillä. Laaja yksituumaisuus on tässäkin asiassa vahvuutemme.

Olen luottavainen, että saamme ulkoasiainvaliokunnassa asian ripeästi ja rakentavassa hengessä käsiteltyä. Haluan kiittää ministereitä sitkeästä työstänne jäsenyytemme edistämiseksi ja samalla vielä todeta, että työ ei toki lopu, ei ministereiden eikä eduskunnankaan pöydällä, sen jälkeen, kun jäsenyys on hyväksytty. Ei ole kyse mistään töpseli seinään -ratkaisusta, vaan meillä on pitkä tie edessä myös siinä, kun rakennamme sitä omaa Nato-jäsenyyttämme.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja al-Taee.

13.28 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minunkin puolestani kiitokset tasavallan presidentille ja hallitukselle sekä virkakunnalle tästä kokonaisuudesta — valtava rutistus, joka on toivottavasti tulossa todella positiiviseen lopputulemaan ja päätökseen.

Arvoisa puhemies! Meidän puolustuksemme on pitkään ollut kunnossa ja on edelleen ja jatkossakin, ja siksi haluaisin omassa puheenvuorossani korostaa sitä, että meidän ei tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

vitse pelätä käydä ihmisoikeusperustaista keskustelua niin Unkarin kuin Turkinkaan kanssa tässä vaiheessa. Me olemme, keitä me olemme, ja siitä ei kannata eikä pidä antaa periksi.

Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri Haavisto, lopuksi haluaisin korostaa rauhantyötä. Rauhantyö on itse asiassa sitä kovaa turvallisuutta ja myöskin pehmeätä samanaikaisesti. Rauhantyön jatkuminen Suomen kautta on tae turvallisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta globaalilla tasolla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niikko.

13.29 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän säälimätön hyökkäys Ukrainaa ja sen siviilejä kohtaan on lisännyt turvattomuutta ja sen tunnetta niin Suomessa kuin koko Euroopassa. Tämä turvattomuuden tunne on johtanut myös pelkoon, ja pelko taas johtaa nopeisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin. Tässä vaiheessa kysyn: kun huomattiin nyt kuitenkin jäljestä päin, että tällä Nato-jäsenyysasialla nyt ei ollutkaan niin hirveä kiire, koska me emme ole päässeet jäseneksi, niin olisiko ollut syytä harkita vähän pidempään sitä, olisiko voitu joitain reunaehdoja tälle laittaa? Tällä tarkoitan niitä reunaehdoja, joita Norja ja Tanska tekivät. He päättivät rajoittaa ydinaseiden tai Nato-tukikohtien tuomista maaperälleen — ja tämä siitä syystä, ettei heidän maaperänsä joudu ydinaseaalitauluksi. Olisiko tätä voitu harkita pidempään tai käydä ainakin keskustelua?

Ja vielä nopea kysymys ulkoministerille: Mainitsitte, ettei tämä aiheuta välittömiä lainsäädäntömuutoksia. Mitä muita lainsäädäntömuutoksia on tulossa kuin tämä, että Suomi on valmistelemassa Yhdysvaltojen kanssa kahdenvälisiä isäntämaasopimuksia, joissa mahdollistetaan amerikkalaisten joukkojen ja aseiden siirtäminen [Puhemies: Aika!] nopeasti Suomeen tarvittaessa? Onko muita tällaisia muutoksia tulossa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowiec.

13.30 **Ben Zyskowiec kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on korostettu, että jäsenyytemme Natossa on puolustuksellinen. Mitä muuta se voisi olla? Nato on puolustusliitto, joka nostaa kynnystä sotilaallisesti painostaa tai uhata puolustusliiton jäseniä. Tässä mielessä Nato on rauhanjärjestö. Olisiko Venäjä hyökännyt raakalaismaisesti ja rikollisesti Ukrainan kimppuun, mikäli Ukraina olisi jäsen Natossa?

Uudet Naton jäsenmaat eivät tälläkään kertaa uhkaa Venäjää riippumatta siitä, mitä Venäjän johto omalle kansalleen valehtelee. Nato ei aikaisemminkaan laajentunut aggressiivisesti ja pahoin aikein Venäjän rajoille, vaan Itä-Euroopan maat halusivat itse Naton suojiin, kun pääsivät eroon Neuvostoliiton ja kommunismin ikeestä, kuten täällä edustaja Valtonenkin sanoi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

13.31 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Elämme historiallista päivää, kun käsittelemme Naton liittymissopimusta. Kiitoksia arvoisille ministereille ja tasavallan presidentille hienosti tehdystä työstä. Tämä on hieno historiallinen päivä. Suomi ei ole luopumassa täysvaltaisuudesta millään lailla, vaan liitymme läntiseen demokraattiseen yhteisöön, joka hoitaa puolustusta ja tukee meidän omaa puolustustam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

me. Me emme luovu omasta puolustuksesta, rakennamme sitä edelleen, yleinen asevelvollisuus ja niin edelleen, mutta kyse on turvallisuusratkaisusta.

Tuolla Ilomantsissa eläneenä, itärajan kunnassa, muistan ne päivät, kun oli epävarmoja aikoja. Muun muassa Tšekkoslovakian miehityksen aikana isäni, joka oli sodan käynyt mies, haavoittunut siellä, huokaili aika pitkään, kun tilanne itärajalla oli mitä oli. Se oli nähtävissä ja koettavissa joka hetki se turvattomuudentunne. Tänä päivänä — vaikka niitä miehiä ja naisia ei enää ole, tai hyvin vähän heitä on enää elossa, jotka sen näkivät ja kokivat — he ovat varmasti tyytyväisiä tähän tilanteeseen, kun pääsemme turvalliseen yhteisöön jäseneksi, joka huolehtii meidän puolustuksesta yhtenä osana meidän omaamme. Me emme luovuta mitään, mutta annamme paljon lisää ja kehitämme omaa turvallisuuttamme eteenpäin, ja se on Suomelle äärimmäisen tärkeää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Noora.

13.33 Noora Koponen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, tosiaan ukrainalainen lapsikuoro esiintyi meille eilen Espoon kaupunginvaltuustossa. He lauloivat meille Ukrainasta, joulusta ja joulun rauhasta — ja samaan aikaan he ovat paossa kotimaastaan Venäjän aloittamaa hyökkäyssotaa.

Venäjän hyökkäyssodan myötä rauha ja sen koskemattomuus on noussut jokaiselle meistä arvoon arvaamattomaan, jolloin Naton rooli myös puolustusliittona korostuu. Tänäkin käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskien Suomen Nato-jäsenyyttä on maamme turvallisuuden kannalta aivan ratkaiseva. On aika rakentaa yhdessä Naton kanssa vahva transatlanttinen ja eurooppalaista turvallisuutta vahvistava liitto. Myös Suomen puolustusvoimien kyvykkyys ja vahvuus tulevat epäilemättä vankistamaan tuota puolustusrintamaa. Suomen ja koko Pohjolan ulko- ja turvallisuuspolitiikka onkin nyt mukautettava aivan uusiin raameihin, ja kiitän osaltani hallitusta siitä, että tämä esitys on nyt täällä. Natoon liityessään Suomi jatkaa työtään vahvana rauhan varmistajana ja puolustajana.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä neljä puheenvuoroa ja sitten puheenvuorot ministeri Kaikkoselle ja ministeri Haavistolle, ja sitten siirrytään puhujalistaan. — Edustaja Huru.

13.34 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että tässä Nato-asiassa eduskunta on löytänyt yhteisen sävelen. Lisäksi myös kansalaiset ovat löytäneet suuren enemmistön Natoon liittymisen taakse. Vahva kansan tuki puolustusasioissa onkin välttämätöntä, joten kiitän suomalaisia mielipiteestään, johon voimme nyt nojata kansanedustajina ja toteuttaa kansalaisten enemmistön tahtoa.

Meillä kansanedustajilla sekä kansalaisilla löytyy myös vahva konsensus siitä, että Suomen maanpuolustuksen kulmakivi on jatkossakin yleinen asevelvollisuus ja vahva kansallinen puolustus, jota Nato-jäsenyys ja sen myötä tulevat turvakuut sitten tukevat.

Vaikka puolustus perustuukin merkittävin osin omaan maanpuolustukseen ja Puolustusvoimiin, tulee muistaa tärkeää työtä tekevät maanpuolustusjärjestöt, joiden toiminta edellyttää rahoitusta ja toimintaedellytysten turvaamista. Toivottavasti, arvoisat ministerit, tämä huomioidaan jatkossakin, kuten on jo tehty. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

13.35 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys on historiallinen ratkaisu ja muuttaa merkittäväällä tavalla Suomen turvallisuuspoliittista asemaa, joten on äärimmäisen tärkeää, että se on tehty tässä salissa laajalla enemmistöllä ja että sille on laaja kansan tuki, kuten tiedämme.

Kiinnittäisin huomiota tähän ratifiointiprosessiin. Vaikka se onkin Unkarin ja Turkin osalta vielä kesken, niin 28 maata on jo ratifioinut — osa erittäin nopeasti, ja osa teki ihan uudenlaisia toimintamalleja, jotta sai ratifioitua tämän mahdollisimman nopeasti. Tämä mielestäni kertoo siitä, että Suomeen luotetaan turvallisuuden tuottajana, arvostetaan meidän maanpuolustustahtoaamme ja meidän asevelvollisuusarmeijaamme, mutta myös siitä, että Suomi on toiminut rakentavasti kansainvälisissä yhteisöissä, YK:ssa, Nato-kumppanina ja Euroopan unionissa. Kaikki tämä työ, mitä on vuosien aikana tehty, kuvaa sitä arvostusta, ja se on nyt meille satanut tässä hyväksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Torniainen.

13.36 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On helppo yhtyä niihin kiitoksiin, joita täällä salissa on esitetty niin tasavallan presidentille, hallitukselle ja myöskin eduskunnan puhemiehelle ja etenkin myöskin ministereille Haavisto ja Kaikkonen. Kiitos siitä työstä.

Omasta mielestäni Suomen Nato-jäsenyydellä on nimenomaan Suomelle ennen kaikkea puolustuksellinen ja turvallisuuden merkitys, kun menemme Natoon. Merkittävin vaikutus on Suomen puolustuksen ennalta ehkäisevän kyvyn vahvistamiseen nimenomaan. Suomalaisilla on myöskin laaja tahto, että Suomi liittyy Natoon, ja sitä tahtoa ollaan täällä eduskunnassa myöskin hyvin viety eteenpäin.

Itse uskon, että Natolla on paljon annettavaa Suomelle, mutta ennen kaikkea myös Suomella on paljon annettavaa Natolle, ja uskon, että se myöskin tässä prosessissa tulee hyvin esille. Todellakin, kiitos hallitukselle tästä esityksestä, joka nyt saa todennäköisesti ja toivottavasti myöskin ripeän käsittelyn valiokunnissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rehn-Kivi.

13.38 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Finland håller nu på att ta ett viktigt och avgörande steg för att förstärka vår säkerhet och självständighet. Det som inte längre skulle vara möjligt skedde ändå i februari detta år: Ett krig utbröt i Europa. Ryssland påbörjade ett fruktansvärt anfall mot en självständig europeisk stat.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan pani liikkeelle keskustelun Suomen Nato-jäsenyydestä ennätyksellisen nopeassa aikataulussa puolustuksemme ja itsenäisyytemme vahvistamiseksi. Olen iloinen, että olemme nyt tässä vaiheessa, iso kiitos hallitukselle. RKP:n agendalla on jo pitkään ollut Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon. Ja kun tässä salissa on tänään mainittu omia vaareja, niin haluan mainita oman äitini, joka oli Suomessa ensimmäisiä poliitikkoja, jotka uskalsivat ottaa Suomen Nato-jäsenyyden keskusteluun, kiitos siitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ronkainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

13.39 **Jari Ronkainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan yhtyä näihin kiitoksiin niin tasavallan presidentin ja hallituksen osalta kuin ennen kaikkea teille, arvoisat ulko- ja puolustusministerit, tästä Nato-jäsenyyden jouduttamisesta ja siitä, että olemme nyt tässä vaiheessa prosessia menossa. Toivottavasti päästään ripeästi eteenpäin. Olen kuitenkin saanut kentältä kovasti kysymyksiä niin varusmiehiltä kuin reserviläisiltä, miten Nato-jäsenyys heitä mahdollisesti jatkossa velvoittaisi. Asevelvollisten van nomassa sotilasvalassa ja vakuutuksessa sitoudutaan puolustamaan isänmaan koskemattomuutta. Voisitteko te, arvoisa puolustusministeri, avata tätä vielä lisää, mitä velvoitteita tai mahdollisuuksia mahdollisesti jäsenyydestä suomalaisille varusmiehille ja reserviläisille voisi tulla? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kaikkonen, kolme minuuttia.

13.39 **Puolustusministeri Antti Kaikkonen:** Arvoisa puhemies! Varusmiespalvelukseen ei isompia muutoksia ole tällä hetkellä suunnitteilla. Reserviläisten mahdollisuus osallistua erilaiseen Nato-yhteistyöhön — siellä varmaan mahdollisuuksia avautuu, mutta palataan niihin vähän myöhemmin vapaaehtoiselta pohjalta lähtien.

Sitten kommentoin näitä aika monia hyviä puheenvuoroja:

Useammassa puheenvuorossa painotettiin oman puolustuskyvyn merkitystä myös Nato-jäsenenä, ja tähän on juuri näin, että me emme ole ulkoistamassa omaa puolustustamme Natolle, vaan me korotamme kynnyistä sille, että meidän rauhaamme kukaan tulisi häiritsemään. Vahva oma puolustuskyky ja Nato-jäsenyys on varmasti paras paketti, mitä on kuviteltavissa, ja se tehdään, ja omaa puolustuskykyä vahvistamme ja myös sillä resurssilla, mitä eduskunta on tähän osoittanut tänä keväänä ja jo vähän aikaisemminkin. Näitä investointipäätöksiä on viime viikkoina muuten jonkun verran tehtykin, ja niitä on hieman tässä uutisoitukin, että ramppa on kyllä laitettu kalkattamaan.

Edustaja Kari kysyi yleisen asevelvollisuuden merkityksestä, ja sekin tulee pysymään kyllä nykymuotoisena. Mitään erityisiä oleellisia muutoksia Nato-jäsenyyden takia ei ole suunnitteilla, ja se on kulmakivi meidän puolustuksessa, on nyt ja tulevaisuudessakin. Mutta senkin pitää elää ajassa, ja parlamentaarinen komitea, jota johti edesmennyt kansanedustaja Ilkka Kanerva, antoi suuntaviivan siitä, miten tuota yleistä asevelvollisuutta kehitetään, ja tässä on valmistelutyö käynnissä, jotakin on saatu jo tehtyäkin, mutta siellä on aikaa vaativia uudistuksia, jotka tulee sitten käytännössä seuraava eduskunta vasta käsittelemään, mutta valmistelutyö on putkessa.

Edustaja Kõntä kysyi Ukrainan tuen jatkosta. Kyllä, tarkoitus on jatkaa. Paketti 11 on valmistelussa, ja ajatus on se, että jatkamme niin kauan kuin tukea tarvitaan [Sinuhe Wallinheimo: Hyvä!] ja tehdään myöskin korvaavia hankintoja sitten asteittain tilalle.

Edustaja Savio kysyi näistä materiaalihankinnoista. No, meillä tulee mahdollisuus hyödyntää tätä Nato-yhteistyötä hankinnoissa. Nato-standardointi voi auttaa kotimaista teollisuutta omissa vientiponnisteluissa. On ehkä mahdollista, että kustannussäästöjäkin joissakin hankinnoissa hieman syntyy, että kyllä tästä jonkun verran hyötyjä tälläkin rintamalla tulee.

Edustaja Reijonen, meillä on itse asiassa EU-yhteistyön puolella sotilaallisen liikkuvuuden edistämistä koskeva hanke käynnissä. Mitä tulee Nato-jäsenyyteen, niin aikanaan katsotaan, miten suomalainen infra vastaa Naton vaatimuksiin ja tuleeko sieltä jotakin kehittämistarpeita, mihin pitää vastata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Edustaja Kemppi, sotilaallinen yhteensopivuushan meillä on varsin hyvä, mutta emme mekään nyt sentään mitään täysin oppineita tai täydellisiä ole, että kyllä meilläkin varmaan edelleen opittavaa on, vaikka aika hyviä kyllä olemmekin.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haavisto, kolme minuuttia.

13.43 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Kiitos, arvoisa puhemies! Muutamaan kysymyseen vielä vastaan.

Edustaja Niikko pohti sitä, olisiko vielä voinut ottaa vähän lisääaikaa ja miettiä näitä reunaehtoja, rajoituksia tai kynnyskysymyksiä. Uskon, että olimme keväällä sellaisessa tilanteessa, että meidän piti tehdä päätös melko nopeasti, ja siihen liittyi kaksi vaikeata asiaa: toinen oli se, miten Ruotsi tulee oman päätöksensä tekemään, saadaanko Ruotsi mukaan — onneksi saatiin — ja toinen se, minkälaisia turvallisuusapulupauksia kevään aikana sitten jäsenyyttä hakeville maille, kuten Suomelle ja Ruotsille, saadaan. Ja sitten oikeastaan, kun saimme Naton kokouksessa Madridissa vihreää valoa ja ratifioinnit lähtivät kesällä eteenpäin, uskon, että tämä aikataulu oli siinä mielessä paras mahdollinen, että meidän turvallisuusasemaamme ei missään kohdassa vaarantunut. Ja kuten täällä on aikaisemmin sanottu, emme ole ydinaseita tänne pyytämässä, eikä niitä ole kukaan meille tarjoamassa. Tämä asia on minusta tullut hyvin selväksi tässä.

Mutta olisin sitten vielä puuttunut edustaja Satosen puheenvuoroon, joka oli erinomainen, tästä tilanteesta. Pitkä työ, jota Suomi on tehnyt kansainvälisesti sekä esimerkiksi rauhan ja kriisinhallinnan osalta, rauhanyhteyksien osalta ja muuta, kyllä kantaa hedelmää tässä kokonaisuudessa ja myöskin oman vahvan puolustuksen rakentamisessa. Suomi tunnetaan hyvin ja on ongelmaton jäsen näille Naton jäsenmaille — nähdään, että Suomi lisää turvallisuutta tällä alueella ja on turvallisuuden tuoja ja tuottaja. Ja tämä näkyi kyllä tuossa äskeisessä Bukarestin ulkoministerikokouksessa: oikeastaan kaikki ne 28 maata, jotka ovat ratifioineet, lisäsivät omalta osaltaan vähän painetta Turkin ja Unkarin suuntaan ja kannattivat vahvasti sitä, että viimeiset ratifioinnit tapahtuvat nopeasti ja tämä asia tulisi pois päiväjärjestyksestä. Se yhtenäisyys ja tuki oli suorastaan liikuttavaa, ja voi sanoa myöskin, että poliittisesti itselleni tuli sellainen olo, että olemme kotona, kun keskustelemme esimerkiksi Iranin tilanteesta tai Venäjän uhasta tai muusta — hyvin samanlaisilla äänenpaineilla muutkin Nato-jäsenmaat näitä kysymyksiä tarkastelevat.

Ja sitten viimeisenä olisin halunnut antaa tunnustusta Elisabeth Rehnille, joka täällä mainittiin, ensinnäkin tämmöisenä Nato-jäsenyyden pitkäaikaisena puolestapuhujana mutta myöskin elämäntyönsä Suomen turvallisuuden ja myöskin rauhan eteen tehneenä henkilönä. Meillä on monia näitä henkilöitä — Ilkka Kanervan työ on täällä mainittu — jotka ovat tehneet tähän suuntaan työtä, joka on hyvä muistaa tänäkin hetkenä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Räsänen.

13.45 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Olemme todistaneet Euroopan sydämessä raakaa ja oikeudetonta hyökkäyssotaa, jonka uhreina eivät ole ainoastaan Ukrainan lapset, naiset ja miehet vaan kansallisvaltioiden oikeus puolustaa rajojaan ja suojella omia kansalaisiaan. Tämä sota on eräältä osin särkenyt ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeisiä peruspilareita, ja siksi turvallisuuttamme on rakennettava nyt uudelle perustalle. Ulkopoliittinen johtomme ansaitsee ja tarvitsee täyden tukemme jäsenyysprosessin loppuun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

saattamisessa. Tämä asiamme on yhteinen. Isänmaan turvallisuutta rakennetaan nyt vuosikymmeniksi eteenpäin, eikä tässä ole jakoa hallitukseen ja oppositioon.

Tämä prosessi on jo nyt ollut pitkä, ja edelleenkin meiltä kaikilta vaaditaan kärsivällisyyttä. On mahdollista, että joudumme odottamaan vielä useita kuukausia, Turkin osalta mahdollisesti jopa heidän parlamenttivaaliensa yli. Toivottavasti kuitenkin pikemmin.

Tulevaisuudessakin suomalaiset ovat ensisijaisesti vastuussa itse omasta maanpuolustuksestaan. Maamme sotilaallinen suorituskyky ja johdonmukainen ulko- ja turvallisuuspolitiikka tunnetaan ja niihin luotetaan, Suomen asevoimat ovat hyvin koulutetut ja toimintakykyiset, pitkien rajojemme puolustamiseen tarvittava reservi on laaja, ja kansalaisten maanpuolustustahto on todellakin korkealla tasolla aivan maailman mittaluokassa.

Suomen Nato-jäsenyyden myötä puolustusliiton kokonaissuorituskyky myös tehostuisi, ja puolustusjärjestelmämme ja lainsäädäntömme ovat jo nyt Nato-yhteensopivia. Suomi sijaitsee myös strategisesti tärkeällä alueella. Naton jäsenenä Suomella on nykyistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa euroatlanttiseen yhteistyöhön Pohjois-Euroopan turvallisuuden parantamiseksi, ja samalla lisääntyvät monenkeskinen tiedustelutiedon vaihto ja yhteistyömahdollisuudet kehittää omaa kyberpuolustustamme ja valmiuksiamme vastata hybridihyökkäyksiin.

Naton jäsenyyttä liittyy Suomen sotilas- ja siviilitiedustelun osaksi liittokunnan tiedusteluyhteisöä. Tässä vaiheessa on onnekasta, että meillä on ajanmukainen tiedustelulainsäädäntö ja sen asianmukaista käyttöä valvovat rakenteet, kuten eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunta. Valiokunnan jäsenenä pidän tärkeänä, että tämä esitys tiedusteluvalvonnan osalta käsitellään myös valiokunnassamme. [Pauli Kiuru: Oikein!]

Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon tarkoittaisi yhtenäisen pohjoismaisen puolustusalueen muodostumista ja puolustuspolitiikan tuleamista uudella tavalla osaksi pohjoismaista yhteistyötä. Ajattelen, että sotilaallisesti liittoutuneenakin Suomen on kuitenkin pyrittävä edistämään alueellista vakautta ja ylläpitämään niin toimivia suhteita Venäjään kuin mahdollista, koska Venäjä säilyy naapurimaanamme olosuhteista riippumatta.

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toimintakykyä vahvistavat toimet ovat olleet erittäin tärkeitä, ja edelleenkin riittävistä resursseista on huolehdittava. Samalla on huolehdittava myös kokonaisturvallisuudesta ja huoltovarmuudesta erityisesti ruuan, energian ja lääkkeiden osalta, ja sitähän edellytetään myös näissä Naton liittymissopimuksissa. Myös sisäisen turvallisuuden viranomaisten resurssit sekä tarvittavat toimivaltuudet tulee nykyistä paremmin huomioida turvallisuusympäristön muutokseen ja erityisesti hybridiuhkiiin liittyvässä varautumisessa. Muistutan, että Venäjän hyökkäystoimet Ukrainassa tapahtuivat etenkin alkuvaiheessa ilman sotilaallisia tunnuksia, ja tällaisissa tilanteissa, ennen varsinaisia tunnistettavia sotilaallisia toimia, vasteen antaa poliisi.

Keskustelu tukikohdista tai ydinaseiden sijoittelusta on tässä vaiheessa lähinnä sisäpoliittista keskustelua omalle puoluevälle. Kysymystä ydinaseiden sijoittamisesta ei ole kirjattu minkään maan kanssa tehtäviin jäsenyys sopimuksiin, [Markus Mustajärvi: Mutta kansalliset päätökset on tehty!] ja Natollahan ei ole omia ydinaseita, vaan Naton pelote tulee lähinnä Yhdysvaltojen mutta myös brittien ja Ranskan ydinaseista. Yhdysvallat on Naton suunnittelun perusteella sijoittanut taktisia ydinaseita muun muassa Saksaan, Italiaan, Belgiaan, Hollantiin ja Turkkiin lähinnä vastauksena Venäjän taktisille ydinaseille. Ne ovat Yhdysvaltain hallinnassa ja heidän tukikohdissaan. Uusia pysyviä tukikohtia ei mikään Nato-maa ole ollut kovin halukas perustamaan, koska niiden ylläpito on kallista. Bal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

tian maihin heidän nimenomaisesta halustaan ryhmitettiin lähinnä symboliset tukikohdat Krimin miehityksen jälkeen.

Päätökset Natossa tehdään yksimielisesti, joten Suomen ei todellakaan tarvitse ottaa maaperälleen mitään aseita tai pysyviä tukikohtia, mutta mielestäni tässä vaiheessa ei ole viisasta tehdä mitään rajauksia tukikohtien tai aseiden suhteen.

Naton ensimmäinen komentaja, kenraali Eisenhower totesi, että Nato on historian ensimmäinen sotilaallinen liittouma, joka on perustettu rauhan aikana rauhaa säilyttämään, ei ryhtymään sotaan. Samassa hengessä Suomen Natoon liittymisen päätavoite ei ole sotilaallinen lisätuki sodan oloihin vaan sodan syttymisen estäminen. 5 artiklan turvatakuiden tärkein merkitys on ydinasepelotteeseen nojaava, ennalta ehkäisevä suoja sotilaallisilta vihollisuuksilta, ja Nato-yhteistyön ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa rauhaa. Kuten sopimuksen 1 artiklassa todetaan, osapuolet sitoutuvat selvittämään kansainväliset riidat rauhanomaisin keinoin ja pidättäytymään kansainvälisissä suhteissa voimankäytöllä uhkaamisesta ja voiman käyttämisestä tavalla, joka on ristiriidassa YK:n päämäärien kanssa.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi totean, että kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeää on laaja kansallinen yhteisymmärrys, kansalaisten luottamus päätöksentekijöihin, viranomaisiin ja tiedonvälitykseen, suomalaisten henkinen kestävyys ja toinen toisistamme välittäminen. Ne ovat keskeisessä asemassa. Ilman tätä yhtenäisyyttä olemme voimattomia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ronkainen.

13.53 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Suomen Nato-prosessi on siinä vaiheessa, että eduskunta arvioi Pohjois-Atlantin sopimuksen hyväksymistä. Perustelut sopimuksen voimaansaattamiseksi ovat samat, joita Venäjän raakalaismaisen hyökkäyksen jälkeen on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa keskustelussa ja päätöksenteossa tunnustettu. Pääasialliset uhat kansainväliselle turvallisuustilanteelle muodostavat Venäjän etupiirijätteleluun ja sotilaalliseen voimankäyttöön perustuva imperialistinen ulkopoliittika sekä kansainvälinen terrorismi.

Suomi on suhtautunut järkipäisesti sotilaallisiin uhkiin varautumiseen jo ennen Venäjän hyökkäystä. Suomi on säilyttänyt vahvan maanpuolustuskykynsä myös Euroopan pitkän rauhanjakson aikana. Kaikki maat eivät ole näin toimineet, ja ne ovat huomanneet nyt virheensä turvallisuuspoliittisen tilanteen ollessa rajuimmassa muutoksessa sitten kylmän sodan.

Pitkästä rauhanajasta voidaan osaltaan kiittää Natoa, joka on organisaationa toteuttanut sitä tarkoitustaan, johon se on toisen maailmansodan jälkeen perustettu. Sen tarkoituksena on ennaltaehkäistä uusia aseellisia konflikteja yhteiseen turvallisuusympäristöön sitoutuneissa jäsenmaissa.

Nato-maat ovat 5 artiklan perusteella sopineet, että hyökkäystä yhteen jäsenmaahan kohdellaan kuin hyökkäystä jokaiseen jäsenmaahan, ja jäsenmaat ovat velvoitettuja auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta. Tätä pidäkettä ei ole käytännössä kokeiltu eikä kynnystä ylitetty. 5 artikla on aktivoitu ainoastaan kerran, syyskuun 2001 terrorihyökkäyksessä Yhdysvalloissa, mikä ei kuitenkaan johtanut Nato-operaatioon.

Naton suhtautuminen Suomen jäsenhakemukseen on ollut positiivinen. Ratifiointi on sujunut vauhdikkaasti kahta maata lukuun ottamatta, ja Suomi on tunnustettu puolustusliittoa vahvistavaksi osaksi. Suomi on turvallisuuden tuottaja, ei pelkästään sen kuluttaja. Ruotsin lisäksi Suomi toisi liittyessään liittoumaan lisää pohjoismaista ulottuvuutta sekä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

muuttaisi Itämeren turvallisuuspoliittista tilannetta. Mikään muu kansainvälinen yhteistyö esimerkiksi EU:n kanssa tai nykyisenkaltaisen kumppanuusyhteistyö Naton kanssa ei korvaa tai tarjoa samanlaista turvallisuuden elementtiä kuin Naton täysjäsenyys. Ukrainan esimerkki osoittaa, että läntiseltä yhteisöltä voi sotilaallisissa kriiseissä odottaa materiaalista apua ja kansainvälisiä sanktioita hyökkääjämaita kohtaan, mutta varsinaista sotilaallista apua on mahdollista saada vain puolustusliittoumalta. Vaikka Suomi on varautunut koulutetulla reservillä ja suorituskykyisellä kalustolla, on Nato-jäsenyydestä saatavissa kiistattomia hyötyjä niin oman selustan varmistamisessa kuin sotilaallisten kriisien ennaltaehkäisyssäkin.

Arvoisa puhemies! Lausuntopalautteen perusteella hallituksen esitystä on muokattu siten, että siinä on kattavasti arvioitu Naton tehtäviä ja jäsenyyden vaikutuksia Suomelle. Naton joukkorakenteisiin osallistuminen ja työ Naton päämajan sihteeristössä ja esikunnissa tullee vaatimaan henkilöstöresursseja, erityisesti asiantuntijatyötä, jonka määrä tarkentuu jäsenyyden myötä. Jäsenyys tarkoittaa osallistumista Naton puolustus suunnitteluprosessiin, jossa Suomelle laaditaan suorituskykytavoitteet. Suomi on sitoutunut Natoon haikiessaan sen jäsenyyden velvoitteisiin, eikä niitä ole syytä etukäteen kansallisesti rajata. Kun jäsenyys on saavutettu, alkaa samalla keskustelu tukikohdista ja esikuntaosioista. Pysyviä tukikohtia Suomeen tuskin sijoitetaan, ja ydinaseista meidän ei vielä edes kannata ehkä keskustella.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi hallituksen esitystä Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi. [Päivi Räsänen: Hyvä puhe!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

13.58 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Vaikka monen suomalaisen kodin ovesta on turvallinen ja vahva lukitusjärjestelmä, niin silti moni suomalainen hankkii kotiinsa hyvän lukon lisäksi myös laajan hälytysjärjestelmän ja vartiointiliikkeen palvelut lisäturvaksi ja ennaltaehkäiseväksi pelotteeksi roistoja vastaan. Samoin, vaikka Suomella on maailman parhaimmista lukeutuvat puolustusvoimat, meidän silti kannattaa hankkia lisäturvaa pahan päivän varalle ja vihamielisen hyökkäyksen ennaltaehkäisemiseksi. Tätä lisäturvaa meille toisi, ja toivottavasti jo kohta tuo, puolustusliitto Naton jäsenyys. Tosipaikan tullen yksi lukko rajallamme ei välttämättä estä vihollista hyökkäämästä tai suunnittelemaasta hyökkäystä, mutta turvakuut luovat suuren ennaltaehkäisevän vaikutuksen hyökkäykselle maattamme kohtaan sekä tarvittaessa suuren avun maamme itsenäisyyden puolustamiseen.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että me käsittelemme nyt tätä hallituksen esitystä jo hie man etukenossa. Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä tapahtui perustavanlaatuinen muutos 24. helmikuuta 2022 Venäjän hyökättyä Ukraina. Turvallisuus tilanteemme on vakavampi ja vaikeammin ennakoitavissa kuin kertaakaan kylmän so dan jälkeen. Venäjän vaatimukset ja sotilaalliset toimet Euroopan turvallisuusarkkitehtuurin muuttamiseksi vaikuttavat myös Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen liikumatilaan. Turvallisuuspoliittisen uudelleenarvioinnin seurauksena Suomi on hakenut Naton jäsenyyttä. Nato-maat allekirjoittivat Suomen Nato-jäsenyyttä koskevan liittymispöytäkirjan Brysselissä 5. heinäkuuta, ja Suomesta tuli Naton tarkkailijajäsen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Arvoisa puhemies! Naton viimeisin strateginen konsepti hyväksyttiin Madridin huippukokouksessa kesäkuussa 22. Uusimmassa strategisessa konseptissa Naton ydintehtäviksi määritellään pelote ja puolustus, kriisin ehkäisy ja hallinta sekä yhteistyövarainen turvallisuus. Strategisessa konseptissa painotetaan myös Naton ja EU:n välisen yhteistyön merkitystä. Naton ja EU:n nähdään täydentävän toisiaan kansainvälisen rauhan ja vakauden ylläpidossa. Yhteistyö on tiivistynyt Ukrainan tilanteen seurauksena. Strategisessa konseptissa sekä Venäjä että terrorismi kaikissa ilmenemismuodoissaan määritellään Naton pääuhaksi. Venäjä on osoittanut, ettei se kunnioita valtioiden suvereniteettiä ja alueellista koskemattomuutta, ja toiminnallaan se on loukannut YK:n peruskirjaa sekä rikkonut eurooppalaista sopimusperustaa turvallisuusjärjestystä. Euroopan parlamentti hyväksyi marraskuussa 22 päätöslauselman, jossa esitettiin Venäjän federaation julistamista terrorismia tukevaksi valtioksi. Tämän päätöslauselman allekirjoitan täysin.

Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on yhdistänyt eurooppalaisia ennennäkemättömällä tavalla. Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan toukokuisen raportin mukaan suomalaiset tukevat Natoon liittymistä vahvasti ja maanpuolustustahto on historiallisen korkealla. Maanpuolustuskoulutus MPK:n harjoituksetkin kiinnostavat ennennäkemättömästi suomalaisia, ja myös reserviläisjärjestöihin liitytään innokkaasti.

Arvoisa puhemies! Naton 30 jäsenmaasta Suomen ja Ruotsin jäsenyyden ovat ratifioineet kaikki muut maat paitsi Unkari ja Turkki. Suomen pitääkin jatkaa ratifiointineuvotte-luja aktiivisesti ja pyrkiä pääsemään niissä maaliin kansallinen etu maksimoiden.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Mustajärvi.

14.03 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Marinin hallitus ehdottaa Suomen Nato-jäsenyyden hyväksymistä — ja ehdoitta. Ainoatakaan varausta, jolla rajoitettaisiin Naton sotilaallisen infrastruktuurin laajentumista Suomeen, ei hallitus esitä. Ei ulkomaalaisten sotilaitten pysyvälle läsnäololle, ei Naton sotilastukikohdille eikä asevarastoille eikä edes ydinaseiden sijoittamiselle Suomeen aseteta esteitä. Nato-jäsenyyden hyväksyminen ehdoitta on hallituksen ja ulkopoliittikkaa johtavan presidentin yksimielinen päätös. Äänestin Nato-jäsenyyttä vastaan, kun jäsenhakemus päätettiin hyväksyä viime kesäkuussa. Totesin silloin, ettei Nato-jäsenyys lisää Suomen turvallisuutta vaan heikentää sitä. Olen yhä samaa mieltä ja aion äänestää Nato-jäsenyyttä vastaan myös nyt.

Arvoisa puhemies! Vaikuttaa siltä, että edes hallituksen avainministerit, ne, jotka istuvat ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa, eivät ole selvillä siitä, miksi Suomen halutaan liittyvän sotilasliitto Natoon ehdoitta, eivät ainakaan kaikki. Kun Norja ja Tanska liittyivät Natoon, maat hyväksyivät joukon rajoituksia, joihin kuului muun muassa kielteinen kanta Naton tukikohtiin ja ydinaseitten sijoittamiseen. Suomi ei tällaista päätöstä kuitenkaan halua tehdä. Valtamediaakaan ei ole nostanut asiaa esille. Mikä sitten se syy on? Syy on se, että Suomi neuvottelee parhaillaan Yhdysvaltain kanssa keskinäisestä puolustussopimuksesta. Kenraalit — hehän maamme turvallisuuspoliittista kehitystä ovat johtaneet jo pidempään — ovat saaneet ulkopoliittisen johdon vakuuttuneeksi siitä, ettei Suomen pidä edes yksipuolisesti sitoutua mihinkään rajoituksiin, jotka saattaisivat olla ris-tiriidassa Yhdysvaltain kanssa nyt neuvoteltavan puolustussopimuksen tulevien velvoitteitten osalta.

Mainitsin eriävässä mielipiteessäni viime kesäkuussa tulevasta puolustussopimuksesta. Tämä asia ei valtamediaa kiinnostunut, eikä myöskään eduskunnan keskustelussa asiaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

puututtu. Asiantuntijat puolustusvaliokunnassa vaikenivat jo käynnissä olleista keskusteluista Yhdysvaltojen kanssa, vasta myöhemmin asia tuli julkiseksi. Jos Suomi tekee Yhdysvaltojen kanssa samanlaisen puolustus sopimuksen kuin Norja aiemmin tänä vuonna, niin Suomi luovuttaa silloin Yhdysvaltojen asevoimien käyttöön suuria alueita ennen kaikkea Pohjois-Suomesta, sallii raskaiden aseiden ennakkovaraston alueelle ja myöntää Yhdysvaltain sotilaille vapaan pääsyn suomalaisiin varuskuntiin ja muihin sotilaskohteisiin. Arvioin eriävässä mielipiteessäni Yhdysvaltain ja Venäjän vastakkainasettelun kärjistyvän ennen muuta arktisella alueella, ja juuri niin näyttää nyt olevan tapahtumassa. Yhdysvallat on hyväksynyt uuden arktisia alueita koskevan sotilasstrategian, jonka toimeenpanossa Norjalla, Ruotsilla ja Suomella on tärkeä asema.

Arvoisa puhemies! Se, että Suomi ei halua sitoutua ydinaseitten rajaamiseen Suomen alueelta, pakottaa sanomaan muutaman kriittisen huomion maamme ulkopoliittisen johdon linjauksista.

Presidentti Niinistö on todennut, ettei hän näe tarpeellisena, että ydinaseita sijoitetaan Suomeen sen jälkeen, kun Suomi on liittynyt Natoon. ”Suomella ei ole mitään aikeita tuoda ydinaseita maaperälleen, enkä ole nähnyt mitään merkkejä siitä, että sellaisia tänne oltaisiin tarjoamassa”, totesi presidentti. Mutta päätöksiä presidentti ei halua sanojensa vakuudeksi tehdä. Niinistö jatkaa presidenttinä enää vain runsaan vuoden verran — hänen puheensa eivät sido seuraavaa presidenttiä. Ja kenestä tulee Yhdysvaltain seuraava presidentti? Omilla päätöksillä maamme ulkopoliittinen johto ei Suomea halua suojata. Presidentti Niinistö vakuutti, että Nato-jäsenyydestä järjestetään kansanäänestys, mutta kun ratkaisun paikka tuli, niin kansanäänestystä ei tarvittukaan.

Entä sitten pääministeri Marin, mikä on hänen kantansa ydinaseitten sijoittamiseen? Se on itse asiassa päinvastainen kuin presidentti Niinistön kanta. ”Marin ei halua millään tavoin rajoittaa omaa liikkumistilaamme” — tämäkin on lainaus — ”mikä koskee pysyviä tukikohtia tai ydinaseita.” Kokoomusjohto näyttää olevan samalla kannalla.

Kun YK:ssa on aikaisemmin äänestetty suhtautumisesta ydinasekieltosopimukseen, Suomi on pidättäytynyt äänestämästä, vaikka kolme Marinin hallituksessa olevaa puoluetta, mukaan lukien myös oma puolueeni vasemmistoliitto, on kannattanut sopimusta. Kiitän ministeri Haavistoa siitä, että hän rehellisesti eduskunnan edessä myönsi sen, että Suomen kanta muuttui viime kerralla, kun YK:ssa käsiteltiin ydinasekieltosopimusta. Se on tosiaan, tänä vuonna Naton hakemuksen jättämisen jälkeen Suomi muutti kantansa ydinasekieltosopimukseen: nyt Suomi äänesti suoraan sopimusta vastaan. Suomi ei ole muuttanut kantaansa vain Turkin asevientikieltoon ja hyökkäykseen kurdialueita vastaan, myös ydinaseisiin hallituksen kanta on muuttunut, ja lisää muutoksia on tulossa.

Arvoisa puhemies! Täällä aiemmin perussuomalaisten edustaja Meri kyseenalaisti kriittiset äänet tässä salissa ja tässä asiassa. [Sanna Antikainen: Ja oikein teki!] Kun minut aikoinaan erotettiin eduskuntaryhmästä ja myöhemmin sain muita sanktioita aivan riittävästi, niin ennen kaikkea perussuomalaiset kehuivat minua siitä, että uskalsin ilmaista oman kantani ja uskalsin sanktioitten uhallakin pitää kannastani kiinni päätöksentekotilanteessa. Nyt se tuntuu perussuomalaisten mielestä — tai ainakin perussuomalaisista osan mielestä — olevan lähes kuolemansynti. Tässäkään asiassa minä en aio muuttaa aiempaa kantaani. Asiat pitää miettiä aikoinaan kunnolla, niin ettei tarvitse mennä poliittisten suhdanteitten mukaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja seuraavaksi edustaja Niikko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

14.10 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Venäjä aloitti helmikuussa säälimättömän hyökkäyssodan Ukrainaa ja sen siviilejä vastaan. Sotaa käydään edelleen. Kaikki me toivomme, että löytyisi jokin ihme, jolla Ukrainan sota saataisiin nopeasti päättymään. Venäjän petollisuuden ja raakalaismaisuuden vuoksi Suomi ja Ruotsi jättivät Nato-hakemuksensa hakeakseen lisättyä maanpuolustuksellista turvaa itselleen.

Hallitus on eduskunnan tavoista poiketen tuonut eduskuntaan Nato-liittymissopimuksen, vaikka kaikki Nato-maat eivät vielä ole sitä ratifioineet. Suomen hallitus on päättänyt viedä Suomen puolustusliiton jäseneksi ilman mitään ennakkoehtoja. Norjan ja Tanskan linjasta poiketen Suomi ei ole päättänyt rajoittaa esimerkiksi ydinaseiden tai Nato-tukikohdientuomista maaperälleen. Tätä olisi ollut syytä ja myös aikaa harkita, toisin kuin alkujaan kerrottiin: ”hakemuksen jättämisellä on niin kiire, että emme saa asettaa mitään ehtoja emmekä ehdi siitä käydä keskustelua”.

Arvoisa puhemies! Turvallisuuspoliittinen selonteko tältä osin, että olisimme arvioineet asiaa kaikilta puolin, olisi voinut tuoda uusia näkökulmia siitä, miten suuri uhka Venäjän ydinaseet tosiasiasa ovat tai eivät ole ja miten sitä uhkaa voidaan Suomen osalta lieventää sotilaallista maanpuolustusta heikentämättä. Nato-jäsenyyden tuomia riskejä myös tältä osin pohdittiin kolmen asiantuntijan toimesta puolustusvaliokunnassa, kun tätä käsiteltiin. Heidän arvionsa näistä uhista ikävä kyllä kaikuivat kuuroille korville.

Nyt asia etenee siten, että jäsenyysasia halutaan saada nopeasti käsiteltyä ja vasta myöhemmin tehdään kansalliseen lainsäädäntöön tarvittavat kirjaukset. Mielestäni Suomi olisi voinut suoraan rajoittaa ydinaseiden tuomista maaperälleen. Sillä olisi annettu selkeä viesti siitä, että Suomesta ei tule ydinaseiden sijoituskohdetta missään tilanteessa — viesti siitä, että Suomi ei ole ydinaseuhka.

Nato-jäsenyyden jättämisen jälkeen eduskunta aloitti kiireessä valmistelemaan myös kahdenvälistä isäntämaasopimusta Yhdysvaltojen kanssa — toisin kuin täällä on sanottu, että tämä ei johda lainsäädäntömuutoksiin lyhyellä aikavälillä. Tämä kahdenvälinen isäntämaasopimus mahdollistaisi amerikkalaisten joukkojen ja aseiden nopean siirtämisen Suomeen tarvittaessa. [Jari Myllykoski: Kyllä!] Inhimillisesti tämä on ymmärrettävää edeltäkeisvalmistelua, jos maa on joutumassa sotaan. Jos olemme sodassa, on tärkeää saada aseapua nopeasti. Tämän on myös Ukraina havainnut.

Kolikolla on kuitenkin aina kaksi puolta. Palautteen mukaan tämä saattaa huolestuneimmille kansalaisille myös näyttää vähän siltä kuin Nato varustautuisi sotaan Suomen kautta. Pelossa toimien Suomesta voi syntyä Naton ulkorajojen maalitaulu juuri sijaintimme ja toimenpiteidemme johdosta. Tämä on ikävä tosiasia. Toki on totta, että isot lihakset, voima ja nopeus ovat paras turva silloin, kun käydään reilua nyrkkitappelua. Nyt maailma ei kuitenkaan ole siinä asennossa, jossa mitään sääntöjä noudatetaan. Ensimmäistä kertaa ydinaseiden käytöllä uhkailusta on tullut yhdelle suurvallalle arkipäivää. Tämä huolestuttaa kovasti.

Arvoisa puhemies! Tiukan paikan tullen voimme tosiasiasa luottaa ainoastaan omaan maanpuolustukselliseen puolustuskykyymme ja -tahtoomme. Kaikki muu maailmassa on epävarmaa, etenkin konfliktien pitkittyessä. Ei nimittäin ole ensimmäinen kerta, kun suuren armeijan omaava valtio on ottanut suuren roolin sodankäynnissä, joka on heidän rajojensa ulkopuolella — kuten Yhdysvallat Syyriassa tai Afganistanissa — mutta ajan kuluessa päättänyt vetäytyä pois. Suurvallan vetäytyessä pois tilanne johtaa yleensä kaaokseen ja saavutetut tulokset romahtavat. Toivottavasti Ukrainan kohdalla ei näin koskaan käy. Toivottavasti heidän saamansa apu kaikella tavoin ei ehdy, vaan se jatkuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Euroopan unionin komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on sanonut EU:n tukevan Ukrainaa niin kauan kuin on tarpeen ja että Ukraina tulee voittamaan sodan. On hyvä luoda tällaista positiivista ilmapiiriä, mutta rehellisyyden nimessä täytyy kuitenkin kysyä, miten poliitikot vastaavat siihen, että miten tämä voitto tapahtuu. Miten sota voidaan voittaa ilman Naton osallistumista sotaan suurvaltaa vastaan? Miten voidaan voittaa sota valtiota vastaan, jolle terrorismi ja kemialliset aseet ovat valikoimassa, joka omistaa ydinaseita ja on luvannut käyttää niitä, ja jota hallitsevat päättäjät, joilla on valmius tehdä tiukassa paikassa hyvinkin epätoivoisia ratkaisuja? Miten tällainen sota voidaan voittaa? Tätä täytyy rehellisesti kysyä, koska me olemme kaikki tässä ennemmin tai myöhemmin osallisia, jos ei missään vaiheessa pyritä löytämään rauhaa rakentavia ehdotuksia. Miten käy, mikäli tilanne pitkittyy Ukrainassa vuosien pituiseksi taisteluksi? Toki se on Ukrainan päätös, mutta muistutan edelleen siitä, että ulkopuolinen apu on tupannut heikentymään vuosien saatossa ja poliittisten päättäjien vaihtuessa.

Tällä en tarkoita, etteikö meidän tule tukea Ukrainaa. On itsestään selvää, että meidän tulee tehdä oma osuutemme. Mutta kun kierrokset kovenevat ja laajemman eskalaation riski kasvaa, onko väärin sanoa, että myös rauhaa on tärkeä hakea ja rakentaa?

Emme voi Suomessakaan luottaa ulkopuoliseen apuun hädän hetkellä. Tietysti on oltava kumppaneita ja on varustauduttava ja valmistauduttava monella tavalla silloinkin, kun uhka ei ole ovella, mutta missä menee raja sen suhteen, mistä on enemmän haittaa kuin hyötyä — esimerkiksi näiden tänne hyväksymiemme vieraiden joukkojen suhteen?

Puheaika loppuu, arvoisa puhemies. Päätän tähän.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen.

14.17 Ville Valkonen kok: Arvoisa puhemies! Pienen kansan paras turva on luja tahto. Suomi on osoittanut poikkeuksellista yksimielisyyttä Nato-jäsenyyden hakemisessa. Sen on hyvä kestää myös jäsenyyksen jatkon ajan sekä aikanaan jäsenyyden toimeenpanossa.

Pienen kansan on myös ensiarvoisen tärkeää tunnustaa tosiasiat siitä, minkälainen maailma on. Tämän vuoden aikana käännetty historian sivu on paljon tummempi kuin aiemmat sivut, se historiajakso, joka alkoi Neuvostoliiton hajoamisesta ja on nyt päättynyt. Uusi rautaesirippu laskeutuu todennäköisesti vuosikymmeniksi. Nato-jäsenyytemme kehystää alkanut toinen kylmä sota, jota voi luonnehtia uudeksi kamppailuksi demokraattisen ja epädemokraattisen maailman välillä. Tämän globaalin kamppailun kanssa tulemme elämään vuosikymmeniä, ja se tulee koskettamaan kaikkea teknologiasta talouteen, luonnonvarojen hallintaan, diplomatiaan, mielipidevaikuttamiseen, kulttuuriin ja niin edelleen. Vaikka Venäjä onkin tällä hetkellä räikein kansainvälisen oikeuden rikkoja ja käy hirvittävää, rikollista hyökkäyssotaansa Ukrainaa vastaan, globaalisti todellinen järjestelmätason kilpailija on Kiina. Nato-jäsenenä meidän on entistä oleellisempaa ymmärtää tätä suurta kamppailua ja esimerkiksi pyrkiä kaikin keinoin eroon riskejä aiheuttavista Kiina-riippuvuuksista. Kiinalla ja Venäjällä on myös pienempiä liittolaisia, kuten Iran ja Pohjois-Korea, joiden suhteen pitää EU:lla ja Natolla olla selkeä strategia. Vain koko suuren kuvan ymmärtävä valtio pystyy huolehtimaan turvallisuudestaan.

Arvoisa puhemies! Puolustusliittoon liitytään nimenomaan Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaamiseksi, mutta tässä ajassa reaali politiikka ja arvopolitiikka ovat lähempänä toisiaan kuin vuosikymmeniin. Sellainen maailma, jossa hyväksyttäisiin suurten kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

sojen oikeus alistaa pienemmät tahtoonsa, on tietenkin vaarallinen paikka erityisesti pienille. Tästä syystä Ukrainaa pitää tukea menestyksekkääseen puolustusvoittoon saakka. Aseapua Ukrainaan täytyy jatkaa, samoin muuta materiaalista ja humanitaarista apua. Väkivaltaiset epädemokratiat täytyy pysäyttää yhdessä rintamassa.

Vapaiden kansojen pitää valmistautua pitkään kilpailuun, jossa oikeusvaltioon ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvaa yhteiskuntajärjestystä haastetaan. Tämä globaali voimien mittelo on vasta alussa, ja niin kauan kuin vapaus on jossain hyökkäyksen alaisena, se on hyökkäyksen alaisena kaikkialla. Ukrainan lisäksi vapaan maailman pitää voittaa pitkä taloudellinen ja teknologinen kamppailu. Suomen tulee osaltaan olla aktiivinen toimija niin EU:ssa kuin Natossa ja antaa oma panoksensa esimerkiksi yhteiseen puolustusteolliseen ja teknologiseen suorituskyykyyn. Samalla on jatkettava aktiivista ulkopoliittikkaa ja rohkaistava idän ja lännen välillä tasapainoilevia kehittyviä maita oikeusvaltion ja demokratian polulle.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys parantaa turvallisuuttamme ja vahvistaa kansainvälistä asemaamme. Naton tärkein tehtävä on tietenkin ehkäistä sotaa, koska sitä meistä kukaan ei toivo. Suomen tärkein tehtävä Natossakin on Suomen puolustaminen. Lisäksi olemme strategisesti tärkeä osa Itämeren ja Baltian, Pohjois-Euroopan ja myös arktisen alueen vakautta ja puolustusjärjestelyä. Liittyessämme Natoon olemme valmiit tietenkin myös puolustamaan liittolaisiamme sekä osallistumaan esimerkiksi rauhanturvaoperaatioihin ja terrorismin aktiiviseen torjuntaan. Suomen kannattaa tavoitella Naton toimintoja tänne. Näitä voisivat esimerkiksi olla esikuntatoiminnot tai osaamiskeskus. Mitään suorituskyykyä ei kannata sulkea pois. Itsestään selvää on, että Nato-jäsenyys ei missään nimessä poista tarvetta panostaa puolustuskyykyyn, huoltovarmuuteen, energiaomavaraisuuteen ja yhteiskunnan kriisinsietokyykyyn kansallisesti.

Arvoisa puhemies! Ylipäällikkö Mannerheimia lainatakseni: ”Linnoitukset, tykistö, kansainvälinen apu, millään näistä ei ole merkitystä, jos tavallinen sotilas ei tiedä, että hän varjelee maataan.” Meistä jokainen varjelee tässä ajassa osaltaan vapautta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Myllykoski.

14.23 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Olemme tänään keskustelleet debatissa vilkkaasti erilaisin näkemyksin, ja osa on moittinut täällä, kuten joitakin aikoja sitten debatissa ja varsinaisessa puheenvuorossaan hieman edustaja Räsänen, niitä edustajia, jotka ovat tuoneet esille ydinaseet, tukikohdat ja pysyvät joukot, että nyt ei olisi oikein sovelias aika keskustella niistä. Tämän eduskunnan ei siis olisi suotavaa asiasta edes keskustella. Mutta pitää nähdä, että samalla kiellämme tulevalta eduskunnalta ja mahdollisesti tulevalta presidentiltä puheoikeuden näissä asioissa. En tiedä, onko se edes mahdollista, ja tätä olisin kysynytkin sitten debattipuheenvuoroissani, onko se niin, että voimme tämän päätöksen pakastaa. [Markus Mustajärvi: Se on se perusidea!] En ole siitä kyllä aivan varma, kuinka meidän perustuslaki tähän taipuisi. Jos olen oikein tulkinnut, niin perustuslain 77 § määrittelee, että presidentillä on kolmen kuukauden aika viedä tätä sopimusta eteenpäin tai se raukeaa ja se palaa takaisin eduskuntaan. Ja ei se palaudu tälle eduskunnalle, vaan se palautuu seuraavalle eduskunnalle, ja jos se seuraava eduskunta muuttumattomana hyväksyy täällä nyt vahvistetun sopimuksen, niin se on edelleen voimassa.

Me varmaan olemme tekemässä oikeaa päätöstä, mutta hämmennyn kyllä tässä demokratiaulottuvuudessa siitä, että ei tavallaan uskalleta huomioda sitä eikä sitä tosiseikkaa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

että todellakaan, jos olemme huomanneet, Erdoğan ei varmastikaan tämän hallituksen aikana tule tekemään päätöstä ja ratifioimaan Suomen sopimusta. Ja jos nyt seuraa hieman Turkissa käytäviä vaaleja, niin Erdoğanin vastustajat moittivat Erdoğania siitä, että hänellä on liian löysä politiikka Suomen ja Ruotsin Nato-liittymisen suhteen. Eli sinällään ei ole tulossa varmasti heti vaalien jälkeen selvää ratkaisua, kuinka tässä tulee käymään. Eli jos me nyt sitten laitamme tämän sopimuksen sinne pakkaseen, niin toivottavasti sähkökatkot eivät sitä välillä sulata, että se sitten pilaantuisi, jos täällä nyt saadaan joku parlamentaarisesti yhdessä sovittu ratkaisu. Mutta hieman hämmästelen sitä, että meitä moititaan siitä, jos me haluamme käydä keskustelua siitä, mikä olisi Suomelle jatkossa hyvä, kun olemme ratkaisemassa näitä asioita. Minulla on ainakin ennakkoon oma mielipiteeni, ja haluan sen tuoda esille, enkä pidä hyvänä sitä, että minua kiellettäisiin sanomasta, että en halua ydinaseita Suomeen. Ei niitä ole tänne kukaan pyytänyt, eikä niitä ole tänne kukaan tarjonnutkaan, kuten ministeri Haavistokin kyllä totesi.

Arvoisa herra puhemies! Olin Nato-kielteinen, mutta Venäjän röyhkeä ja oikeudeton hyökkäys sai minut puntaroimaan asioita, kuinka menettelen kysymyksessä, liittyykö Suomi Natoon vai ei. Enkä tehnyt päätöstä itseni vuoksi, vaan tein äänestyspäätökseni lasteni ja lastenlasteni vuoksi. Siitä olen tässä hetkessä vielä tyytyväinen, mutta haluan, että keskustelua voidaan avoimesti käydä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Edustaja Ovaska.

14.28 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Mehän olemme tehneet päätöksen hakeutua Naton jäseneksi, ja näen, että uudestaan tätä prosessia meidän ei tarvitse käydä ja laajoja kuulemisia sen osalta, miten suhtaudumme jäsenyyteen, koska siihen laaja eduskunnan 188 edustajan enemmistö on saatu taakse. Ainoastaan kahdeksan edustajaa oli tätä vastaan. Eli nyt, kun käsittelemme tätä varsinaista kansainvälistä sopimusta ja sen hyväksymistä, tietysti huolehdimme tämän prosessin omalta osaltamme maaliin, ja olisi tietysti toivottavaa, että eduskunta hoitaa oman tehtävänsä ripeästi.

Tuossa tuli juuri uutisia, että Unkari aloittaa keskustelut Nato-jäsenyyden ratifioinnista, ja se on tietysti hyvä asia. Uskon myös, että Nato-maat käyvät hyvinkin tiivistä vuoropuhelua Turkin kanssa, miten asia etenee.

Eli meidän ei tarvitse enää, arvoisa puhemies, hakea perusteluita ja argumentteja siihen, miten Nato-jäsenyyteen suhtaudutaan, eikä meidän tarvitse myöskään käydä nyt tämän kansainvälisoikeudellisen sopimuksen yhteydessä keskustelua siitä, millainen Nato-maa Suomi tulee sitten olemaan. Niin komentorakenteet, tämä meidän oma Nato-profiilimme kuin se, minkälaista ulkopoliittikkaa harjoitamme — sitä keskustelua varmasti ulkoasiainvaliokunnassa ja muilla areenoilla käydään, mutta niitä ei tarvitse nyt kytkeä tämän hallituksen esityksen yhteyteen. Varmasti tulemme ensi kevään aikana myöskin vaalikeväänä näkemään puolueiden kannanottoja, millainen Nato-maa Suomi tulee olemaan.

Mutta kuten aikaisemmin puheenvuorossani totesin, Suomen ja Ruotsin kulttuurit eroavat hyvin voimakkaasti toisistaan. Meillä oli Pohjoismaiden neuvoston kokous tässä salissa, ja Ruotsin ulkoministeriltä kysyttiin, miten Nato-jäsenyys tulee vaikuttamaan Ruotsissa ja muuttaako se jotain, ja ulkoministeri totesi, että Nato-jäsenyys tulee muuttamaan kaiken. Vastaavasti Suomessa monet ministerit ja asiantuntijat ovat todenneet, että Nato-jäsenyys ei oikeastaan tule muuttamaan mitään. Eli me olemme olleet jo Nato-yhteensopivia pitkän aikaa, ja nyt on vain prosessin seuraava luonteva vaihe, mutta tämä kertoo sen, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

meidän maissamme myöskin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on hyvin erilainen suhtautuminen ollut niin Nato-jäsenyyteen kuin myös koko Euroopan turvallisuuteen.

Nyt, kun Suomesta ja Ruotsissa sitten lopulta tulee Nato-jäseniä, sehän tarkoittaa, että Pohjoismaat kaikki olemme jäseninä ja myöskin Itämeren alueen turvallisuuspoliittinen tilanne tulee täysin uudelleen arvioitavaksi. Siihen tietysti liittyvät varmasti juuri nämä kommentorakenteetkin, joihin sitten palataan myöhemmin.

Hyvät edustajakollegat, me marraskuussa vierailimme ulkoasiainvaliokunnan kanssa Yhdysvalloissa, ja tietysti keskustelun pääaiheena oli Suomen Nato-jäsenyys. Hyvin voimakas tuki tulee Yhdysvalloilta ja yhdysvaltalaisenaattoreilta meille, ja he varmasti tulevat tekemään kaikkensa, että Suomi olisi mitä pikimmiten Naton jäsen. Jos ajattelen aikaisempia matkoja Yhdysvaltoihin ja ulkoasiainvaliokunnankin vierailuja, niin ehkä voin sanoa, että siellä harva poliitikko on aikaisemmin edes kuullut sellaisesta maasta kuin Suomi. Nyt korkean tason poliitikot kuuntelivat tarkkaan, mitä meillä suomalaisilla kansanedustajilla oli sanottavana, ja kyselivät myöskin hyvin tarkkaan, mitä me ajattelemme Naton ja millainen Nato-jäsenmaa Suomi voisi olla. Tähän tietysti kytkeytyy voimakkaasti myös arktinen alue ja sen alueen tulevaisuus, missä monella maalla — niin Nato-maalla kuin Naton ulkopuolisella maalla — on hyvin paljon intressejä.

Mutta kuten, arvoisa puhemies, alussa totesin, hoidetaan tämä prosessi nyt ripeästi tässä talossa maaliin, ja tulen omalta osaltani ulkoasiainvaliokunnassa huolehtimaan, että tämä asia saataisiin tammikuussa jo ihan loppusilausta vaille valmiiksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja edustaja Kivisaari.

14.33 Pasi Kivisaari kesk: Kunnioitettu puhemies! Kun olemme tarpeeksi nähneet, mikä on sanojen ja tekojen, luottamuksen ja epäluottamuksen tai sivistyksen ja sivistymättömyyden ero, olemme valmiina toimimaan yhdessä ja yhteisesti, ja totisesti olemme nyt nähneet sen eron. Suomi siis haki Nato-jäsenyyttä, oli tullut aika. Suurien ratkaisujen hetkellä suomalainen kansa yhtenäistyy, niin nytkin.

Suomesta tulee Nato-valtio, mutta mitään fanfaareja emme tarvitse. Meidän tahtomme on elää rauhassa ilman uhoa tai uhkaa, lapsiemme tulevaisuutta turvaten ja inhimillisempää maailmaa rakentaen. Me emme kolistele muskeleilla mutta varaudumme ennakkollisesti ja olemme kaikissa tilanteissa valmiita varmistamaan Suomen turvallisuuden. Natossa saamme myös kaverit rinnalle, ja myös me seisomme kavereiden rinnalla.

Suomi on ollut poliittisesti liittoutunut jo pitkään Euroopan unionin myötä. Sotilaallista liittoutumattomuutta, sen viimeistä askelta kumppanuudesta jäsenhakemukseen, olemme vältelleet. Siihen on ollut ymmärrettävät syyt. Ukrainan sodan myötä emme enää voi luottaa siihen, että Venäjän suurvaltapolitiikassa sana pitää ja sopimukset ovat sopimuksia. Liitymme Natoon, jotta meillä olisi rauha ja maksimaalinen puolustuksellinen selkänoja. Tiemme on tämä, ja teemme turvallisuutemme kannalta parhaan mahdollisen ratkaisun.

Puhemies! Tässä tilanteessa on myös ripaus surumielisyyttä. Sen surumielisyyden tekee se, että Ukrainan kansan kärsimykset ja äiti Venäjän moukaroivat sotavoimat saivat ymmärtämään, että maailmassa on edelleen silmitöntä pahuutta, pullistelevaa johtajuutta ja etupiirimailmassa makailevaa suurvaltaromantiikkaa, joilla ei ole rajoja, ei kunnioitusta, ei totuutta, ei luottamusta, ei sivistystä. Jäljellä ovat vain savuavat rauniot.

Puhemies! Suomi toimii vakaasti ja harkiten. Olemme rauhaa rakastava maa, joka toimii demokratian ja vapauden periaatteilla. Arvostamme yhteistyötä, kestäviä kumppa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

nuuksia ja yhteisiä arvoja. Kunnioitamme historiaa, elämme nykyhetkessä ja ennakoimme tulevaisuutta.

Puhemies! Vaikka Nato tarkoittaa kollektiivista turvaa, emme voi puolustuksen ja puolustustahtomme osalta pudottaa hanskoja. Jatkossakin suurin tehtävämme on varjella omaa maatamme. Se on tehtävä nyt ja aina, ja sekin on hyvä muistaa, että maailman myrskyjen keskellä meillä on yhteiskunta, josta voimme olla ylpeitä ja kiitollisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Könttä.

14.37 Joonas Könttä kesk: Arvoisa herra puhemies! 105 vuoden ajan me suomalaiset olemme eläneet itsenäisessä Suomessa. Kansallistunteemme on tätäkin vanhempi. Olemme halunneet kasvattaa lapsiamme, kehittää yhteiskuntaamme ja vaalia kulttuuriamme suomalaisina Suomessa — rauhaa rakentaen itsenäisenä kansakuntana kansakuntien joukossa.

Kansallinen muistimme näkee sodan kauhut. Neuvostoliitto ei naapuria kunnioittanut. Meistä jokaisella on sukulaisia, jotka taistelivat juoksuhaudoissa vapauttamme vaalien. Iso osa vapautemme sankareista ei noista juoksuhaudoista koskaan noussut. Maamme aatetta ei väkivoimat saa pois Pohjan taivaan alta. Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja itsemääräämisoikeuden takaaminen on kaikista tärkein tehtävämme. Tämän tehtävän toteuttamiseen me suomalaiset olemme olleet valmiita ja olemme valmiita. Maanpuolustustahtomme on Euroopan korkeimpia ja kannatus yleiselle asevelvollisuudelle lujalla pohjalla. Puolustustahto on puolustuksemme kivijalka, ja me itse huolehdimme maamme puolustamisesta myös tulevaisuudessa. Viimeaikaiset satojen miljoonien eurojen puolustusmateriaalihankinnat täydentävät jo ennestään korkealla tasolla olevaa puolustusbudjettiamme. Puolustusvoimiemme iskukyky onkin erinomaisella tasolla. On meidän tehtävämme säilyttää puolustusbudjettimme korkealla tasolla läpi tulevien aikojen.

Venäjä, Neuvostoliiton perillinen, ei naapuria kunnioittanut. Venäjän hyökkäys Ukrainaan repi haavat auki, rakensi muurin kansojen väliin ja toi myrskypilvet Euroopan ylle. Venäjän hyökkäys Ukrainaan järkyttää eurooppalaista turvallisuutta. Tukemme Ukrainalle ei horju, tukemme itsenäisten valtioiden itsemääräämisoikeudelle ei horju. Tänä jouluna annamme Ukrainalle kovia paketteja. Nämä paketit menevät uudelleen jaettavaksi hyökkääjän haitaksi. Venäjän kuristusote Ukrainasta ja Euroopasta heikkenee päivä päivältä. Pakkanen puree aina valloittajaan kylmimmin.

Maamme liittyminen Natoon vahvistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuutta. On viisautta, ettei jäsenyydellemme ole asetettu mitään ennakkoehtoja. Suomi ja suomalaiset ovat näyttäneet, kuinka me tosipaikan tullen olemme yhtenäinen kansa.

Haluan kiittää eduskuntaa sen keskeisestä roolista Nato-jäsenyytemme edistämisessä. Kiitos ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Halla-aholle, puolustusvaliokunnan puheenjohtajuutta hoitaneelle Orpolle ja nykyiselle puheenjohtaja Häkkäselle. Kiitos ulkoministeri Haavisto, puolustusministeri Kaikkonen, pääministeri Marin ja tasavallan presidentti Niinistö. Liittymisemme Pohjois-Atlantin sopimukseen tulee voimaan, kun Suomen liittymiskirja talletetaan Yhdysvaltojen hallituksen huostaan.

Suomi ja Eurooppa elävät poikkeuksellisessa murroksessa. Euroopassa soditaan, elinkustannukset nousevat ja energian hinta kallistuu. On huolehdittava heistä, jotka ovat heikoimpia meistä. On meidän tehtävämme taata, että turvallisuudesta ei tingitä. On meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

tehtävämme taata, että selviämme kriisien ja murrosten yli, ja on meidän tehtävämme taata, että Venäjä ei voita. Olen siitä aivan vakuuttunut, että yhdessä me onnistumme.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari, edustaja Holopainen poissa. — Edustaja Virolainen.

14.42 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa herra puhemies! Itsenäisen Suomen historiasa on kääntymässä uusi sivu. Suomi liittyy Natoon, ja tällä ja seuraavalla hallituksella on tehtävä hoitaa yksi Suomen itsenäisyyden merkittävimmistä velvoitteista: työ Suomen yhteensovittamiseksi olennaiseksi osaksi Pohjois-Atlantin puolustusliittoa. Jäsenyys sinetöi Suomen sitoutumisen länteen, läntisen yhteiskunnan arvoihin.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys on ollut monelle meistä pitkän harkinnan tulos. Olemme arvioineet jäsenyyden hyödyt ja haitat ja tulleet johtopäätökseen, että Natoa parempaa turvaa itsenäisyytemme vahvistamiseen ei ole. Samaan arvioon päätyi Suomen kansa, kun se näki, mitä Venäjän hyökkäys tekee Ukrainassa. On aivan selvää, että liittolaisia tarvitaan. Se ei kuitenkaan saa merkitä sitä, että omaa kansallista puolustusta ei pidettäisi kunnossa — päinvastoin, siihen pitää keskittyä entistä vahvemmin.

Nato-Suomen rooli Itämeren sekä arktisen puolustuksen rakentamisessa ja alueiden valvonnassa tulee korostumaan. Liittyessämme Natoon on varmistettava, että suunnittelu, harjoitus ja valvontayhteistyö tuottaa saumattoman puolustuksen Naton tulevalle sisämerelle, Itämerelle.

Hallitus esittää nyt liittymistä ilman ehtoja. Kyllä, meidän on mentävä kaikkiin Naton pöytiin ilman ennakkoehtoja. Samoin on etumme mukaista osallistua Naton harjoituksiin, puolustukseen, ydinasepolitiikkaan ja muuhun integraatioon täysimääräisesti. Ydinasepelote on keskeinen osa Naton tuomaa turvaa, ja sitä on myös harjoiteltava. Huomautan kuitenkin, että pysyviä ydinasetukikohtia emme ole Suomeen hamuamassa.

Arvoisa puhemies! Naton uskottava pidäkevaikutus ja toimintakyky perustuvat suorituskyykyyn. Sen ylläpitäminen on kansallisen, eurooppalaisen ja globaalin turvallisuuden toteutumisen kannalta ensiarvoista. Strategisten hävittäjä- ja laivuehankintojen myötä puolustusmenojemme osuus bruttokansantuotteesta pysyy päälle 2 prosentissa tulevalla kehyskaudella. Puolustusbudjetin pysyvän 2 prosentin osuuden jatkumiseksi on kuitenkin tehtävä parlamentaarinen sopimus. Tämä 2 prosentin budjetointi lisää aivan varmasti Suomen kiinnostavuutta ja turvallisuutta sijoituskohteena. Samoin se tukee talouden ja investointiympäristön vakautta ja poistaa myös maariskiä.

Arktisen alueen laivareiteistä, luonnonvaroista ja Venäjän sotilaallisesta voimasta johtuen Suomen rooli alueella on keskeinen. Naton arktisen esikunnan tai osaamiskeskuksen sijoittaminen Suomeen parantaisi kykyämme edistää alueen vakautta. Vastaavasti Naton esikuntatoiminnot vahvistaisivat liittokunnan toimintakykyä ja osallisuutta Suomeen. Suomeen sijoitettavalla esikunnalla tai osaamiskeskuksella olisi myös myönteinen taloudellinen ja työllistävä vaikutus.

Arvoisa puhemies! Puolustusliittoon kuulumisen mahdollistaa entistä suuremman roolin rajojemme ulkopuolisen turvallisuuden tuottajana. Kansainvälinen järjestelmä geopolitisoituu edelleen, eikä paluu sääntöpohjaiseen kansainvälisen järjestelmän kunnioittamiseen ole ihan lähinäköpiirissä.

Suomen ulkopoliittikkaa tulee määrittämään jatkossa entistä aktiivisempi osallistuminen Naton toimintaan, Naton ja lännen suhteen rakentuminen Venäjään, sekä Yhdysvalto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

jen ja Kiinan suurvaltasuhteen kehitys. Suomen globaali ulottuvuus ja painoarvo korostuu, sillä osallistuminen kriisinhallintaan, yhteistyövaraiseen turvallisuuden rakentamiseen ja terrorismin torjuntaan toteutuu jatkossa liittokunnan sisällä. Alleviivaan vielä, että Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisin tehtävä, oman maa-alueen puolustus, ei muutu mitenkään. On koko Naton ja sen jäsenmaiden intressi, että jokainen sen jäsenistä huolehtii omasta turvallisuudestaan niin hyvin kuin mahdollista.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyys avaa Suomelle uusia yhteistyömahdollisuuksia niin puolustus- kuin siviiliteknologian viennin ja kehittämisen saralla. Naton myötä varusmiespalveluksesta tulee aiempaa kansainvälisempi.

Tähän loppuun, summa summarum:

Naton keskeisin hyöty on kollektiivinen pelote.

Toinen keskeinen hyöty on artikla viisi: viidennen artiklan mukaan hyökkäys yhteen Nato-maahan on hyökkäys kaikkiin, eli Nato puolustaa kaikkia jäsenmaitaan.

Ja kolmanneksi: Nato mahdollistaa entistä paremman alueellisen valvonnan ja puolustuksen, mikä puolestaan lisää turvallisuutta lähialueillamme, erityisesti Itämerellä.

Hallituksen esitys Suomen liittämiseksi Pohjois-Atlantin liittoon tulee käsitellä eduskunnassa loppuun tämän vaalikauden aikana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kopra.

14.48 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Tapa ja prosessi, jolla Suomi päätti jättää Naton jäsenhakemuksen, kelpaa esimerkiksi suomalaisesta päätöksentekokulttuurista. Venäjän hyökkäyssota sai aikaan tilanteen, että suuri enemmistö koki tarpeen arvioida jäsenyysasiaa uudestaan. Viime kevään kuluessa myönteinen kanta Nato-jäsenyydelle kehittyi, ja toukokuussa eduskunta äänesti jäsenhakemuksen puolesta lähes yksimielisesti. Tapahtunut osoitti todeksi sen ajatuksen, että turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä Suomessa puhalletaan yhteen hiileen. Suomen kansa osoitti viisautensa, ja poliitikot tekivät oikean ratkaisun. Nato-jäsenyyden kannatus taitaa tällä hetkellä olla jo lähellä 90:tä prosenttia.

Nato-jäsenyys tuo Suomelle lisäturvaa, mutta ei muuta olennaisesti tuttuja puolustuksemme periaatteita. Suomen oman puolustuskyvyn pitää olla riittävän vahva jatkossakin. Yleisestä asevelvollisuudesta pidetään edelleen kiinni, ja joukkomme perustuvat reserviläisjärjestelmään. Nato-Suomessakin maamme puolustuksesta vastaamme me suomalaiset ensi kädessä itse. Saamme siihen liittouman avun, ja se nostaa pelotekynnyksen tasolle, joka jo ennalta ehkäisee järjissään olevan hyökkääjän aikeen. Nato-jäsenyyden hakeminen on modernin Suomen tärkein teko rauhan puolesta. Toivotan asiasta vastuullisille henkilöille politiikassa viisautta ja taitoa, jotta jäsenhakemus saadaan maaliin ja kaksi kantaansa vielä empivää maata Suomen puolelle.

Vaikka Nato-jäsenyyden myötä meillä on vahvoja liittolaisia, oman vahvan aineellisen ja organisatorisen puolustusperustan kenties tärkein komponentti, maanpuolustustahto, on pelkästään meidän omalla vastuullamme. Ukrainan onnistunut vastarinta ylivoimaista hyökkääjää vastaan osoittaa, että maanpuolustustahdolla on suuri merkitys. Venäjän käymä törkeä hyökkäyssota on osoittanut suomalaisille naapurimaan julmuuden ja petollisuuden. Venäjän joukkojen toteuttamat kidutukset, murhat ja ukrainalaisten pakkosiirrot kertovat Moskovan hallinnon todellisesta luonteesta — paljon ei ole muuttunut sitten isonvihan aikojen. Siksi on ilahduttavaa havaita, että Venäjän toimintatapojen ollessa julkisuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

nessa suomalaisten maanpuolustustahto vain kasvaa. Maamme turvallisuuden kannalta on erittäin arvokasta, että Nato-jäsenyyden kannatuksen ohella suomalaisten maanpuolustustahto on korkea. Siksi on eri keinoin varmistettava, että se myös pysyy korkealla.

Yksi keino edistää maanpuolustustahtoa on luoda lisää edellytyksiä, että yhä useampi voi osallistua maanpuolustustyöhön mahdollisuuksiensa mukaan. Kutsuntajärjestelmää on kehitettävä siten, että kaikki todellakin kutsutaan mukaan. Vaikkei naisille pakollista asepalvelusta ehkä toteutettaisikaan, tulee naisille tarjota entistä paremmat mahdollisuudet osallistua maanpuolustustyöhön. On myös muita ryhmiä, joilla ei ole tasavertaisia mahdollisuuksia osallistua, kuten esimerkiksi diabeetikot. Nyrkkisäännön tulisi olla, että jokainen voi jollain tavalla osallistua maanpuolustustyöhön. Esimerkiksi vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta tarjoavan MPK:n resursseja tulee lisätä ja lainsäädäntöä kehittää, että se voi helpommin ja runsaammin tarjota muun muassa sotilaallisia valmiuksia kehittävää koulutusta. Tämä edistää maanpuolustustahdon kanavoimista hyödylliseen toimintaan niin reserviläisten kuin muidenkin kiinnostuneiden osalta. Mitä useammalla suomalaisella on mahdollisuus osallistua maanpuolustustyöhön, sen korkeammalla maanpuolustustahto myös pysyy.

Yksi keino edistää maanpuolustustahtoa on levittää oikeaa tietoa mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tähän voisi olla oiva keino viedä aihepiiri peruskouluun maanpuolustusopetuksen muodossa. Esimerkiksi yhdeksännellä luokalla, tai miksei jo aiemminkin, voisi opetussuunnitelmaan kuulua nuorille suunnattu maanpuolustuskurssi, jossa opetettaisiin maanpuolustusjärjestelmän periaatteet, käytäisiin läpi huoltovarmuutta ja omakohtaista varautumista ja niin edelleen. Korostan, että en tarkoita sitä, että sotilallisia taitoja tulisi opettaa peruskoulussa, siitä ei nyt ole kysymys. Paitsi että suomalaisilla on maanpuolustusvelvollisuus, heillä on myös maanpuolustusoikeus, ja se, että koulujärjestelmä tarjoaisi oppilaille tietoa maanpuolustustaidoista, auttaisi heitä täyttämään tämän velvollisuutensa sekä myöskin oikeutensa.

Arvoisa puhemies! Kannatan hallituksen esitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Antikainen.

14.53 Sanna Antikainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään kiitelty hallitusta ja presidenttiä Nato-prosessin suhteen. Ajattelin itse tämän lisäksi kiittää Puolustusvoimien henkilöstöä, Rajavartioston henkilöstöä, reserviläisiä ja kaikkia niitä, jotka ovat valmiita puolustamaan isänmaamme ja vapauttamme.

Arvoisa puhemies! Totuus siitä, että ilman sotaveteraaneja me emme olisi tänään täällä puhumassa edes tästä Nato-sopimuksesta, on muistettava aina. Moni suomalainen mies menetti rintamalla henkensä meidän vapautemme vuoksi. On myös muistettava, että nykyiset reserviläiset, Puolustusvoimien henkilöstö ja Rajan henkilöstö olisivat milloin vain valmiita tekemään saman kuin rakkaat veteraanimme. Näinä aikoina varsinkin Puolustusvoimien ja Rajan henkilöstö on ollut tiukilla. On huomattava, mistä tämä johtuu. Tämä johtuu kaikista niistä poliitikoista ja puolueista, jotka ovat haitanneet maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä vaatimalla ja tekemällä leikkauksia puolustukseemme. On huomattava, että esimerkiksi vihreät vaativat vielä muutama vaalikausi sitten puolustusmenojen leikkauksia, ja sitä he saivat. Tänään moni vihreä kiitteli Suomen puolustusta ja kehui, kuinka vahva se on. Kyllä, se on vahva. Se on vahva, koska siellä työskentelevät miehet ja naiset ovat vahvoja, osaavia ja rohkeita. Nyt olisikin tärkeää, että kaikki eduskunnassa istuvat ny-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

kyiset edustajat ja tänne tulevat edustajat muistavat ja varsinkin sitoutuvat siihen, että maamme turvallisuudesta vastaavat tahot saavat jatkossa kaikki ne tarvitsemansa resurssit, jotka he katsovat tarpeelliseksi sekä Suomen puolustuksen ylläpitämiseksi että sen puolustuskyvyn parantamiseksi.

Tämän lisäksi on monia muitakin tärkeitä asioita, joita on korjattava. Kerron tässä muutamian: Meidän on esimerkiksi irtauduttava Ottawan sopimuksesta ja aloitettava oma miinantuotanto. Venäjän Ahvenanmaalla sijaitseva konsulaatti, joka ei ole itse asiassa konsulaatti vaan tiedusteluasema, on suljettava. Venäläisten tekemät kiinteistökaupat kriittisillä alueilla on käytävä korostetusti läpi koko 2000-luvun ajalta, ja kaikki epäilyttävät ja/tai turvallisuutta uhkaavat omistukset on pakkolunastettava. Näiden lisäksi menneisyyden pölyt on lakaistava pois. Tiitisen lista ja Rosenholz-aineisto on julkistettava, ja Neuvostoliiton ja nyky-Venäjän vaikutuksesta Suomessa on puhuttava vihdoinkin — siis vihdoinkin — avoimesti eikä nykyisiä tai entisiä poliitikkoja suojellen.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Putinin Venäjä havittelee keisarikunnan Venäjän imperiumin aikoja, jolloin Suomikin oli osa sitä. Mikäli emme olisi Naton jäsen jatkossa, ottaisimme erittäin suuren riskin, että Venäjä todella kohdistaisi Suomea kohtaan sotilaallista voimaa. Tämän estämiseksi olisi ilman liittoutumista se riski, että Suomi taantuisi takaisin YYA-aikaan, jolloin Neuvostoliitto saneli ja vaikutti suuresti Suomen ulko-, turvallisuus- ja jopa sisäpolitiikkaan. Kysymys on siitä, taannummeko takaisin tuohon tunkkaiseen YYA-aikaan vai menemmekö eteenpäin muuttuvan maailman mukana itsenäisyytemme ja päätäntävaltamme turvaten. Kukaan meistä tuskin tällä hetkellä haluaisi, että Suomi olisi Ukrainan asemassa. Nato-jäsenyys onkin varmin keino varmistaa, ettei niin tapahdu koskaan myöhemminkään. Jopa Venäjän suurin sotarikollinen Putin on kertonut, ettei hän halua sotaa Naton kanssa.

Arvoisa puhemies! Vuonna 1945 entinen tasavallan presidentti Risto Ryti lausui oheiset sanat omassa puolustuspuheenvuorossaan, jotka haluan nyt toistaa: ”Minä en usko, että Suomen kansa on vihannut Venäjää tai sen kansoja tai että Venäjän kansat ovat vihanneet suomalaisia. Mutta sitä vastoin voidaan ehkä sanoa, että Suomen kansa on pelännyt venäläisiä ja tuntenut itsensä turvattomaksi suuren naapurinsa rinnalla.” Mielestäni näin on. Kun katsoo historiaa ja seuraa nykypäivää, on selvä, että emme valitettavasti voi luottaa naapuriimme. Itse valitsen aina ja kaikissa tilanteissa itsenäisen Suomen edun ja kansalaistemme mahdollisimman vahvan turvallisuuden. Nyt on niin, että itsenäisen, vapaan ja rakkaan Suomen etu on Nato-jäsenyys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Häkkänen.

14.59 Antti Häkkänen kok: Arvoisa puhemies! Venäjä on hyökkäyssodallaan jälleen kerran osoittanut olevansa Euroopalle tärkein uhkatekijä eurooppalaisessa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Venäjän historia tunnetaan hyvin: se on tsaarin ajoista, Neuvostoliiton ajoista lähtien ollut Euroopan keskeisin turvallisuusuhka, ja niin se on myös Putinin aikana. Kuten presidentti Niinistö sanoi oivasti, naamiot on nyt riisuttu, ja sen johdosta myös Suomen eduskunta on tehnyt kirkkaan johtopäätöksen Venäjästä. Ei siis yleisestä hämmäisestä turvallisuustilanteesta, vaan nimenomaan Venäjän aiheuttamasta turvallisuustilanteesta, ja Suomi on tehnyt omat johtopäätökset. Liitymme Natoon, vahvistamme omaa puolustusbudjettiamme merkittävästi ja tiivistämme kansainvälisiä kumppanuuksia läntisten kumppanimaiden kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tämä Nato-jäsenyys ja sitä edeltänyt Venäjän hyökkäys Ukrainaan muuttavat Euroopan turvallisuusjärjestystä perusteellisesti. Monet Euroopan maat ovat kuvitelleet, että perinteinen sodankäynti on Euroopasta poistunut jo kauas historiankirjoihin. Tämä ei kuitenkaan nyt pidä paikkaansa. Sen takia Saksassa, Ranskassa ja monissa muissa maissa joudutaan nyt miettimään uudelleen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusteita. Myös Suomessa Nato-jäsenyys tarkoittaa selkeää muutosta ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Aiemmat keskeiset murroskohdat ovat totta kai olleet maailmansodan jälkeen, kun jouduimme tekemään YYA-sopimuksen ja rakentamaan oman ulko- ja turvallisuuspolitiikan käytännössä sodan voittaneena valtiona mutta häviäjien joukkoon painettuna maana. Jouduimme YYA-sopimuksen kurimuksessa vuosikymmenien ajan rakentamaan puolueettomuuspolitiikkaa, joka ei lähtenyt aina kaikista meidän omista lähtökohdistamme. Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen pystyimme käytännössä liittymään Euroopan unioniin, irtautumaan YYA-sopimuksesta ja lähtemään myös Nato-kumppanuusohjelmaan läntisten maiden kanssa. 90-luvun alku merkitsi selkeää uuden ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaiheen alkua.

Nyt on nähtävissä, että tämän vuoden Putinin hyökkäyssota muuttaa perusteellisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkää historiallista ajanjaksoa niin, että Euroopassa Suomi ja Ruotsi liittyvät Natoon, Euroopassa kaikki maat muuttavat pitkäaikaisesti käsitystään Venäjästä. Venäjän kanssa kahdenväliset kumppanuudet, Euroopan talousyhteistyö, energia-yhteistyö, vedetään jäihin. Euroopan lähes kaikki maat nostavat puolustusbudjettejaan ja varautuvat perinteiseen sodankäyntiin ja sodan uhkiiin. Tämän lisäksi Nato selvästi terävöityy, ja on edelleen kirkastettu, että Venäjä on keskeisin uhkatekijä kaikille Nato-maille. Siinä mielessä Putinin vuoden takaiset puheet omasta, uudesta turvallisuusjärjestystavoitteesta ovat kääntyneet täysin päinvastaiseen suuntaan, ja nyt Eurooppa ja länsi ovat paljon vahvempia ja yhtenäisempiä vastaamaan Venäjän aiheuttamaan uhkaan.

Suomen Nato-jäsenyysprosessi on tehty laajassa, hyvässä yhteistyössä kaikkien puolueiden kanssa, eduskunnan, hallituksen ja presidentin välillä. Tämä yhteistyö pitää pitää edelleen hyvissä kantimissa loppuun asti. Tiedämme, että pari maata on vielä ratifioimatta jäsenyushakemuksemme, mutta se tulee menemään maaliin aivan varmasti. Pidetään pää kylmänä ja hermot rauhallisena, ja eduskunta hoitaa oman prosessinsa hyvällä yhteistyöllä loppuun asti. Sillä myös lähetämme vahvan signaalin Suomesta ulospäin: päättäväinen maa puolustaa yhtenäisesti omaa vapauttaan ja itsenäisyyttään ja tekee turvallisuuspoliittiset ratkaisut riippumatta ulkovalloista. [Anders Adlercreutz: Hyvä puhe, ja vielä ilman peria!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

15.04 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä tänään hallituksen esitystä, jonka merkitystä ja historiallisuutta ei voi liiaksi alleviivata. Käsitlemme hallituksen esitystä Suomen liittymiseksi puolustusliitto Naton jäseneksi. Tämä esitys on eräänlainen päätepiste siitä prosessista, joka käynnistyi tässä salissa toukokuun 17. päivä. Silloin eduskunta lähes yksimielisesti kannatti Nato-jäsenyyden hakemista. Päätimme tuolloin, että oman uskottavan puolustuksen lisäksi tarvitsemme pitävät turvatakuut meitä lähimmältä maaviiteryhmältä. Valtiojohtomme ja ennen kaikkea ulko- ja puolustushallintomme ovat tehneet sen jälkeen erinomaista työtä kuluneet seitsemän kuukautta Suomen Nato-jäsenyysprosessin vauhdittamiseksi, ja siitä kiitos kaikille asianosaisille. Tällä het-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

kellä Suomen ja Ruotsin Nato-liittymissopimusasiakirjat on ratifioitu 28:ssa 30:stä jäsenmaasta. Luotan siihen, että myös Unkarin ja Turkin ratifioinnit vielä saadaan, todennäköisesti ensi vuoden aikana. Siksi tämän hallituksen esityksen käsittely jo nyt mahdollisimman pitkälle on paikallaan. Varautuminen tässäkin on viisautta.

Arvoisa puhemies! Mitä itse hallituksen esityksen sisältöön tulee, on siinäkin paikallaan kiittää ulko- ja puolustusministeriötä sekä ylintä valtiojohtoa laadukkaasta työstä. Analyysit jäsenyyden vaikutuksesta Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen asemaan ovat helposti allekirjoitettavissa, samoin kuin ovat arviot jäsenyyden taloudellisista vaikutuksista sekä vaikutuksesta ulko- ja puolustushallinnon henkilöstöön. Hyvää esityksessä on myös se, ettei hallituksen esitykseen sisälly ennakkorajoituksia Suomen liittymissopimuksen sisällölle.

Arvoisa puhemies! On tärkeä muistaa, että Suomi haki Nato-jäsenyyttä parantaakseen turvallisuuttaan ja saadakseen kaikki jäsenyyden tuomat puolustukselliset hyödyt. Tämän takia Suomen ei tule rajata itseltään pois mitään liittokunnan tuomaa turvaa meille. Kategorinen kieltäytyminen kaikesta antaisi väärän viestin ulospäin. Sekin meidän on Suomes- sisäistettävä, että ydinaseet ovat keskeinen osa Naton yhteistä pelotetta ja siten myös tärkeässä osassa meidänkin turvallisuutemme kannalta. On myös tärkeää, että Suomi on aktiivinen jäsen Natossa ensimmäisestä päivästä lähtien, ja jäsenyyden alkuvaiheessa meidän pitää pyrkiä menemään kaikkiin pöytiin ja kaikkiin ytimiin. Nato-jäsenyyden myötä meidän on aloitettava yhdessä Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kanssa rakentamaan yhteistä Itämerellistä ja arktista puolustusta. Siksi uudessa Nato-politiikassamme pitää olla riittävää kunnianhimoa myös Naton pysyviä rakenteita kohtaan. Oma roolinsa Suomen Nato-painoarvon lisäämisessä on myös meidän nykyisissä, muita Nato-maita kiinnostavissa kyvykkyyksissämme. Yksi tällaisista on kyberpuolustautumiseen liittyvä osaaminen, jota meillä esimerkiksi Keski-Suomessa ja Jyväskylällä on paljon.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyytemme ei luonnollisestikaan poista kaikkea sitä muuta työtä, jota me nyt jo teemme oman turvallisuutemme eteen, pikemminkin päinvastoin. Erityisesti oman maan puolustuksesta ja yleisestä asevelvollisuudesta pidetään jatkossakin kiinni, ja niihin on myös tulevana vuosina panostettava. Silti Nato-jäsenyyttä tarvitaan, jotta myös jo tehdystä hyvästä ulko- ja turvallisuuspoliittisesta työstä ja yhteistyöstä saadaan paras mahdollinen irti. Kyse on parhaasta mahdollisesta ratkaisusta Suomelle.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö totesi 15.5.2022 pidetyssä Suomen Nato-jäsenyy- späätöksestä kertovassa tiedotustilaisuudessa seuraavasti: ”Syntyy suojattu Suomi osana vakaata, vahvaa ja vastuunsa tuntevaa Pohjolaa. Me saamme turvaa, ja me myös jaamme sitä Itämeren alueelle ja koko puolustusliittoon.” Tällä hallituksen esityksellä tämä tavoite on taas askeleen verran lähempänä toteutumistaan. Siksi kannatan tätä esitystä ja toivon sille perusteellista mutta nopeaa käsittelyä tässä talossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

15.08 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme nyt Nato-sopimusta, ja se onkin todella merkittävä ja iso asia. Jos ajattelee tätä vaalikautta, niin 2019, kun edustajat valittiin, ei varmaan kukaan uskaltanut ajatella, mitä kaikkea tulevaisuus tuo tullessaan. Tuli korona-ajat, ja vielä pahempi oli käytännössä tämä sota-asia Euroopassa, mikä tuli sen jälkeen. Siitä alkoi tämä Nato-keskustelu, ja sen myötä ihmisiltä tuli todella paljon palautteita, ja ihmiset olivat huolestuneita. Se oli hyvä, että tätä keskustelua tuli, koska siinä vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

heessahan se keskustelu on käytävä. Nousi kovasti huolia Natosta, mutta nousi kovasti huolia tästä sodan mahdollisuudestakin ja muusta. Keskustelu oli hirveän tärkeätä samoin kuin korona-aikaan koronasta keskustelu. Se oli kuitenkin hyvä, että eduskunta aika lailla yksituumainen oli tässä asiassa sitten, kun lähdettiin Natoon menemään, ja nähtiin, että se on kuitenkin Suomen turvallisuuden kannalta tosi hyvä asia.

Jos jokaisen sellaisen elämässä miettii aikajanaa, joka on nähnyt tämän Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan, sen, mitä siellä on tapahtunut, on varmasti yksi piste siellä se, että on ennen Ukrainan sotaa ja aika Ukrainan sodan jälkeen. Vaikka maailmassa muuallakin paljon soditaan ja on, mutta kuitenkin tämä on nyt niin lähellä ja niin koskettavaa ollut, että sen on varmaan jokainen aistinut, että tällä on isoja vaikutuksia tänne meidän Suomeen. Tosiaan tämä turvallisuus on tosi tärkeätä, mihinkä on nyt päädytty.

Minulla oli kummisetä ja kummitäti, ja tämä kummisetä on jo edesmennyt, ja hän oli sotaa nähnyt ja kokenut ikäviä muistoja Venäjästä. Toisaalta hän ei nähnyt tätä Ukrainan sodan alkua, mutta varmasti moni, joka on silloin elänyt vielä, kun tämä sota alkoi, on kyllä kokenut mielessään, että heillä oli kuitenkin semmoinen epäluottamus Venäjää kohtaan. He eivät välttämättä puhuneet siitä paljon, mutta kuitenkin heillä oli semmoinen epäluottamus. Jos kummisetäkin olisi tämän sodan nähnyt, niin olisi varmaan ollut aika vaikeita aikoja, mutta hän ei tosiaan kerennyt tätä nähdä.

Päätös, minkä nyt on Suomi tehnyt, on ollut hyvä, järkevä, ja tosiaan meille on tärkeätä laittaa Suomen turvallisuus ihan etusijalle, ehdottomasti, nyt ja aina. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

15.11 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Kun vuosi sitten peräänkuulutin sitä, että aloittaisimme Nato-jäsenyyteen tähtäävän prosessin, en ajatellut, että olisimme täällä ja tässä keskustelussa tänään. Silloin jäsenyyttä kannatti noin 20 prosenttia Suomen kansalaisista ja mitä ilmeisimmin vähemmistö kansanedustajista.

Mutta en arvannut — ja tuskin kukaan muukaan — että Euroopassa käytäisiin laajamittaista sotaa muutama kuukausi myöhemmin. En arvannut, että Venäjä ryhtyisi järjettömään sotaan, jolla se tuhoaa paitsi oman tulevaisuutensa myös kymmenientuhansien ukrainalaisten tulevaisuuden. Luulimme silloin vielä, että järki voittaa, että Putin kykenee ajattelemaan oman maansa etua. Tässä kuitenkin olemme tyytyväisinä siitä, että tämä prosessi menee eteenpäin, ja järkyttyneinä siitä, että Euroopassa käydään brutaalia keskiaikaista valloitusotaa.

Ärade talman! SFP har länge talat för ett Natomedlemskap, och nu står vi på tröskeln. Längre var ett medlemskap en omöjlig tanke för de flesta partier, men när världen runtomkring oss ändras, ändras också åsikterna. Den process som ledde till att vi ansökte om medlemskap visar att man fortfarande kan samlas kring stora, viktiga frågor i denna riksdag.

Nu gäller det att se till dels att Ukraina vinner, dels att Finlands ansökan resulterar i ett medlemskap. Finland och Sverige stärker nämligen Nato. Turkiets och Ungerns spel är cyniskt och baserar sig inte på säkerhetsfarhågor som på något sätt skulle kunna kopplas till Finland och Sverige, två stabila, seriösa aktörer. Att inte i rask takt ratificera vårt medlemskap är inte i Natos intresse. Det är inte heller i dessa två länders intresse.

Vi vet att vi har ett starkt försvar. De lösningar vi tillsammans har gjort under de senaste årtiondena har varit korrekta. Därför behöver vi inte vara oroliga fastän den processen drar

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

ut på tiden. Vi klarar oss, och det vet våra grannländer. Viktigt är här att vi i sinom tid går in i Nato samtidigt med Sverige. Det är i allas intresse.

Arvoisa puhemies! Suomi vahvistaa Natoa, Suomi ja Ruotsi yhdessä vahvistavat Natoa vielä enemmän. Itämeren vakauden kannalta on tärkeää, että molemmat liittyvät jäseniksi yhtä aikaa. On oleellista, että käymme vuoropuhelua Unkarin ja Turkin kanssa, mutta yhtä lailla on selvää — kuten olemme sopineet Madridin huippukokouksessa — että me toimimme oman lainsäädäntömme puitteissa tästäkin eteenpäin. Me liitymme Natoon itsemme, vakaana oikeusvaltioperiaatetta noudattavana maana. Siksi me olemme haluttu kumppani, siksi meidät halutaan mukaan, ja myös siksi, että Suomi tuo todellisia kyvykkyksiä. Se pitkäjänteinen työ, jota olemme tehneet, on rakentanut paitsi vahvat kyvykkyudet myös vahvan maanpuolustustahdon. Alokkaat ovat motivoituneita, kertausharjoitukset ovat suosittuja.

Oma keskimäinen poikani suorittaa parhaillaan asepalvelusta aliupseerikoulussa Dragsvikissä. Siellä he ovat tehneet yhteistyötä myös amerikkalaisten ammattisotilaiden kanssa. Barettimarssissa suomalaiset asevelvolliset eivät joutuneet yhtään häpeämään suoritustaan. Tarvittaessa motivoitunut suomalainen asevelvollinen tai reserviläinen lyö laudalta myöskin ammattisotilaan.

Arvoisa puhemies! Puolustus ei koskaan ole pelkästään sotilaallista maanpuolustusta. Siksi on erityisen tärkeää, että kriisin koittaessa yhteiskuntaa puolustetaan kokonaisuutena — että puolustamme oikeusvaltiota, kansainvälisiä sopimuksia, yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja ihmisoikeuksia. Ne eivät ole kaupan koskaan, ei hyvinä aikoina, eivätkä myöskään huonoina.

Ärade talman! För SFP är ett Natointräde inte dramatiskt. Vi har efterlyst en debatt om Nato sedan 90-talet. Det arbete som gjorts hittills möjliggör nu en snabb medlemsprocess. På försvarsministeriet har man gjort ett gediget arbete för att stärka vårt försvar, ofta pådrivet av en SFP-minister. Det arbetet visar sig i dag vara guld värt.

15.16 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Viimeisen vajaan 10 kuukauden aikana on Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa tapahtunut paljon. Helmikuun 24. päivä, tuo surullinen päivä, jolloin Venäjä aggressiivisen hyökkäyssodan Ukraina aloitti, käänsi myös suomalaisten ajatukset siihen suuntaan, että nyt on aika sotilaalliseen yhdessä tekemiseen ja puolustusliitto Naton jäseneksi hakemiseen. Gallup-käyrät nousivat, ja näin ollen Suomi hyvin laaja-alaisen prosessin jälkeen viime keväänä päätti Nato-jäsenyyttä hakea. Tuo valiokuntakäsittely oli avoin. Koko eduskunta osallistettiin siihen hienosti, ja tämän prosessin päätteeksi viime kesäkuun alussa sitten äänestys tässä salissa suoritettiin ja 188 edustajaa oli puolesta ja vain 8 edustajaa äänesti vastaan.

Ruotsi kulki tässä prosessissa käsi kädessä. Muun muassa ulkoasiainvaliokuntana kävimme tapaamassa ruotsalaisia kollegoita, ja pitää sanoa, että tuo huhtikuun loppu, yhteinen tapaaminen, oli varmasti käänteentekevä molemmiin puolin, kun molemmat vakuumme toistemme tahdosta, erityisesti ruotsalaiset suomalaisten tahdosta.

Herra puhemies! Yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuvat sodanajan joukot ovat Suomen kivijalka. Suomi vastaa jatkossakin, myös puolustusliiton jäsenenä omasta turvallisuudestaan. Ja kun me pystymme vastaamaan oman maaperämme koskemattomuudesta, omasta turvallisuudestamme, olemme myöskin Natoon haluttu maa, sillä olemme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

turvallisuuden tuottaja emme ole ainoastaan turvallisuuden kuluttaja, ja täytämme jo valtaosin Naton asettamat kriteerit muun muassa puolustusmäärärahojen suhteen mallikkaasti.

Herra puhemies! Olen saanut olla tämän koko eduskuntaurani ajan myös Nato-parlamentaarikko eli Naton parlamentaarisessa yleiskokouksessa Suomen valtuuskunnan edustajana. Nämä kokoukset ovat kyllä hyvin näyttäneet sen, minkälaista keskustelua eri Nato-maissa käydä ja minkälaista keskustelua maat käyvät yhdessä. Nyt viimeisimmässä kokouksessa tapasimme myös Turkin ja Unkarin edustajia, ja niissäkin keskusteluissa kävi selväksi, että eri syistä, ehkä voi sanoa, että lähinnä heidän sisäpoliittisista syistään, päätökset heidän ratifiointiprosessistaan menevät ensi vuoden puolelle. Mutta olen ainakin itse toiveikas, että se tulee tapahtumaan.

Suomen lainsäädäntö pitää ripeästi nyt saattaa kuntoon. On hyvä, että hallitus on tämän esityksen tänne meille tuonut päätettäväksi ja valiokunnat pääsevät sitä käsittelemään. Meidän pitää nimittäin olla valmiina heti, siitä ensimmäisestä päivästä saakka, kun Nato-asiakirjat on tallennettu Washingtoniin ja olemme täysivaltainen jäsen. Suomen on oltava myöskin aktiivinen jäsen. Olemme alkaneet jo valmistautumaan henkilöstörekrytointien osalta, mutta tämä tulee olemaan iso prosessi, se, että toistasataa henkilöä sijoitetaan eri Nato-tehtäviin puolustusministeriön ja ulkoministeriön eri siviilivirkojen puolelta. Tämä on asia, joka pitää erityisen hyvin myös tuossa valiokuntakäsittelyssä perata. Meillä pitää olla sekä henkilöt että osaaminen näihin tehtäviin.

Herra puhemies! Tässä käytiin jo aiemmin tänään keskustelua, erityisesti debattiosuudessa, siitä, pitäisikö Suomeen tulla tukikohtia. Osa oli sitä mieltä, että pitäisi asettaa rajoitteita sille, minkälainen maa Suomi on: minkälaista aseistusta, minkälaista yhteistyötä, minkälaisiin harjoituksiin osallistutaan ja niin edelleen. Ydinaseetkin olivat tässä keskustelussa mukana. Yksi edustaja, muistaakseni perussuomalaisista, oli sitä mieltä, että olisi ko sitä kevään päätöstä pitänyt jopa venyttää, niin että olisi saatu eri skenaarioihin parempia vastauksia. Mutta minä olen vahvasti sitä mieltä, että mitään etukäteen asetettuja rajoitteita Suomen ei pidä asettaa tälle jäsenyydelle. Meidän pitää olla aktiivinen, meillä pitää olla oma päämäärä, mutta ei niin, että me asettaisimme rajoitteita. Toisaalta tietysti meillä voi olla toiveita, mutta Natossa ei ihan niin yksinkertaista ole esimerkiksi niitä omia tukikohtia ja koulutuskeskuksia saada, mutta niihinkin pitää olla valmis ja niissä pitää meidän olla aktiivinen.

Herra puhemies! Odotan innolla tätä lakiesityksen valiokuntakäsittelyä, jota ulkoasiainvaliokunnassa ja puolustusvaliokunnassa pääsemme käymään läpi, ja toivon tälle ripeää edistymistä näillä valtiopäivillä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko, pois. — Edustaja Östman.

15.21 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Värderade talman! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat pitkään olleet hyvät kansainväliset suhteet, pohjoismainen yhteistyö, vaikuttaminen EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sekä uskottava maanpuolustus ja Nato-kumppanuus.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme keskeiset peruspilarit särkyivät kuitenkin kevättälvellä, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Nyt meidän turvallisuutemme on rakennettava uudelle pohjalle, johon yhtenä lisäpilarina on täysjäsenyys Natossa. Nato-jäsenyydestä huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

limatta vakauden ja rauhan rakentamisen, ihmisoikeuksien edistämisen ja taloudellisten ulkosuhteiden hyvän hoidon pitää jatkossakin olla maamme ulkopolitiikan keskiössä.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien eduskuntaryhmä kannatti kesällä yksimielisesti Suomen hakeutumista puolustusliitto Natoon täysjäseneksi.

Herr talman! Kristdemokraterna uttalade redan på försommaren ett starkt stöd för att Finland ska ansluta sig till Nato. Nämnas kan att vi under de senaste valperioderna haft inskrivet i våra målprogram att vi är öppna för att utveckla Natokompanjonskapet till ett fullvärdigt medlemskap, ifall vår säkerhet så förutsätter.

Maamme sotilaallinen suorituskyky ja johdonmukainen ulko- ja turvallisuuspolitiikka tunnetaan ja niihin luotetaan. Suomen asevoimat ovat hyvin koulutetut ja toimintakykyiset, pitkien rajojemme puolustamiseen tarvittava reservi on laaja ja kansalaisten maanpuolustustahto on tuoreiden mittausten mukaan Euroopan korkeimpia. Nato-jäsenyytemme tehostaisi puolustusliiton kokonaissuorituskykyä.

Suomi sijaitsee strategisesti tärkeillä alueilla. Naton jäsenenä Suomella olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet osallistua euroatlanttiseen yhteistyöhön Pohjois-Euroopan turvallisuuden vahvistamiseksi. Samalla lisääntyy tiedustelutiedon vaihto, ja yhteistyössä me voimme kehittää kyberpuolustustamme ja valmiuksiamme vastata hybridihyökkäyksiin. Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon tarkoittaisi yhtenäisen pohjoismaisen puolustusalueen muodostumista. Sotilaallisesti liittoutuneenakin on pyrittävä ylläpitämään niin toimivia suhteita Venäjään kuin mahdollista.

Suomen puolustuspolitiikan perustana tulee jatkossakin olemaan yleinen asevelvollisuus, uskottava puolustuskyky ja koko maan alueellinen puolustaminen. Nykyinen asevelvollisuusjärjestelmä on myös säilytettävä. Myös naisten vapaaehtoisien palveluksen kynnystä madaltaisi koko ikäluokalle suunnattu tiedottaminen varusmiespalveluksen vaihtoehdosta ja jokaisen velvollisuuksista poikkeusolojen aikana. Sekä ase- että siviilipalvelusta on sisällöllisesti kehitettävä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeiden pohjalta.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuudessakin suomalaiset ovat ensisijaisesti itse vastuussa omasta puolustuksestaan. Venäjän hyökkäyssota käynnisti myös ruokakriisin maailmassa, missä sadat miljoonat näkivät nälkää jo valmiiksi. Pohjois-Afrikassa säännöstellään leipää, Keski-Euroopassa kaupat rajoittavat ostomääriä. Ruuan hinta nousee kaikkialla. Globaalin ruokaturvan heikkeneminen heijastuu väistämättä Suomeenkin. Nato ei tuota ruokaa tai energiaa, siksi kiirehdimme myös kaikkia kokonaisturvallisuutta parantavia toimenpiteitä, kuten ruuan, energian ja lääkkeiden huoltovarmuutta.

KD:n eduskuntaryhmä kannattaa hallituksen esitystä eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton, kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaan saattamiseksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. —Edustaja Kaleva.

15.27 Atte Kaleva kok: Arvoisa puhemies! Turvallisuutta on totuttu pitämään Suomessa lähtökohtana ja oletusarvona. Turvallisuusympäristömme on kuitenkin monella tapaa murroksessa ja turvallisuutemme edellyttää nyt poikkeuksellista huomiota ja valppautta. Sota riehuu Euroopassa, ja naapurimme Venäjä pullistelee tavalla, joka ravistelee toisen maailmansodan jälkeen rakentunutta eurooppalaista turvallisuusarkkitehtuuria. Venäjä sanoo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

käyvänsä sotaa länttä vastaan. Venäjä siis katsoo käyvänsä sotaa myös meitä vastaan. Varmemmaksi vakuudeksi Venäjä on listannut Suomen epäystävälliseksi valtioksi ja kohdistanut meihin monenlaisia kyber- ja hybriditoimia.

Sotiemme veteraanien keskeinen viesti on kuulunut: ”Ei enää koskaan yksin.” Me emme onneksi ole yksin. Me olemme kiinteä osa Eurooppaa ja pian myös osa transatlanttista puolustusliittoa. Tämä on tärkeää, koska Naton yhteisen puolustuksen kovaksi ytimeksi katsottu 5. artikla suojaa vain jäseniä. Liittoutumassa joko ollaan tai ei olla. Jäsenyyteen kuuluu sekä oikeuksia että velvollisuuksia. Jos haluaa apua muilta, on myös itse oltava valmis auttamaan.

Nato-jäsenyys tulee monella tavalla tervehdyttämään Suomea. Näin käy suhteessamme Venäjään, suhteessamme länteen, mutta myös suhteessa itseemme. Juuri nyt suhteemme Venäjään on vaikea ja niukka. Niin voi olla jonkin aikaa. Suuri kysymys kuitenkin on, millaiseksi suhde rakentuu silloin, kun sota Ukrainassa päättyy ja valta Venäjällä vaihtuu. Olennaista on, että uusi Venäjä-suhteemme voi aikanaan rakentua vain tasavertaisuuden ja valtioiden suvereniteetin pohjalle. Me emme kuulu Venäjän etupiiriin, emmekä edes harmaalle alueelle, me kuulumme länteen. Nato on Euroopan yhteinen turvallisuusratkaisu.

Myös suhteemme läntisiin kumppaneihimme ja läntiseen arvoyhteisöön on murroksessa. Natossa Suomi on varmasti saamapuolella, mutta ilmaisia lounaita ei kuitenkaan ole. Meidän on myös oltava valmiita auttamaan muita ja kuuntelemaan kumppaneidemme huolia. Emme voi kuvitella, että meitä autetaan, vaikka itse emme auttaisikaan. Meidän on opeteltava näkemään itseemme ja roolimme uudella tavalla. Suhteessa itseemme meillä on vielä paljon tehtävää. Itsenäisyytemme on usein ollut valitettavan suhteellista. Sotien jälkeen maahan tuli Neuvostoliiton valvontakomissio, ja sen poistuttuakin itänaapuri katsoi asiakseen päättää, miten Suomi asioitaan hoitaa. Myöhemmin aloimme suomettua ihan itse, ja vielä viime aikoihin saakka maassamme on eletty tunkkaista jälkisuomettuneisuuden kautta. Siihen on kuulunut, että vain harvoilla on ollut lupa puhua turvallisuuspolitiikasta ja vain tietynlainen liturgia on ollut hyväksyttyä. Suomi tarvitsee lustraatioprosessin, jonka myötä teemme tiliä menneisyytemme kanssa, kun Nato-jäsenyytemme myötä raikas länsituuli puhalttaa lopullisesti pois suomettumisen ja jälkisuomettumisen ummehtuneen löyhkän. Nato-jäsenyytemme on merkittävä askel itsenäisyytemme prosessissa.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys. Turvallisuutta rakennetaan joka päivä yhteistyössä kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Turvallisuus koskettaa meitä kaikkia. Valitettavasti turvallisuusympäristömme on nyt muuttunut sellaiseksi, että joudumme jatkossa myös maksamaan turvallisuudestamme aiempaa enemmän. Nato-Suomessa ja muuttuneessa toimintaympäristössä meidän on omaksuttava uutta kulttuuria. Jos turvallisuuspoliittiset pohdinnat saatettiin aiemmin kuitata vaalikauden ajaksi hyväksytyillä selonteoilla, niin vastaisuudessa ne tulevat olemaan arkinen osa keskeisten ministerien työtä. Erityisesti pääministerin pöydälle turvallisuuskysymykset kuuluvat päivittäin, ja niitä kohtaan on oltava sekä kiinnostusta että osaamista. Muussa tapauksessa Suomi käyttäytyy ajopuun tavoin ja poliittinen päätöksentekomme on pelkkää reagointia silloinkin, kun asioiden kehityskulut ovat ennalta nähtävissä.

Arvoisa puhemies! On syytä antaa kiitosta, kun aihetta on, ja nyt sitä aihetta on. Käsittelyssä on tämän hallituksen kiistatta paras esitys. Suomen olisi pitänyt liittyä Natoon jo kauan sitten, mutta on erinomaista, että odotettua päätöstä ollaan vihdoinkin tekemässä. Marinin hallitus jää historiaan hallituksena, joka vei Suomen Natoon. Me olemme toivottu jäsen, ja meidän tiedetään vahvistavan liittokuntaa. Täysivaltaiseen jäsenyyteen kuuluu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

myös täysimääräinen vastuu. Olemme valmiita hyväksymään jäsenyyden ilman tarpeettomia ja asemaamme heikentäviä varauksia. Kannatan lämpimästi tätä erinomaista ja historiallista esitystä. Suomi kuuluu länteen ja läntiseen puolustusliitto Natoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Salonen.

15.31 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on tuonut eduskunnalle esityksen Suomen liittymisestä Pohjois-Atlantin liittoon. Kyseessä on esitys, jota emme ehkä vielä vuosi sitten ajatelleet tuotavan tällä vaalikaudella eduskuntaan. Turvallisuusympäristön vakava muutos kuitenkin edellytti meiltä toimia oman maamme turvallisuuden vahvistamiseksi, ja se tekee tästä esityksestä erityisen merkittävän.

Suomesta tuli Naton tarkkailijajäsen liittymispöytäkirjan allekirjoituksen jälkeen 5. heinäkuuta. Samanaikaisesti käynnistettiin liittymispöytäkirjan kansallinen ratifiointi Natomaissa. On tärkeää huomata, että näinkin lyhyessä ajassa 28 maata on ratifioinut Suomen jäsenyyshakemuksen. Se on ollut meille selkeä merkki muilta jäsenmailta, että Suomi on toivottu Nato-jäsenmaa. Vahvan kansallisen puolustuskyvyn ja Nato-jäsenyyden yhdistelmä on uskottava turvallisuusratkaisu, ja Suomen puolustuskyky sekä kriisinsietokyky vahvistavat Naton yhteistä puolustusta koko Nato-alueella.

Tällä hetkellä Unkari ja Turkki ovat ainoat Nato-maat, jotka eivät ole ratifioineet Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksiä. Suomi ei ole kuitenkaan jäänyt odottamaan ratifiointeja, vaan aloittanut toimet puolustuksensa yhteensovittamiseksi Naton kanssa heti jäsenyyspäätöksen jälkeen. Suomi on ollut jo aiemmin aktiivinen oman puolustuksensa kehittäjä, ja Nato-yhteistyötä on nyt syvennetty tarkkailijajäsenyyden aikana. Kun lopulliset ratifiointit on saatu, Suomi on valmis siirtymään Naton kanssa yhteiseen puolustukseen.

Nato-jäsenyys ei kuitenkaan ole ainut tapa, jolla Suomi on vahvistanut omaa puolustustansa. Turvallisuuspoliittista linjaamme on päivitetty, olemme tehneet puolustuksellisesti merkittäviä määrärahanostuksia ja parantaneet huoltovarmuuttamme. Suomi liittyy esityksen mukaisesti Naton jäseneksi täysin oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Emme aseta rajoituksia jäsenyydelle. Suomen jäsenyys Natossa ei rajoittaisi Suomen oikeutta määrätä oman puolustuksensa perusteista jatkossakaan. Suomi päättää edelleen itse sotilaallisen maanpuolustuksen toteuttamisperiaatteista.

Arvoisa puhemies! Kulunut vuosi on ollut synkkää Euroopalle, mutta synkin Ukrainalle. Olemme joutuneet todistamaan raakalaismaista sotaa ja asioita, joista useat täyttävät sotarikosten kriteeristön: iskut siviilikohteisiin, ydinvoimala-alueen käyttäminen sotakohteena ja mielivaltaiset teloitukset ovat vain muutamia esimerkkejä. Historia tulee muistamaan nämä hirvittävät teot. Tärkeintä on nyt auttaa Ukrainaa kaikin mahdollisin keinoin rauhan palauttamiseksi Eurooppaan.

Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden myötäkin Suomen pitkäaikainen ihmisoikeusperustainen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja jatkuu. Suomen puolustus ei jatkossakaan nojaa pelkästään liittoutumiseen, vaan Suomi ylläpitää ja kehittää vahvaa omaa puolustuskykyään sekä jatkaa kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyötä eri sektoreilla ja ylläpitää pitkäaikaisia diplomaattisia suhteita muihin maihin. Erityisen tärkeää on pitää kiinni maamme omasta puolustuskyvystä ja puolustustahdosta. On tärkeää turvata yhteiskunta-rauha ja vahvistaa ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa. Erityisen tärkeää tämä on muistia nyt, kun edessä on todella vaikea talvi ja samanaikaisesti Euroopassa käytävä sota.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kärnä.

15.35 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! On tunnustettava, että poliittisen lähihistoriamme suurin virhe oli se, että emme liittyneet Naton jäseneksi välittömästi, kun Neuvostoliitto romahti — tämä on tunnustettava fakta.

Tässä erinomaisessa keskustelussa on mielestäni sanottu oikeastaan kaikki. Viesti tällä hetkellä on se, että Natoon ja sen jäseneksi mahdollisimman äkkiä. Valitettavasti tuo nopeus ei täysin ole kansallisissa käsissämme, mutta luotan siihen, että ratifiointiprosessi saadaan päätökseen ensi vuoden aikana. Samalla meidän on pidettävä huolta omasta kansallisesta puolustuskyvystä sekä säilytettävä asevelvollisuusjärjestelmä ja unohdettava haihatukset sen supistamisesta, joita valitettavasti tässäkin salissa on vielä muutama vuosi sitten esiintynyt. Olen myös tyytyväinen siitä, että Kataisen hallituksen naiivit ajatukset, joissa aivan hallitusohjelmaan kirjattiin, että Nato-jäseneksi ei liitytä, eivät toteutuneet ja nyt puhaltavat uudet tuulet.

Arvoisa puhemies! Meidän on myös muistettava, että Venäjä on rosvovaltio, jonka yhteenkään sanomiseen ei voi luottaa. Se syyllistyy murhiin, raiskauksiin ja sotarikoksiin Ukrainassa joka päivä. Pahoin pelkään, että suhteemme Venäjään ei tule normalisoitumaan useisiin vuosiin.

Arvoisa puhemies! Meidän on nyt ryhdyttävä valmistelemaan Suomea siihen, että maastamme rakennetaan Nato-maiden Nato-ystävällisin maa. Samalla on pidettävä mielessä, että Nato on puolustusliitto, ei täysin yhteneväinen arvoyhteisö. Erilaisin yhteisharjoituksin, diplomatialla ja hyvällä politiikalla meidän on opittava tuntemaan kaikki uudet kumppanimme.

Viimeisimpänä, arvoisa puhemies, on todettava, että tässä tilanteessa suuri velvollisuutemme on jatkaa Ukrainan tukemista kaikin käytettävissä olevin keinoin. Ukrainassa taistellaan koko Euroopan ja Suomen vapauden puolesta joka päivä. Olen siitä syvästi kiitollinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, edustaja Kiuru poissa. — Edustaja Rydman.

15.38 Wille Rydman wr: Arvoisa herra puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkä linja on 200-vuotinen pyrkimys asteittain irtautua idän itsevaltioiden vallasta, painostuksesta ja vaikutusvallasta. Tässä prosessissa on aina ollut olennaista ajoitus. Autonomian aikaan, silloin kun sattui olemaan huono tsaari, pyrittiin ylläpitämään autonomiaa sellaisena kuin se oli. Jos oli hyvä tsaari, pyrittiin laajentamaan autonomiaa. Kun tilaisuus tuli, julistauduttiin itsenäisiksi. Sodissa taisteltiin itsenäisyyden puolesta, ja sitten YYA-Suomen aikana pyrittiin pitämään ulkopoliittinen liikkumatila niin laajana kuin mitä se noissa ahtaissa olosuhteissa oli mahdollista pitää. Sitten, kun Neuvostoliitto hajosi, liitettiin Euroopan unionin jäseneksi, ja tässä tapahtuukin oikeastaan sitten se historiamme pieni kauneusvirhe, eli Natoon ei liitytty silloin 90-luvulla, kun se historiallinen tilaisuus olisi auennut.

2000-luvun kahdella ensimmäisellä vuosikymmenellä mahdollisuudet hakea Nato-jäsenyyttä muuttuivat tosiasiallisesti Suomella asteittain poliittisesti yhä vain hankalammiksi, kunnes sitten seuraava tilaisuus avautui nyt kuluvana vuonna. Siitä on syytä olla kiitollinen hallitukselle, että hallitus nyt tämän avautuneen tilaisuuden osasi käyttää ja laittoi pro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

sessin liikkeelle ja että se prosessi eteni niin nopeasti kuin mahdollista, miten nyt vain Suomen omassa vallassa oli.

Jos Suomi olisi hakenut Nato-jäsenyyttä jo 90-luvulla, emme varmaankaan olisi sellaisessa tilanteessa kuin tällä hetkellä, jossa tietyt jäsenmaat nyt vielä hieman pitkittävät tätä prosessia, mutta toivottavasti heidänkin kanssaan yhteisymmärrykseen päästään ja saadaan sitten Nato-jäsenyys myöskin muodollisesti astumaan voimaan. Lienee niin, että joillekin poliittisille päättäjille se pitkä YYA-aika alkoi johtaa senkaltaiseen harhakuvitelmaan, jossa alettiin uskoa niiden pakon sanelemien YYA-liturgioiden pitävän myöskin kirjaimellisesti paikkansa. Mutta hyvä, että nyt sitten on viimeinkin ehkä viimeistenkin, tai ainakin melkein viimeistenkin, silmät aenneet sille, mikä se ulko- ja turvallisuuspoliittinen todellisuus tosiasiallisesti on, kun maantieteelle kerran emme mahda mitään.

Samalla on syytä muistaa, että vaikka Suomen tuleva Nato-jäsenyys merkitseekin Suomen viimeistä ja olennaisinta palasta siinä, millä me integroidumme osaksi länsimaisia yhteiskuntia ja niiden turvallisuuspoliittisia järjestelyitä, niin tämä ei ole päätepiste siinä mielessä, että Nato ratkaisisi Suomen turvallisuuspoliittiset kysymykset itsessään, vaan meidän on vastaisuudessaakin ylläpidettävä yleistä asevelvollisuutta, uskottavaa maanpuolustuskäytännöä ja sitä, että me osana liittokuntaa huolehdimme tämän maailmankolkan turvallisuudesta ja rajojemme puolustamisesta kaikissa tilanteissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho.

15.41 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Jäsenyys sotilasliitto Natossa merkitsee rajua käännettä Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustapolitiikassa. Maamme turvallisuusasemassa ei ole tapahtunut mitään sellaista, joka tätä käännettä perustelisi. Hakemuspäätöstä kiirehdittiin eduskunnassa keväällä, eikä kriittisiä asiantuntijoita juuri kuultu. Kriitikki sivuutettiin, eikä Nato-jäsenyyden riskejä arvioitu.

Nyt kaikesta päättäen aiotaan menetellä samalla tavalla. Ei ole suomalaiselle demokratialle kunniaksi, että Nato-sopimuksen ratifiointia kiirehditään tehtäväksi jo ennen tulevia vaaleja — tätähän hallitus käytännössä esittää. Presidentti on asettunut tämän järjestelyn tueksi. Eduskunnan puhemies on puhunut käsittelyn mahdollistamisesta mutta lopullisen päätöksen siirtämisestä käytännössä vaalien jälkeiseen aikaan. Jo pelkkä esityksen käsittely eduskunnassa ennen kaikkien Nato-maiden ratifiointia on mielestäni kyseenalaista. Eduskunta ei voi tietää, millaisiin myönnytyksiin valtiojohto vielä Turkin ja Unkarin ratifioinnit saadakseen myöntyy. Miten tässä asiassa lopulta menetellään, näyttää olevan vielä epäselvää. Nähtäväksi jää. Asia on tietysti eduskunnan käsissä.

Puhemies! Vastustin Nato-hakemuksen jättämistä keväällä ja tulen äänestämään myös varsinaista jäsenyyttä vastaan. Suomen politiikan muutoksista ja riskeistä, joita jäsenyys tuo useita, ehkä suurin liittyy Naton niin sanottuun ydinasesateenvarjoon, jonka alle meitä nyt ollaan vetämässä. Liittokunnan sotilasvoima nojaa viime kädessä näihin ihmiskunnan historian hirvittävimpiin joukkotuhoaseisiin. Liittoutumisen myötä Suomesta tulisi rajamaa kahden ydinaseella varustautuneen sotilaallisen mannerlaatan, Naton ja Venäjän, väliin. Suomessa vain harva kysyy, todellako tämä lisää meidän turvallisuuttamme maailmassa, jossa ydinaseilla uhkailusta on tullut arkipäivää.

Ydinaseista puhumisen arkipäiväistymisestä on varoitellut myös presidentti Sauli Niinistö. Puhuessaan marraskuun alussa valtakunnallisen maanpuolustuskurssin avajaisissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Niinistö vakuutti, ettei Suomella ole mitään aikeita tuoda ydinaseita maaperälleen Nato-jäsenyyden oloissa.

Puhemies! Presidentti Niinistö sanoi myös, ettei hän näe syytä eikä tarvetta olla yhteydessä presidentti Putiniin. Hän on toistanut tämän useampaan kertaan. Ranskan presidentti Macron ja Saksan liittokansleri Scholz sitä vastoin ovat ilmoittaneet, että he pitävät tärkeänä yhteydenpitoa Venäjän presidentin kanssa myös silloin, kun ajat ovat vaikeat ja vastakainasettelu syvä. Näin he ovat myös tehneet aivan viime aikoinakin. Tavoitteena yhteydenpidossa on tietenkin Ukrainan sodan mahdollisimman nopea lopettaminen ja sodan laajentumisen estäminen. Suomelle Venäjän rajanaapurina ja todennäköisenä uutena sotilasliitto Naton jäsenenä olisi erityisen tärkeää yhteydenpito Venäjän johtoon, jotta myös Venäjän johto kuulisi suoraan presidentti Niinistöltä, ettei Suomella ole tarvetta ydinaseiden sijoittamiseen alueellemme. Nythän ydinaseiden mahdollinen sijoittaminen Suomeen on synnyttänyt spekulatiota Venäjän tiedotusvälineissä. Yhteydenpito Venäjän johtoon olisi tärkeää myös siksi, ettei käy samalla tavalla kuin yhteydenpidossa Kiinan johtoon on käynyt: keskustelua Kiinan johdon kanssa kun ei ole saatu aikaan koko tämän vuoden aikana.

Puhemies! Aiemmin mainitsemieni Niinistön ydinaselauseuntojen suhteen ilo voi olla ennenaikaista, osin jopa perusteetonta. Niinistön vakuutuksen uskottavuutta heikentää se, että Niinistö tuki vuosien ajan kansanäänestystä, mikäli Suomi joskus päättäisi hakea Nato-jäsenyyttä. Sellaisesta ei kuitenkaan ollut puhettakaan, kun Suomi päätyi Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyksen jälkeen keväällä 22 pikavauhtia jättämään Nato-hakemuksen. Lisäksi Niinistön virkakausi päättyy jo alkuvuodesta 24 — siksi hän ei voi antaa lupauksia tämän pidemmälle.

Niinistö, pääministeri Marin, ulkoministeri Haavisto ja puolustusministeri Kaikkonen ja nyt tämä hallituksen esitys korostavat, että Suomen ei pidä asettaa mitään ennakkoehtoja tai varaumia Nato-jäsenyydelle, ja tämä koskee myös ydinaseita. Mukaan pitää mennä täysillä oikeuksilla ja velvollisuuksilla, vaikka ne olisivat muiden jo aiemmin asettamia.

On huomattava, että sotilasliitto Natolla ei ole omia ydinaseita. Sillä ei myöskään ole omaa sotilaallista voimaa tai joukkoja, vaan se nojaa käytännössä kaikessa jäsenmaiden armeijoihin. Ydinpelotteessaan se on kokonaan Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian varassa. Naton kolmas ydinasevalta Ranska ei ole asettanut ydinaseitaan Naton käytettäväksi. Amerikkalaisia atomiaseita on kuitenkin sijoitettu muihin eurooppalaisiin Nato-valtioihin, ainakin Alankomaihin, Belgiaan, Italiaan, Saksaan ja Turkkiin. Näiden maiden ilmavoimat kykenevät kuljettamaan ja saattamaan maaliin kyseisiä joukkotuhoaseita.

Naton ydinpelote ei perustu vain tukikohtiin ja ydinohjusten sijoittamiseen niihin. Vaikka ohjussiiloja ei kaivettaisikaan Suomen maaperään, se ei sulje pois ydinaseita kantavien laivojen tai lentokoneiden vierailuja tai ylilentöjä Suomen ilmatilassa. Sotilasliiton käytäntöihin kuuluu, ettei se kiistä eikä vahvista, onko esimerkiksi sen eri Nato-valtiossa liikkuvissa laivoissa kyseisiä aseita. Nato-maat voivat myös tarjota erilaisia palveluita liittyen ydinaseita kuljettavien koneiden tai alusten saattamiseen, suojaamiseen ja puolustamiseen.

Suomen hankkima uusi hävittäjäpommitajatyypin F-35 kykenee kantamaan ydinaseita Suomeen tulossa olevissa koneissa ei tällä tietoa ole tällaista teknistä ominaisuutta. Yhdysvallat kuitenkin pitää F-35-hävittäjää osana maan strategista ydinasejärjestelmää. Jo tämän takia Suomen F-35-hävittäjät ovat lenkki ketjussa, jonka toinen pää on Yhdysvaltojen ydinaseissa.

Suomen suunnanmuutokseen atomiaseiden suhteen viittaa myös uusi kanta YK:ssa hyväksyttyyn ydinaseiden kieltosopimukseen. Tähän saakka Suomi on tyytynyt seuraamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

prosessia, allekirjoittajien joukkoon ei ole lähdetty. Suomi ei tahtonut allekirjoittaa sopimusta nimenomaan Naton takia — tämä kun oltaisiin voitu tulkita arvosteluksi Suomen läntisiä Nato-kumppaneita kohtaan. Tämä oli siis ennen jäsenyyshakemuksen jättämistä. Nyt on menty jo pidemmälle. Lokakuussa Suomi äänesti YK:ssa ydinaseiden kieltosopimusta vastaan. Käsillä olevassa hallituksen esityksessä korostetaan, että Suomi ei ydinaseriisuntaa ja joukkotuhoaseiden [Puhemies koputtaa] leviämisen estämistä koskevassa politiikassaan kyseenalaista Naton ydinasepelotetta. Mitä ydinaseriisunnasta jää silloin jäljelle?

Puhemies! Sotilasliittoihin ei mennä vain vastaanottamaan muilta turvallisuutta. Suomelta edellytetään myös sitoumuksia. Tulevaisuudessa Suomen pitää ottaa erityisesti huomioon Yhdysvaltain sotilaalliset ja suurstrategiset tavoitteet, joiden keskeinen väline Euroopassa on nimenomaan Nato. Yhdysvaltojen ja Suomen puolustussopimus on valmisteilla. [Puhemies koputtaa] Washingtonissa Suomelle ja Ruotsille kaavaillaan jo tehtäviä arktisen alueen sotatoimissa: Ruotsi voisi toimia ilmavoimien ja Suomi maavoimien operaatioiden alustana. Lisäksi Yhdysvallat suunnittelee, että Suomella ja Ruotsilla voisi olla rooli esimerkiksi Kaliningradin ilmapuolustuksen kiistämisessä. Amerikkalaiset asiantuntijat ovat jo käyneet Helsingissä esittelemässä aiheeseen liittyviä ajatuksiaan suomalaisille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, edustaja Yrttiaho, kello käy.

Yhdysvalloista on tulossa tai on jo tullut suomettumisen uusi ilmansuunta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Muistutan edustajia tästä seitsemän minuutin suosituksesta. — Edustaja Mattila näyttää nyt esimerkkiä.

15.50 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa herra puhemies! Helmikuun loppupuolella mullistui monen suomalaisen maailmankuva. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja romutti samalla vuosikymmeniä kestäneen rauhanomaisen rinnakkaiselon Suomen ja Venäjän välillä. Kuluneen vuoden aikana on tapahtunut paljon: paljon on tapahtunut Euroopan ja Suomen turvallisuuspoliittisessa ympäristössä, ja paljon on sen myötä tapahtunut myös meistä monien ajattelussa. Olemme seuranneet kuumeisesti uutisia sotatantareilta ja toivoneet, että Ukraina kestää. Myötätuntomme on Ukrainan kansan puolella. Suomi on myös tukenut Ukrainaa kymmenellä sotatarvikepaketilla.

Välittömästi sotatoimien alettua käynnistyi maassamme myös keskustelu kokonaisturvallisuudesta, sotilaallisen maanpuolustuksen järjestelyistä sekä ajankohtaisista turvallisuuskysymyksistä. Keskustelun ytimessä oli se, pitäisikö Suomen hakea Naton jäseneksi ja onko oma puolustuksemme kunnossa. On järkyttävä tosiasia, että vuosikymmenien jälkeen Euroopassa käydään sotaa ja oma turvallisuusympäristömme on muuttunut. Kansalaiset ovat edelleen aiheellisesti huolissaan siitä, voiko sota laajeta. Olemme nähneet, ettei presidentti Putinia ole pidätelty mikään. Olen tyytyväinen, että keskustelua läntiseen sotilasliittoon kuulumisen hyvistä ja huonoista puolista käytiin perusteellisesti parin kuukauden ajan kaikissa eduskuntaryhmissä, eduskunnassa ja myös erilaisilla kansalaisfoorumeilla. Oli tärkeää edetä reippaasti mutta huolellisesti. Kyseessä oli kuitenkin kansallisen turvallisuutemme kannalta tärkein asia 80 vuoteen.

Toukokuussa eduskunta sitten äänesti selkein luvuin Natoon liittymisen puolesta. Myös minä äänestin jäsenyyden hakemisen puolesta luottaen ulko- ja turvallisuuspoliittisten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

asiantuntijoiden näkemykseen, että tarvitsemme leveämmät turvallisuuspoliittiset viitekehukset nyt ja tulevaisuudessa. Oma jäsenyydelle myönteinen kantani muodostui kolme vuotta sitten kansallisella maanpuolustuskurssilla.

Arvoisa puhemies! Nato-hakemuksemme ratifiointi on edennyt varsin ripeässä tahdissa kesän ja syksyn kuukausina. Nyt ovat enää kantona kaskessa Unkari ja Turkki. Minustakin on tärkeää, että Ruotsi ja Suomi ovat edenneet samaa tahtia Nato-prosessissaan. Suomeen ja Ruotsiin on kohdistunut vaikuttamista, mutta yhdessä olemme pystyneet kestämaan sen paremmin. Ne, jotka ovat pelänneet Venäjän vihaa Nato-hakemuksemme vuoksi, ovat luultavasti jo huomanneet, että meistä tuli vihollismaa Venäjän silmissä viimeistään siinä hetkessä, kun valitsimme puolemme Ukrainan sodassa.

En voi olla sanomatta ääneen paheksuntaani ratifiointia vitkuttelevien maiden, Unkarin ja Turkin, toiminnasta. On ollut tuskastuttavaa nähdä, kuinka Unkari kietoi oman koheesiorahansa iltalypsyyn, minkä jälkeen Euroopan unioni pystyi päättämään tuiki tärkeästä Ukraina-hätäapupaketista. Suomen kansalaisilta ei ole myöskään jäänyt huomaamatta presidentti Orbánin vastenmielinen Putin-myötäily. Missä on ymmärrys ja myötätunto ukrainalaisten hädälle? Yhtään kauniimmin ei ole toiminut Turkki. Minulla on hyvä syy epäillä, etteivät nämä tahalliset näytävät vitkuttelut unohdu suomalaisilta ja ruotsalaisilta aivan äkkiä. Ymmärrän siis oikein hyvin, jos Unkarin ja erityisesti Turkin matkailuun tulisi esimerkiksi Suomen ja Ruotsin kokoinen lovi kaiken tämän vedättämisen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Kannatan hallituksen esitystä Nato-sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaan saattamiseksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Och ledamot Löfström.

15.54 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Vi lever i en ny säkerhetspolitisk verklighet. Vi kan inte ensamma påverka den. Däremot kan vi fatta beslut som i den nya verkligheten maximerar vår egen och Europas säkerhet. Det har vi gjort genom att ansöka om medlemskap i försvarsalliansen Nato. I dag inleds en historisk process här i riksdagen då vi inleder Finlands ratificering av medlemskapet sedan vi blivit inbjudna till alliansen efter att vår ansökan behandlats i samband med toppmötet i Madrid i somras.

Ryssland rev den 24 februari upp den europeiska säkerhetsordningen med rötterna genom sin brutala, storskaliga och illegala attack på Ukraina. Den säkerhetsomgivning dit även Ryssland tillhörde, och som vi lutade vårt stabilitetsbygge mot, raserades då.

Attacken har försämrat säkerhetsläget och ökat riskerna för hela Europa, också för Finland. Förtroendet och tilliten till att länder vill leva i fred eller ens ska fatta rationella och logiska beslut har raserats, och det är i det sammanhanget ratificeringen av Natomedlemskapet sker.

Ärade herr talman! Finlands beslut är inte ett beslut mot Ryssland eller mot någon annan. Det är inget nollsummespel. Beslutet görs inte av rädsla, utan pragmatiskt och rationellt för att maximera vår säkerhet att som självständigt land aldrig någonsin igen behöva vara i krig. Natomedlemskapets avsikt är att minimera riskerna och att säkerställa att alla finländares och ålänningars vanliga liv ska kunna fortsätta precis som nu, i fred och frihet. Det här handlar inte om att Nato utvidgas, utan om att Finland och Sverige suveränt och frivilligt beslutar om att ansöka om medlemskap, och det har vi gjort. Det måste respekteras. Finland är ett fredligt land som vill fortsätta leva i fred och säkerhet. Kärnan i Finlands för-svar kommer vara oförändrad.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Ärade talman! Finland och Sverige har hittills gått hand i hand i Natoprocessen. Vi ska fortsätta göra det tills vi förhoppningsvis så snabbt som möjligt kan åtnjuta säkerhetsgarantierna i artikel 5. Finland och Sverige har fått säkerhetsgarantier tills dess av flera länder. Dessa är mycket viktiga och de gör också att vi har möjlighet att vänta på varandra och säkerställa att vi går in i Nato hand i hand, Sverige och Finland.

Om Finland skulle gå vidare själv finns det inga garantier för att nya problem inte skulle uppkomma och förhålla processen för oss. Här finns rörliga delar som vi inte enbart själva kan påverka, men vi skulle då stå ensamma. Det finns länder som gärna ser splittring mellan Finland och Sverige samt i många andra västliga länders bilaterala kontakter och andra konstellationer. Det är genom att lyckas spela ut länder mot varandra som de som vill försvaga västliga, fria demokratier vinner. Därför är det också ett självändamål att vi håller ihop. Vi kan inte låta dem som vill splittra och försvaga oss vinna.

För Ålands del är det viktigt att både Finland och Sverige blir Natomedlemmar samtidigt. Många truppförband, inte minst Marinen och Nylands brigad, har ett ytterst tätt samarbete med sina motsvarigheter i Sverige, vilket ökar förmågan. För att det ska kunna fortsätta fördjupas ytterligare måste båda vara i alliansen. Finlands bilaterala försvarssamarbete med Sverige kommer vara en hörnpelare i praktiken också då vi är Natomedlemmar.

Det är också viktigt att lyssna på USA och den stora majoriteten, 28 av 30 länder hittills, i alliansen som ratificerat Finlands och Sveriges ansökningar. De vill att vi kommer med tillsammans. Det är viktigt att respektera också den viljan.

Ingen vet något om framtidens konstellationer, men vi vet att Sverige alltid kommer vara Finlands närmaste granne. Vi har inlett resan ihop, vi ska slutföra den tillsammans.

Ärade herr talman! Ålands särställning kommer att respekteras och är inget hinder för Finlands Natomedlemskap. Det här är också något som bekräftats av Nato i de förhandlingar om medlemskapet som genomförts efter att vi blivit inbjudna till alliansen. Jag är som Ålands riksdagsledamot tacksam över regeringens arbete med att försäkra Ålands särställning i denna process samt att man kontinuerligt upprätthållit en god kontakt till Åland och självstyrelsens myndigheter under denna tid och i dessa frågor. Det gäller också republikens president och presidentens kansli, utrikesministeriets tjänstemän, övriga tjänstemän samt så klart hela riksdagen, som nu kommer fortsätta den här processen, där vi bland annat i riksdagens grundlagsutskott nyss beslutat att begära ett utlåtande av Ålands landskapsregering eftersom vi kommer säkerställa att Natomedlemskapet också är kompatibelt med alla de internationella avtal som Finland redan i dag har, inkluderande Ålands demilitarisering.

Ärade talman! Rysslands attack på Ukraina har återigen visat att vi inte kan ta för givet allt det som vi ofta tagit för givet, nämligen fred och säkerhet. Priset på säkerhet har gått upp i takt med den ökade osäkerheten. I denna osäkra tid har statsledningen arbetat systematiskt, säkert och professionellt på ett exemplariskt och beundransvärt sätt. Man har hållit huvudet kallt och är ett föredöme för hela samhället. Jag ser fram emot att fortsätta behandlingen av ratificeringen och godkänna den här i riksdagen så att Finland sedan blir fullvärdig medlem i Nato, när alla befintliga medlemmar har ratificerat vår ansökan, för att säkerställa att vi aldrig någonsin ska behöva vara ensamma igen. — Tack.

Puhemies Matti Vanhanen: Översättning, pääasiat.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Tack. — Edustaja Hoskonen.

16.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomi on aina kuulunut läntiseen yhteisöön, historiammekin kautta. Totta kai idän kulttuuri on vaikuttanut Suomeen, mutta länsimaa olemme aina olleet.

Suomen liittyminen Natoon alkoi 24. päivä helmikuuta 2022, siis tänä vuonna. Tilanne on ollut se, että kun yhtäkkiä havahduimme, että itänaapuri on hyökännyt Ukrainan kimppuun todella törkeällä tavalla, se muutti koko Euroopan turvallisuustilanteen yhdessä silmänräpäyksessä. Suomella oli toki yhteydet tiukasti länteen. Jo vuonna 1973 Suomi teki Euroopan vapaakauppasopimuksen EEC:n kanssa, ja liityimme Euroopan unioniin 1995. Nato-optio on ollut meillä viime vuosina aina niin sanotusti takataskussa, valmiina siihen, että sitä käytettäisiin joskus. Se on ollut optio, se on ollut lupaus, ja nyt se optio sitten 24. päivä helmikuuta realisoitui. Tasavallan presidentin määrä tietoinen toiminta ja myös hallituksen erittäin määrä tietoinen toiminta asian suhteen on ollut ihastuttavaa, ja kiitoksia kaikille toimijoille — kaikille ministereille ja tasavallan presidentille — siitä, että ulkopolitiikkaa on johdettu aidosti ja on tehty se aikaan sopivasti juuri oikealla hetkellä.

Suomi on tähän saakka hoitanut oman puolustuksensa itse. Se on perustunut erittäin vahvaan asevelvollisuuteen, se on perustunut alueelliseen puolustukseen, ja se on perustunut myös hyvin koulutettuun reserviin, jolla on asianmukaiset varusteet Suomen puolustamiseen, jos tarve ilmenee. Tässä yhteydessä kannattaa kiinnittää huomiota tähän alueelliseen puolustukseen. Olen aina sanonut Suomen kansanedustajana ylpeydellä Suomen puolustusdoktriinista, että alueellinen puolustus on meille tärkeä, koko maata puolustetaan jokaisella neliömetrillä. Toivoisin melkein kaikilla muillakin politiikan alueilla tämän saman periaatteen olevan voimassa. Joka tapauksessa meidän puolustusmenetelmämme tätä maata puolustettaessa on herättänyt maailmalla suurta ihastusta, ja se on todettu meidän olosuhteisiin sopivaksi, parhaaksi ja edulliseksi. Ja ennen kaikkea meillä on pitänyt olla vahva maanpuolustustahto. Sen on meille historia opettanut, että oman maan puolustaminen kannattaa, ja historian kun muistamme, niin maanpuolustustahto säilyy ja pidetään kaikista huolta tässä maassa. Se on oikeastaan kaikkein tärkeintä tässä maassa, että maanpuolustustahto pysyy yllä, kun pidämme koko Suomen kunnossa.

Oma ulkopolitiikka on meille edelleen tärkeää. Sen pitää olla itsenäistä, sen pitää olla rauhantahtoista, hyvää yhteistyötä kaikkien kansakuntien kesken. Se, että Venäjä hyökkäsi Ukrainan kimppuun, aiheutti tietenkin suhteiden jäätymisen silmänräpäyksessä, mutta se ei tietenkään tarkoita, että se on ikuisiksi ajoiksi mennyt niin, vaan kun ajat helpottavat ja taas pääsemme rauhan olosuhteisiin, niin pikkuhiljaa aloitetaan taas uuden diplomatian rakentaminen kaikkiin suuntiin. Mutta sota ei koskaan voi olla se ratkaisukeino, jolla maiden välisiä suhteita hoidetaan, tai yleensä väkivalta.

Ja nyt kun olemme tänä päivänä, 13. päivä joulukuuta, käsittelemässä hallituksen esitystä Suomen liittymiseksi Naton jäseneksi, niin koen sen suurena voittona, ja olen siitä erittäin iloinen, että tämä asia on edennyt ripeästi. 28 jäsenmaata on sen jo ratifioinut. Kun aikanaan sen Nato-jäsenhakemuksen jätimme, viime kesänä, niin sen jälkeen on suorastaan yllättävää ollut, miten nopeasti ratifiointeja on tullut. Mutta kaksi maata puuttuu vielä, Unkari ja Turkki, ja uskoakseni niidenkin... Ainakin Unkarin osalta on tiedossa, että helmikuun alussa pitäisi Unkarin pääministeri Orbánin lupauksen mukaisesti käsittelyn alkaa, ja he — ainakin uskoakseni — pitävät puheensa, vaikka toki Unkarin politiikassa on ollut yllättäviä käänteitä. Mutta uskon siihen, että siitäkin valtiosta, parlamentista Budapestistä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

tulee meille iloisia uutisia jo helmikuun aikana. Turkin tilanteessa on vähän enemmän kysymysmerkkejä, mutta uskon sielläkin olevan näköalaa sille, että Nato-sääntöjen mukaan Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys on aivan itsestäänselviö. Ne ovat demokraattisia valtioita, pystyvät huolehtimaan puolustuksesta itse, eikä ole mitään laillista estettä jäsenyyshakemuksen ratifiointille. Kansainväliseen politiikkaan liittyy aina jännitteitä, siihen liittyy aina ehtoja, mutta sitäkään ei saa säikähtää, vaan meidän on rauhallisesti ja arvokkaasti tehtävä työtä sekä Turkin että Unkarin kanssa, että saamme tämän kunniakkaasti loppuun ja tämän nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen sitten heti hyväksyttyä. Sitten olemme täysivaltaisia jäseniä Pohjois-Atlantin puolustusliitossa. Sen Naton 5 artiklan, josta tässä talossa ja tässä maassa on puhuttu paljon, kuuluisat turvatakuut astuvat silloin täysimääräisinä voimaan. Totta kai ne jo nyt ovat jollakin lailla voimassa, kun meillä on yhteistyösopimuksia monen länsimaan, Yhdysvaltain, Englannin ja Ranskan, kanssa — meillä kyllä on jo puolustusyhteistyötä erittäin laajalti hyvin monen maan kanssa — mutta Naton 5 artikla antaa sitten sen todellisen suojan, kun Nato-sopimus on hyväksytty ja sitten asiakirjat on tallennettu asianmukaisesti Yhdysvaltain arkistoihin.

Arvoisa herra puhemies! Tässä yhteydessä haluan kiittää vielä Suomen hallitusta erinomaisesti tehdystä työstä. Suurin kiitos kuuluu ulkoministeri Pekka Haavistolle ja puolustusministeri Antti Kaikkoselle. Totta kai pääministerikin on asiaa vienyt eteenpäin, kuten kaikki muutkin ministerit yhteistyössä, ja tasavallan presidentti, joka omalla esimerkillään ja rauhallisuudellaan on vienyt asiaa eteenpäin ja ohjannut tätä prosessia niin, että pääsemme siihen päämäärään, että Suomi pääsee Naton jäseneksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä se, että Natonkin olosuhteissa meidän on edelleen pidettävä omasta maanpuolustuksesta huoli, ja Naton eri toimijat ovat viestittäneet ihan julkisuuteenkin sen monta kertaa, että Suomen liittyminen Natoon vahvistaa puolustusliiton puolustusta. Ja Naton tarkoituksena on tietenkin pitää länsimaaisia arvoja yllä, puolustaa vapautta. Nato vain on meille erittäin vahva rauhan tae, ja se on tae siitä, että isänmaamme voi kehittyä edelleen turvallisissa olosuhteissa. Muistamme sen talvisodan tunnelman silloin aikanaan, kun talvisota alkoi viimeinen päivä marraskuuta 39. Silloin oli Suomessa tunne, että jäimmekö yksin. Me aidosti olimme silloin yksin. Sama koski sodan tapahtumia 44 elikkä jatkosodan loppuvaihetta, mutta onneksi emme silloin ihan täysin yksin jääneet, saimme apua kuitenkin. Mutta sitä tunnetta ei koskaan enää saa tulla uudestaan. Me olemme rauhaa rakastava kansa, joka haluaa tehdä yhteistyötä naapureitten kanssa ja rakentaa tätä isänmaata ja koko rauhallista maailmaa eteenpäin, niin että emme tarvitsisi koskaan enää sotia. Tämä on Suomelle erittäin tärkeä asia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sankelo, poissa. — Edustaja Mäenpää.

16.13 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme täällä nyt Suomen liittymistä sotilasliitto Natoon, ja täällä on käytetty paljon hyviä puheenvuoroja. Ajattelin, että kirjoitan tästä muutaman ranskalaisen viivan, joita haluan itse korostaa.

Maa-ilmantilanne on järkkynyt aika paljon, ja nyt kun Suomi ja Ruotsi ovat liittymässä Natoon tämän Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyksen jälkeen, näen, että on tietyllä tapaa meille tärkeää, että me liitymme Natoon, mutta ei tässä kaikki ole aivan yhtä juhlaa. Tämä kuitenkin lisää semmoista jakautumista itään ja länteen, tämä lisää semmoista kaksinapaisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Se, että me olemme saaneet lähteä tähän tilanteeseen niin, että meidän Puolustusvoimat on erittäin vahvassa kunnossa, perustuu siihen, että meillä on lähes koko kansa, tai miehet siitä, käynyt armeijan ja meillä on vahva reserviläisarmeija, ja tämä toiminta pitää jatkossakin turvata. Sen pitää olla juuri näin, että me perustamme sen jatkossakin asevelvollisuusarmeijaan.

Täällä on käytetty puheenvuoroja siitä, että meillä olisi ollut 90-luvulla mahdollisuus liittyä Natoon. Itse näen, että on hyvä asia, että me emme ole silloin liittyneet Natoon. Kun katsoo hallitusohjelmia ja päätöksiä, mitä täällä on tehty tämän 90-luvun Nato-mahdollisuuden jälkeen, niin saattaa olla, että meillä ei enää olisi edes reserviläisarmeijaa, on täällä niin hölmöjä juttuja tehty. Täällä on allekirjoitettu muun muassa Ottawan sopimus, jossa kokoomus käänsi täysin takkinsa. Sillä perusteella, että meillä on ollut erilaisia presidenttejä tässä vuosien saatossa, saattaa olla, että me olisimme itse tehneet niin hölmöjä päätöksiä, että meillä ei olisi enää reserviläisarmeijaa. Rauhanaika on ollut semmoista, että on kiilusilmäisesti katsottu ja luotettu, että mitään ei enää tapahdu, mutta nyt tämä Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan kyllä on herättänyt kansamme, ja nämä ovat varmaan muistissa taas monta vuosikymmentä.

Euroopan unioni tässä samanaikaisesti haluaa tehdä tällaisia ympäristötekoja ja on asettamassa Euroopan unionin kansoille ja maille tällaisia lyijydirektiiviä. Minun mielestäni tämän meidän reserviläisarmeijan maanpuolustustahdon ylläpitämiseksi hallituksen pitää nyt ottaa vahva linja siihen, että tätä Euroopan unionin lyijydirektiiviä ei saa päästää läpi. Meillä on kotimaassa puolustusvälineellisuutta ja ammustarvikkeita valmistavia yrityksiä, ja se vaikuttaa niihin, mutta eritoten se vaikuttaa meidän reserviläisarmeijaan, koska he tällä hetkellä käytännössä omin varoin, omin asein pitävät yllä ampumataitoaan, ja jos me liitymme tähän lyijydirektiiviin tai se Euroopan unionissa hyväksytään, se tulee hankaloittamaan meidän reserviläisten ammuntaharjoittelua.

Nyt kun liitymme Natoon, meidän on huolehdittava huoltovarmuudesta. Meidän pitää koko ajan ajatella sitä, mitä teollisuutta me täällä maassa haluamme pitää, ja kun teemme puolustusvälinehankintoja tai ajoneuvohankintoja, meidän pitää muistaa koko ajan, mitä mahdollisuuksia meillä on tukea kotimaista teollisuutta. Tässä Ukrainan sodan aikana on jo tehty tällaisia hankintoja, ja mielestäni ne kaikki eivät ole menneet kyllä aivan malikkaasti.

Itselläni tämä Naton kannalle kääntyminen oli aika työläs prosessi. Olin vaalikoneessa kirjoittanut, että mielestäni Suomen ei tule liittyä Natoon, kuten lähes kaikki muutkin edustajat täällä olivat sanoneet. Tässä turvallisuustilanteessa on kuitenkin tapahtunut niin iso muutos ja myöskin tarkkailemalla tätä Ukrainan sodan etenemistä aika moni vakuuttui täällä siitä, että meidän on nyt vain liityttävä Natoon. Lännen tuki Ukrainalle on ollut vahvaa, ja samalla tässä prosessin aikana, kun sota jatkui ja jatkui ja Suomen Nato-jäsenyyden harkinta eteni, muiden maiden myönteisyys myöskin Suomen turvallisuuden takaamiseksi hakijamaana näytti koko ajan vahvistuvan, ja tämän vuoksi itse näen, että nyt on vain oikea aika liittyä Natoon, ja ehkä on parempi, että me teemme tämän kriisin aikana kuin rauhan aikana. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hänninen.

16.21 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Tälläkin hetkellä miljoonat lapset eri puolilla maailmaa kärsivät sodista ja konflikteista. Nämä viattomat lapset joutuvat kokemaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

kaikki sodan kauheudet ja hirveydet, ja sodan päätyttyäkin he kantavat loppuelämänsä mukanaan taakkaa, jonka aikuiset ihmiset ovat heille vallanhimossaan ja sotatoimillaan aiheuttaneet. Olen surullinen siitä, että maailma ei näytä oppineen mitään historiasta. Sodassa ei ole voittajia, vaan ainoastaan häviäjiä, ja sodasta kärsivät aina eniten he, jotka ovat sootaan syyttömiä.

Kun keväällä käsitelimme tässä salissa Suomen Nato-jäsenyyttä, äänestin liittymistä vastaan. Päätökseni ytimessä on viesti, että suhtaudun vakavasti turvallisuustilanteemme radikaaliin muutokseen, jonka Venäjän aloittama raakalaismainen hyökkäyssota on saanut aikaan. Jo sodan alkamisen aamuna jotkut ilmoittivat välittömästi, että Nato-jäsenyys on Suomelle paras — tai jopa ainoa — turvallisuuspoliittinen vaihtoehto. Ihmettelin näitä puheita silloin, sillä aina pitää olla vaihtoehtoja ja eri vaihtoehtoja tulee myös avoimesti ja kriittisestikin voida tarkastella. Ja vaikka tällä hetkellä Nato-jäsenyyttä kannattaa tutkimuksen mukaan peräti 85 prosenttia suomalaisista, niin pitää muistaa, että edelleen 15 prosenttia kansasta vastustaa jäsenyyttä. Mielestäni tämän vähemmistönkin ääni tulee kuulla, jotta me toimii kuten epädemokraattiset diktatuurit, joissa vähemmistöillä ei välttämättä ole lainkaan sananvapautta tai ihmisarvoa. Pidän erittäin tärkeänä, että myös kriittiselle keskustelulle on sijaa ja ettei kenenkään tarvitse pelätä mielipiteensä vuoksi, kuten olen kuullut joidenkin suomalaisten kokevan. Jäsenyyteen liittyy kuitenkin myös paljon erilaisia velvoitteita ja vastuita, joiden taloudellista tai inhimillistä hintaa meistä kukaan ei voi loppujen lopuksi vielä tietää. Sen vain aika näyttää.

Arvoisa puhemies! Jäsenyysprosessin käynnistyttyä kiire oli melkoinen, ja aiheelliset kriittiset huomiot jäsenyydestä tai prosessista leimattiin usein tahalliseksi hidastamiseksi. Nato-kysymykseen tulee suhtautua vakavasti, ja minulle se tarkoittaa, että emme saa tehdä paniikkiratkaisuja, vaan meidän tulee nähdä sumuisia aikoja pidemmälle niin itsemme, lastemme kuin lastenlastemme vuoksi. Se on meidän vastuumme kansanedustajina.

Suomen ulkopoliittinen linja on tehnyt meistä kokoamme suuremman rauhanvälityksen suurvallan, joka on onnistuneesti lievittänyt kansainvälisiä konflikteja. Keväällä kuulumme varoituksia, että Nato-jäsenyys voi viedä Suomen osaksi suurvaltojen välisiä poliittisia kamppailuita. Valitettavasti näin on jo käynyt, vaikka jäsenprosessi on vielä kesken.

Turkki on tehnyt Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksistä poliittisia pelinappuloita, joilla se pyrkii sopimaan itselleen lisää poliittista liikkumatilaa erityisesti Lähi-idässä. Tämä uhkaa luoda Suomelle painetta joustaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkansa ytimestä eli ihmisoikeusperustaisuudesta ja oikeusvaltioperiaatteesta. Tämä on asia, jota en voi tarpeeksi korostaa: Jos nyt sormea nostamatta luovumme demokraattisen yhteiskuntamme keskeisistä periaatteista, niin historia tulee kyllä muistamaan meidät. Emme voi myydä periaatteitamme ja esimerkiksi viedä aseita ihmisoikeuksia loukkaaviin, laitonta hyökkäyssotaa käyviin valtioihin.

Arvoisa puhemies! Suhtaudun edelleen Nato-jäsenyyteen kriittisesti. Kriittisyys ei tarkoita yksisilmäistä jäsenyyden vastustamista, vaan jäsenyyteen sisältyvien aitojen riskien tunnistamista. Se tarkoittaa myös vaikuttamista siihen, millaisen roolin Suomi tulee ottamaan Naton jäsenenä. Suomen tulee korostaa jäsenyydessäänkin, että jäsenyys Natossa on puolustuksellinen: maahan ei oteta ydinaseita, pysyviä sotilastukikohtia tai pysyviä Naton joukkoja.

Suomen tulee jatkossakin tehdä tiivistä yhteistyötä erityisesti Pohjoismaiden kanssa eri jäsenmaiden ihmisoikeusongelmien esiin nostamiseksi ja ihmisoikeuksien puolustamiseksi, ydinaseriisunnan edistämiseksi sekä Pohjolan pitämiseksi ydinaseettomana alueena. On

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

niin ikään tärkeää, että Suomi jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla. Suomen tulee lisäksi aktiivisesti edistää naisten, tyttöjen ja vähemmistöjen asemaa.

Suomen puolustus nojaa vahvaan maanpuolustustahtoon ja omaan yleiseen asevelvollisuuteen. Olen itsekin käynyt valtakunnallisen maanpuolustuskurssin, ja loppiaisen jälkeen neljäs ja nuorin poikani aloittaa asepalveluksen Sodankylässä. Äitinä toivon koko sydämestäni, ettei heidän eikä kenenkään muunkaan tarvitsisi koskaan joutua kokemaan sodan kauheuksia, ja voin vain kuvitella, millaista tuskaa ja murhetta olisi menettää oma lapsi sodan seurauksena.

Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen pitkä linja on tehnyt meistä rauhanrakentajan. Rauhantyölle on nyt tilausta Euroopassa enemmän kuin pitkiin aikoihin. Vaikka nyt elämme vielä sumussa, tiedän demokraattisen yhteiskuntamme ja sen periaatteiden olevan niin lujaa tekoa, että ne kantavat meidät myös sumun läpi. Olemme aina selviytyneet haastavista ajoista itseemme luottaen ja toisiamme auttaen, emmekä me mielestämme ole yksin, vaikka emme Nato-jäsenyyttä olisi hakeneetkaan.

Lopuksi vielä Mahatma Gandhin sanoin: "Ei ole tietä rauhaan, rauha on tie."

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, poissa. — Edustaja Koponen Ari, olkaa hyvä.

16.28 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu, ja meidän on muututtava sen mukana. Mannerlaatat liikkuvat, ja tässä maailmantilanteessa hakeminen ja liittyminen Natoon on mielestäni ainut oikea ratkaisu. Meidän täytyy pystyä ottamaan ennaltaehkäisevästi huomioon riskejä, mitkä kumuloituvat jo taivaanrannassa. Tämä on ennaltaehkäisevä päätös sille, ettemme joutuisi kohtaamaan sotaa omalla maaperällämme enää koskaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

16.29 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Hyvin valmisteltu on puoliksi tehty. Tämä suomalainen sanonta kuvaa hyvin myös maamme tietä kohti Pohjois-Atlantin puolustusliiton jäsenyyttä. Suomi oli pitkään ylläpitänyt turvallisuus- ja puolustuspolitiikassaan liikumatilaa tehdä tarvittavia johtopäätöksiä ajan vaatimukset huomioiden. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja pyrkimykset estää Naton laajentuminen laittoivat Suomen valintatilanteen eteen. Vaikka turvallisuuspoliittisen tilanteen muutos tulikin eteemme nopeasti, saatoimme viime keväänä järjestäytyneesti ja rauhassa pohtia toimintavaihtoehtoja. Olimme varautuneita ja valmistautuneita. Vahva kansallinen puolustus, kansainvälinen verkottunut puolustusyhteistyö ja edistynyt Nato-kumppanuus olivat tarjonneet maallemme vahvan pohjan rakentaa turvallisuutta. Pitäviä, sopimukseen perustuvia turvatakuita maallamme ei kuitenkaan ollut. Siksi oli tarpeen arvioida turvallisuusympäristön muutoksen vaikutuksia Suomen turvallisuuteen pitkällä aikavälillä. Viime keväänä ajankohtaisselonteon perusteellisen käsittelyn myötä tuli selväksi, että Suomen valinta on puolustuksellinen liittoutuminen. Päätöksellä oli kansalaisten ja eduskunnan laajan enemmistön vahva tuki.

Arvoisa puhemies! Suomen Nato-hakemuksen hyväksyminen on sujunut liittokunnan jäsenmaissa ripeästi. Olemme Ruotsin kanssa molemmat haluttuja hakijamaita Natoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Olemme turvallisuuden tuottajia, joiden Nato-jäsenyys vahvistaa Pohjois-Euroopan vakautta ja turvallisuutta sekä koko liittokuntaa. Vaikka kahden Nato-maan, Unkarin ja Turkin, ratifiointi vielä puuttuu, on hyvä, että hallitus on tuonut eduskunnan käsittelyyn tässä vaiheessa esityksen Pohjois-Atlantin sopimukseen liittymisestä. Suomen puolelta asia on selvä. Valinta tehtiin viime keväänä, ja nyt on aika tehdä tarvittavat päätökset liittymisestä. Päätökset on hyvä tehdä kansallisesti mahdollisimman pitkälle valmiiksi ennen viimeisiä ratifiointeja.

On myös hyvä, että eduskunnalle jää riittävästi aikaa näin vaalikauden lopussa perehtyä hallituksen esitykseen. Esityksen valiokuntakäsittelyssä on muun muassa perusteltua tarkastella jäsenyyden myötä tarvittavia henkilöstö- ja osaamisresursseja, jotta Suomi ottaa heti jäsenyytensä alussa aktiivisen roolin uutena jäsenmaana ja osallistuu täysimääräisesti liittokunnan toimintaan.

Arvoisa puhemies! Naton tärkein tehtävä on sotilaallisen konfliktin ennaltaehkäisy. Yhdessä kansallisen puolustuksen kanssa Nato-jäsenyys muodostaa korkean kynnyksen kohdistaa maatamme kohtaan sotilaallista hyökkäystä. Mikäli näin tapahtuisi, puolustautuisimme koko liittokunnan voimavaroilla yhteisesti harjoitellun puolustus suunnitelman mukaisesti. Nato-jäsenyys on luonteva jatko Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkälle linjalle. Korostamme monenkeskistä sääntöpohjaista yhteistyötä, oikeusvaltion ja ihmisoi-keuksien ja kansainvälisten sopimusten kunnioittamista. Viisas ulkopolitiikka, uskottava puolustuspolitiikka ja Nato-jäsenyys muodostavat yhdistelmän, joka takaa tulevillekin sukupolville vapaan, turvallisen ja itsenäisen Suomen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kilpi poissa, edustaja Biaudet poissa, edustaja Virta poissa, edustaja Kankaanniemi poissa. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

16.33 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Jos pää ei pysy kylmänä tässä salissa, tässä ajassa ja tässä asiassa, niin miten voimme sitä vaatia muiltakaan? Suomen Nato-prosessi tuntuu tuskaisen hitaalta ajassa, jossa Ukraina puolustaa aseina koko Eurooppaa. Todellisuus on, että suhteissa vuosikymmenien, sanotaan nyt, ääriarvoisen Nato-keskustelun jälkeen me olemme nyt kansan johdolla ottamassa, ja jo ottaneet, vauhdikkaita askeleita kohti täyttä jäsenyyttä. Ei petetä tätä kansan ääntä ja otetaan määrätietoiset askeleet — jotka nyt voimme ottaa viemällä tämän prosessin niin lähelle maalia kuin voimme — rohkeasti, määrätietoisesti ja pää kylmänä. Suomen kunniakansalaiset, sotiemme veteraanit ja lotat, ovat omilla uhrauksillaan taanneet meille itsenäisyyden ja vapauden. Nyt tämän vapauden kautta me teemme omat turvallisuusratkaisumme omista lähtökohdistamme meidän rakkaan isänmaan parhaaksi. Suomi kuuluu länteen, Suomi kuuluu Natoon ja molempiin niihin aktiivisena jäsenenä ja toimijana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huttunen, olkaa hyvä.

16.35 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Olen tuntenut erityistä vastuuta kannanotoissani puolustukseen, rajavalvontaan tai Natoon liittymisestä tehdessäni työtä itärajan maakunnasta tulevana kansanedustajana ja hallintovaliokunnan jäsenenä. Valiokuntamme vastaa muun muassa sisäisen turvallisuuden asioista, kuten rajasta, poliisista ja pelastustoimesta. Vastuullamme ovat siis rajamme turvallisuuteen liittyvät asiat, kuten rajavalvonta ja mahdollinen hybrdivaikuttaminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Pohjois-Karjalan maakuntahallituksen puheenjohtajana ja Savo-Karjalan kansanedustajana olen tehnyt paljon yhteistyötä itäisen naapurimme, Venäjän, kanssa. Järkytys oli alkuun suuri, kun kaikki se pohja, minkä varaan olimme rakentaneet luottamukselliset välimme, katosi hetkessä Venäjän hyökättyä sotimaan Ukrainaan. Naapurimme paljasti todellisen luonteensa, ja entiseen ei ollut enää paluuta. Sodan jatkumisen myötä Ukrainassa Venäjän toimesta tapahtuvat sotarikokset ovat paljastaneet Venäjän hallinnon raakalaismaisuuden ja häikäilemättömyyden.

Kantani Natoon liittymisen puolesta alkoi vahvistua pian Ukrainan sodan alkamisen jälkeen. Saimme silloin kuulla eduskunnassa monia eri asiantuntijoita, ja etsimme myös aktiivisesti itse tietoa asiasta. Mitään kristallipalloahan meillä tulevaisuuteen liittyen ei ollut kenelläkään, ei yhdelläkään kansanedustajalla. Asioita vain oli pohdittava eri kannoilta riskejä ja hyötyjä puntaroiden. Joka kuulemisella vaa'an Naton puoleiseen kuppiin tuli enemmän painavaa asiaa, ja puntaroinnin tulos olikin varsin selvä. Päätöksemme Natoon liittymisen puolesta oli lopulta varsin helppo. Haluankin kiittää puhemiestä ja puhemiehistöä, itse asiassa koko eduskuntaa siitä, että meillä kansanedustajilla on ollut käytössämme niin laaja joukko eri asiantuntijoita sekä kanavia hakea tietoa maamme turvallisuuteen liittyen ja Nato-prosessiin liittyen.

Päätös liittyä Pohjois-Atlantin liiton jäseneksi oli yksi maamme historian suurimpia päätöksiä. Päätös tehtiin, kuten on sanottu, ei ketään vastaan, vaan Suomen turvallisuuden puolesta.

Arvoisa puhemies! Minkälainen sitten on tuleva Nato-Suomi? Naton jäsenenä Suomesta tulee sotilaallisesti liittoutunut valtio. Suomi ottaa Naton jäsenyyden vastaan täysin oikeuksin ja täysin velvollisuuksin. Hoidamme osamme liittokunnan yhteisistä pelotteista ja puolustuksesta pitäen samalla kiinni panostuksistamme vahvaan kansalliseen puolustukseen. Suomen Nato-jäsenyys tuleekin tukemaan liittokunnan puolustusta. Suomella on koonsa suhteutettuna hyvin varteenotettavat, vuosikymmeniä järjestelmällisesti kehitetyt puolustusvoimat, erittäin kriisinsietokykyinen yhteiskunta, teknologista huippuosaamista sekä kansainvälisesti mitoitettuna erittäin korkea maanpuolustustahto. Suomi onkin siis turvallisuuden tuottaja.

Suomen Nato-jäsenyys lisää myös vakautta Itämeren alueella ja vahvistaa koko Euroopan turvallisuutta. Suomalaisista osaamista arvostetaan sotilaallisellakin saralla. Historiamme kertoo osaamisen lisäksi myös siitä kuuluisasta suomalaisesta sisusta. Sisustamme huolimatta olemme kuitenkin rauhaa rakastava kansa. Kuten puolustusministeri Kaikkonen on todennut useita kertoja, teemme päätöksen Natoon liittymisestä, että Suomi ei enää milloinkaan joutuisi sotaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.39 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme nyt tätä Natoon liittymistä ja näitä Nato-asioita, ja se on kyllä suurin päätös varmasti, mitä tämä eduskunta tällä kaudella tekee. Päätös on todella tärkeä ja luo sitä turvallisuuden tuntoa Suomeen ja suomalaisille, ja näinhän onkin tarkoitus.

Joskus aina ovat keskusteluun nousseet kustannukset Natosta. Varmasti se on asia, mistä pitää jutella ja miettiä, mitä ne kustannukset ovat nyt ja mitä ne ovat viiden vuoden päästä, mitä kymmenen vuoden päästä, mutta toki pitää hyväksyäkin, että kustannuksia siitä tulee, ja totta kai siitä tulee. Mutta toisaalta me luomme sillä turvallisuutta, ja sehän on sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

ihan tärkeintä, mitä me nyt tarvitsemme. Varmasti tämä päätös on sillä tavalla iso ja merkittävä ja luo sitä turvallisuutta suomalaisille ja Suomen kansalle.

Venäjä teki semmoisen yllätyksen, että kukaan ei oikeastaan siihen uskonut, että he lähtevät hyökkäämään sinne Ukrainan puolelle. Se tuntui niin utopistiselta, oikeastaan vähän semmoiselta niin kuin painajaiselta, mistä ei herää — sota vain jatkuu ja jatkuu.

Nyt tosiaan olemme tässä pisteessä, ja minä uskon, että tämä Nato-päätös on kuitenkin oikea, minkä me teemme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

16.40 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! ”Sanat leikkivät heidän huulillaan, kun he valmistelevat täysimittaista sotaa ja istuvat kumppanien keskellä rauhan pöydissä. Kuin tähdet loistavat siniset silmät ympärillä. Kun tankit vyöryvät rajan yli turmion torstaina, viima riisuu maskit, vie kauas mukanaan. Ohjukset alkavat kylvää kuolemaa. Luottamus rasahtaa hetkessä rikki kuin lätäkkö yön pakkasen jäljiltä.” Näin puin sanoiksi omia tuntemuksiani, kun Venäjä aloitti julman hyökkäyssotansa Ukrainassa.

Nyt sota on jatkunut kohta jo kymmenen kuukautta. Euroopassa uskottiin yleisesti kylmän sodan jälkeen, että sodan mielettömyys ei enää voi koskettaa Eurooppaa. Liian moni valtio riisui armeijansa ja lopetti yleisen asevelvollisuuden. Tämä ajatus kuoli sodan mukana. Voimme olla ylpeitä ja hyvillään siitä, että meillä ei toimittu näin. Meillä on yhdet Euroopan vahvimista puolustusvoimista. Armeijamme on pidetty kunnossa. Varusmieskoulutuksemme on laadukasta, ja sitä kehitetään koko ajan. Meillä on osaava reservi, joka koulutautuu säännöllisesti. Vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt tekevät arvokasta työtä.

Arvoisa puhemies! Kun Ukrainan sota alkoi, suomalaiset tekivät mielessään perustavanlaatuisen käännöksen lähes yhdessä yössä. Siihen asti Nato-jäsenyyttä kannattavia oli aina ollut selvästi alle puolet kansasta. Venäjän näytettyä taas todelliset kasvonsa suomalaiset ymmärsivät tilanteen ja maailman raadollisuuden. Kansan syvät rivit ja muisti eivät olleet unohtaneet sodan käyneen sukupolven kärsimyksiä. Myös eduskunta on muuttuneen turvallisuustilanteen edessä hyvin yksituumainen. Tiukassa paikassa vahva enemmistö ajatteli pitkälle tulevaisuuteen, kun teimme päätöksen liittoutua. Yksituumaisuus oli käsin kosketeltavaa.

Arvoisa puhemies! Nyt prosessi on edennyt ja käsittelemme Suomen Nato-jäsenyyttä koskevia sopimuksia samalla kun odotamme viimeisten maiden ratifiointeja. Suuret kiitokset ministereille ja puhemiehille Nato-prosessin mallikkaasta hoitamisesta ja johtamisesta. Kansallinen yhtenäisyys on arvokas asia, kun kuljemme kohti puolustusliitto Naton jäsenyyttä.

Kysymys on syvimiltään rauhan turvaamisesta. Koko isänmaamme puolustaminen on myös jatkossa ensisijaisesti meidän suomalaisten vastuulla. Puolustusliiton jäsenenä voimme luottaa siihen, että saamme tarpeen tullen kouriintuntuvaa apua emmekä jää yksin, kynys hyökätä tänne nousee korkeaksi. Olemme liitossa turvallisuuden tuottajia. Tuomme oman osaamisemme yhteiseen käyttöön, pääsemme vaikuttamaan puolustusliiton kehitykseen. Uskon, että eurooppalainen ja pohjoismainen yhteistyö tiivistyy myös kokonaisturvallisuuden varmistamisessa.

Isänmaamme puolustuksen ydin on kuitenkin edelleen vahva maanpuolustustahto, josta meidän tulee pitää huolta myös puolustusliiton jäsenenä. Yleinen asevelvollisuus on meille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

oikeastaan kansallisaarre, jota ihmetellään ja kehutaan maailmalla. Siitä suomalaiset tunnetaan. Siitä ei saa missään tapauksessa luopua. Yleisestä asevelvollisuudesta tulee pitää kiinni, samoin osaavasta reservistä, riittävistä kertausharjoituksista ja maanpuolustusjärjestöjen tärkeästä työstä.

Armeija antaa nuorille monenlaisia valmiuksia ja taitoja elämään, vahvistaa kriisinsietokykyä ja opettaa ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuutta. Joillekin nuorille armeija-aika on viimeisiä mahdollisuuksia saada vielä ote omasta elämästään, suorittaa jotakin kunnialla loppuun, onnistua ja selviytyä, kasvaa vastuulliseksi kansalaiseksi. Pidetään tästä mahdollisuudesta huolta myös tulevaisuudessa. Palvelus yhdistää sukupolvia. Se on kaiken kaikkiaan yhdistävä ja vankka pohja rakentaa yhteiskunnallista tasa-arvoa ja vakautta. On kiinnostavaa pitkällä juoksulla nähdä, miten Natoon liittyminen vaikuttaa varusmiespalvelukseen.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustaminen perustuu jatkossakin ennen muuta sille, että täällä asuvat kansalaiset kokevat maansa puolustamisen arvoiseksi. Pitää olla tahtoa ja halua puolustaa tätä upeaa maata. Meidän tulee rakentaa sellaista Suomea, jossa emme jaa kaunna kahtia vaan olemme yhtä joukkoa, samassa veneessä, saman isänmaan kansalaisia. Kansallinen yhtenäisyys on tärkeä osa kokonaisturvallisuutta. Elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseen kuuluu varautua uhkiin ja häiriötilanteisiin, hallita poikkeusoloja ja toipua niistä. Tahtomme on, että Suomi ei enää koskaan joutuisi sotaan. Siksi ennakoimme, varaudumme. Siksi liittoudumme.

Toivon tälle tärkeälle prosessille eduskunnassa ripeää mutta perusteellista käsittelyä. Itsenäisen Suomen historiassa alkaa Nato-jäsenyyden jälkeen uusi aika.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

16.48 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Paluuta entiseen ei ole. Turvallisuusstruktuuri, jonka varaan olemme eurooppalaista turvallisuutta rakentaneet, on muuttunut pysyvästi. On vakavasti kysyttävä, miten turvallisuutta vaalitaan, kun lähinaapurustossa on tahoja, jotka eivät kunnioita sopimuksia. Mielestäni Suomen Nato-jäsenyyden merkittävin vaikutus oli se, että Suomi on osa Naton yhteistä puolustusta ja 5. artiklan mukaisesti turvatakuiden piirissä. Ennen muuta tämä tarkoittaisi vahvempaa pidäkettä ja ennalta ehkäisevän vaikutuksen huomattavaa tehostumista.

Arvoisa herra puhemies! EU:n asettamilla pakotteilla tulee olemaan pitkäaikaisvaikutuksia Venäjän talouteen ja kansalaisten elintasoon. Vaikka meillä on suhteellisen hyvät omat puolustusvoimat, se ei kuitenkaan yksinomaan riitä itänaapuriamme vastaan. Tarvitsemme Natoa, joka vakauttaa tilannetta Euroopassa. Se ei ole hyökkäysliitto, vaan pian 32 maan puolustusliitto. Suomi on harjoitellut Naton kanssa jo pitkään ja tehnyt isäntämaasopimuksen. Suomessa edelleen pitää olla asevelvollisuuteen perustuvat armeija ja laaja reservi, vaikka jotkut levittävät disinformaatiota, että Suomella pitäisi olla Naton jäsenenä ammattiarmeija. Se ei pidä paikkaansa. Suomen puolustusmenot todennäköisesti kasvavat maltillisesti, mutta sehän ei ole tässä tilanteessa ollenkaan huono asia, vaan välttämätön sijoitus vakaaseen turvallisuusympäristöön. Samoin jäsenenä puolustusteollisuutemme pääsee helpommin Nato-maiden markkinoille, mikä vahvistaa kauppasettamme. Yhteistyö onkin sekä kansallinen että yhteinen etu.

On selvää, että puolustukseen on nyt panostettava entistä enemmän joka tapauksessa. Suomi täyttää jo Naton vaatimukset puolustusmenoista. Selvää on, että Nato-jäsenenä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

saamme kuitenkin enemmän turvallisuutta vähemmällä rahalla kuin puolustusliiton ulkopuolella. Jäsenyys ei velvoittaisi Suomea ottamaan alueelleen ydinaseita, pysyviä tukikoh-
tia tai joukkoja. Jos Naton jäsenenä Suomea vastaan kuitenkin kohdistettaisiin sotilaallista
voimaa, Suomi puolustautuisi liittokunnan tuella ennakkoon valmisteltujen ja harjoiteltu-
jen järjestelyjen mukaisesti. Vastaavasti Suomi varautuisi tukemaan muita liittolaisia mah-
dollisessa yhteisen puolustuksen tilanteessa. Ja kyllähän niin on, että Suomen puolustus on
vahva. Suomen puolustus on vahva, koska se nojaa yleiseen asevelvollisuuteen, se nojaa
osaavaan reserviin ja se on koko kansan yhteinen asia. Nato-jäsenyyden ansiosta puolus-
tuksemme on tulevaisuudessa entistäkin vahvempi. Jäsenyyden keskeinen tavoite on se, et-
tei maahamme enää koskaan hyökätä, ja tässä Nato on tähän mennessä onnistunut hyvin.

Adolf Ehrnroothin varoituksen sanoihin, pohjautuen talvisodan kokemuksiin: ”Ei kos-
kaan enää yksin.” Sodan kokeneen veteraanin viisautta on vaikea kiistää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen poissa. —
Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

16.50 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Nato-jäsenyyden hakeminen on oikea ratkai-
su, ja aika tehdä tämä hyvin merkittävä Suomen turvallisuuspolitiikan ratkaisu oli keväällä
viimeistään Venäjän hyökkäyssodan alettua Ukrainassa, ja päätös tehtiin hyvällä harkin-
nalla.

Täytyy olla todella tyytyväinen siihen, että Puolustusvoimat on ylläpitänyt vahvaa puo-
lustuskykyä kaikki nämä vuodet, samaan aikaan kun monessa kolkassa, monissa maissa on
lähdetty tuudittautumaan siihen ajatukseen, että laajamittaisen valtiollisen aseellisen väki-
vallan aika, ainakin Euroopassa, on ohi. Näin ei ole. Realismi on tärkeä pitää mielessä po-
litiikassa ja erityisen välttämätöntä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Gustafsson, olkaa hy-
vä.

16.51 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Olin keskustelun alkupuolen hyvin pai-
kalla, jouduin olemaan jonkin aikaa poissa, mutta olen nyt taas mielelläni kuunnellut erin-
omaisia puheenvuoroja. Ajattelin kuitenkin käyttää tämän puheenvuoron erityisesti sosiaa-
lidemokraattina, kansanliikkeen edustajana, joka syvimmältä olemukseltaan on rauhanlii-
ke, solidaarisuusliike, sivistysliike. Tuli tuossa mieleeni kirjailija, runoilija Arvo Salon le-
gendaarinen Lapualaisooppera, jossa Arvo Salo on kirjailut näin: ”Väkivaltaa emme tah-
do, väkivaltaa emme tee, vain heikko tahtoo väkivaltaa, vain heikko tottelee”.

Arvoisa puhemies! Venäjän viime vuosien, oikeastaan vuosikymmenten, mahtiponti-
nen yltiönationalistinen demokratiaa halveksiva militaristinen asemointi suhteessa muihin
kansakuntiin johti mielestäni siihen, että Venäjä suorastaan työnsi omin barbaarisin toimin
Suomen aluksi lähemmäksi Natoa, Naton kylkeen ja viime kädessä sitten Naton jäseneksi.
Kuitenkin asia on niin, mielestäni, että talven ja kevään Nato-prosessi kaikinensa — olen
tuonut sen eri yhteyksissä esille myöskin niin sanotusti turuilla ja toreilla — käy esimer-
kiksi siitä, miten kypsä kansakunta vie isoa asiaa eteenpäin, siis tasavallan presidentin,
pääministerin, valtioneuvoston, eduskunnan puhemiesten — kiitos varapuhemies Rinteen,
puhemies Vanhasen, puhemies Eerolakin on varmaan ollut hengessä mukana — yhteis-
työssä. Tämä yhteistyö oli avointa, ja Suomen kansa kulki mukana ja rinnalla, punnitsi ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

arvioi, ja kunnioitettiin Suomen kansaa, ei syötetty väkisin mitään. Olen kirjoittanut tähän itselleni — tämä on muuten osin vapaamuotoinen puhe — että Suomen poliittiseen historiaan, suomalaisen demokratian historiaan, sen tauluun jää kultareunuksin tämä Nato-prosessin hoito — kultareunuksin, arvoisa puhemies. Se ei ole mikään itsestään selvyys missään maassa.

Arvoisa puhemies! Viime kuukausina on käyty niin sanottujen asiantuntijoiden, tutkijoiden, myöskin erittäin arvostettujen toimijoiden taholta keskustelua siitä, mikä Naton asema ja tulevaisuus on pitkällä aikavälillä. Tämä keskusteluhan on osin käynnistynyt siitä, että Yhdysvallat Naton voimahahmona on tukenut erittäin voimakkaasti Ukrainaa — erinomaista — mutta voidaan sanoa, että osin Eurooppa, Euroopan maat eivät ole kyenneet ihan samaan. Ja on herätetty keskustelu siitä, pitäisikö jollakin aikavälillä joko Euroopan unionin yhteyteen tai Eurooppaan rakentaa tällainen eurooppalainen ”Nato” ja erityisesti omat puolustusvoimat.

Oma näkemykseni asiasta on nyt ainakin lyhyellä tähtämellä ja oikeastaan niin pitkälle kuin silmä siintää se, että Naton nykyinen rakenne on hyvä Naton puutteista huolimatta, jotka osin liittyvät Yhdysvaltojen sisäpoliittiseen epävarmuuteen ja muuhun. Katson, että kyllä siellä on myöskin paljon hyviä voimia, kuten Naton nykyinen pääsihteeri, entinen Norjan sosiaalidemokraattinen pääministeri, ja nyt jos ja kun Suomi ja Ruotsi tulevat Naton jäseniksi, niin voidaan sanoa, että tällainen pohjoismainen ihmiskäsitys ja arvomaailma varmaan kulkeutuu myöskin Naton sisälle enemmän. Itse myöskin näen sillä tavalla, että tämä Venäjän tilanne tulee olemaan ainakin 10—20 vuotta niin epävakaa, että me tarvitsemme vahvan ja väkevän Nato-pelotteen, ja sen takia itse näen, että Yhdysvaltojen läsnäolo ja mukanaolo on siinä olennaisen tärkeää.

Arvoisa puhemies! Tämänlaista visionäärisyyttä myöskin keskusteluun mukaan. Mutta niin kuin varmaan puheesta kävi ilmi, niin olen tukemassa Suomen Nato-hakemusta, viemässä sitä eteenpäin jopa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.58 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Aloitimme kunnioittamani edustaja Jukka Gustafssonin kanssa tässä salissa, taisi olla huhtikuun 1. päivä 1987, [Jukka Gustafsson: Muisti pelaa teillä!] eli pian tulee 36 vuotta siitä täyteen. Minulla oli vuorotelluvapaa välissä, mutta teillä, edustaja Gustafsson, sitä ei ole, ja teillä on mahtava kokemus, ja sitä on tietysti allekirjoittaneellekin syntynyt jonkin verran. Silloin 80-luvun lopulla elimme vielä YYA-sopimuksen aikaa. Neuvostoliitossa oli vanha valta, joka alkoi kyllä niihin aikoihin osoittaa murenemisen merkkejä. Vuonna 91 sain olla valtioneuvoston jäsen ja siitä asemasta muun muassa hallituksen ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä seurata sitä prosessia, mikä käytiin Neuvostoliiton hajoamisen ympärillä ja näiden entisten neuvostotasavaltojen itsenäistymisen myötä. Silloin 91 Neuvostoliitto hajosi ja se järjestelmä sortui, ja Suomi tammikuussa — taisi olla 19. tammikuuta 92, sitten kun todettiin, että YYA-sopimus on rauennut, toinen osapuoli oli poistunut maailmankartalta siinä muodossa kuin se oli ollut sopimusosapuolena, ja tehtiin sitten ystävyyssovitukset, rajasopimus, Venäjän kanssa — vapautui tekemään omat valintansa siitä siteestä, minkä YYA-sopimus oli meille asettanut. Silloin lähdettiin sille tielle, että Suomi neuvotteli ensin Euroopan talousalueen sopimuksen EY:n kanssa ja sitten varsin nopeasti liittyi Euroopan unioniin vuoden 95

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

alusta. Vuonna 95, siihen aikaan, ratkaisevaa muun muassa presidentti Koivistolle oli turvallisuuspolitiikka EU-jäsenyyden osalta, ja siitä tietysti tiedämme, että Euroopan unioni ei mikään varsinainen turvallisuustoimija ole, koska sillä ei mitään puolustusvoimia eikä sitovia selkeitä sopimuksia ole — 427. artikla on, mutta sen sitovuus ja pätevyys on kyseenalaistettu monta kertaa.

90-luvulla meillä ei ollut kansan tukea hakea Nato-jäsenyyttä, eikä sitä käytännössä juuri kukaan esittänytkään, ja niin tultiin 2006-vuoteen, jolloin kokoomus ensimmäisenä isona puolueena teki päätöksen, että Suomen tulisi hakea Naton jäsenyyttä, mutta ei kokoomuskaan tuota ideaansa ajanut todellisuudessa hallitusneuvotteluissa, joissa joitakin kertoja itsekin sain olla mukana, ei siitä käyty keskustelua. Mutta sitten tämän vuoden helmikuussa tilanne muuttui Suomessa. Kansan syvä enemmistö, vahva enemmistö, kääntyi nopeasti jäsenyyden kannalle, ja hallitus sen myötä lähti toimimaan tasavallan presidentin johdolla, ja muutamassa kuukaudessa asia käsiteltiin. Sain olla myös siinä tilanteessa etuoikeutettu, että olin ulkoasiainvaliokunnan varajäsenenä ja istuin kaikki ne valiokunnan kokoukset, joissa kuultiin asiantuntijoita Nato-jäsenyydestä. Ja vaikka tällainen Paasikiven presidenttiyden aikana syntynyt ja YYA-oloissa nuoruutensa ja miehuutensakin pitkälle elänyt on hidas ja harkitsevainen tekemään tämäntyyppisiä muutoksia, käännöksiä, joista tässä oli kysymys, niin kuitenkin viime kevään aikana askel askelelta tulin siihen tulokseen, että meillä ei oikeastaan ole käypää vaihtoehtoa, ja sitten käännyin siihen näkemykseen, että on aika hakea Naton jäsenyyttä. Nimenomaan ne aiemmat pelot, että Nato olisi sotilasliitto, aika lailla hälvenivät, ja tuli se näkökulma, että se on puolustusliitto, joka puolustaa jäsentensä perustavaa laatua olevia intressejä eli turvallisuutta. Ja näin nyt ollaan tässä tilanteessa, että tänään on meillä käsittelyssä tämä sopimuksen hyväksymisen lähetekeskustelu, lain lähetekeskustelu. Hyvä näin.

Arvoisa puhemies! Tässä kohtaa sallinette, että hiukan kuitenkin katson vielä eteenpäin ja mietin sitä, mitä edustaja Gustafssonkin äsken mainitsi, Yhdysvaltain sisäpolitiikan ja Yhdysvaltain politiikan kaiken kaikkiaan. Tiedämme, että Nato on Yhdysvaltain varassa erittäin vahvasti. Eurooppalaiset jäsenmaat eivät ole kovinkaan vahvoja. Ne ovat rapauttaneet vuosikymmenten aikana oman puolustuksensa ja rakentaneet sen Naton ja Yhdysvaltain varaan. Nyt Yhdysvaltain sisäinen tilanne voi muuttua, niin kuin on viime vuosina havaittu, ja sillä voi olla merkittäviäkin vaikutuksia Naton toimintaan. Ja ennen kaikkea on sellainenkin näkemys, tai on otettava huomioon, että Kiina ja Taiwan -kysymys on erittäin hankala. Ja jos Yhdysvallat entistä enemmän kääntyy sinne Tyynenmeren suuntaan ja heikentää voimiaan ja kiinnostustaan Eurooppaan, niin Euroopalla on uusi tilanne tässä Nato-yhteistyössäkin, ja tähän meidänkin on jatkossa varauduttava. Ja tietysti, jos sitten Kiina syystä tai toisesta — syitä sillä kyllä on — hyökkäisi Taiwaniin, niin silloin olisi tilanne erityisen vaikea, koska Yhdysvallat sitä ei voisi katsoa rauhallisena sivusta vaan joutuisi siihen todennäköisesti puuttumaan, [Puhemies koputtaa] ja silloin taas me muut Nato-maat olisimme samassa kuviossa mukana. Tätä puolta kannattaa varmasti tässä sopimuksen yhteydessäkin vielä harkita tuolla valiokunnassa.

Mutta tällä tiellä nyt olemme, ja edelleen näen, ja erityisesti Venäjään katseen kääntäen, [Puhemies koputtaa] että kyllä meidän on syytä tällä tiellä mennä eteenpäin, mutta ei niin, että silmät ovat ummessa, vaan koko ajan tarkkaillen, missä olemme ja mitä teemme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

17.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että Naton, Pohjois-Atlantin puolustusliiton liittymissopimus on nyt siinä vaiheessa, että hallituksen esitys on täällä eduskunnassa käsittelyssä, ja uskoakseni tämä saadaan aika ripeästi käsiteltyä. Totta kai kantona kaskessa on vielä kahden Nato-jäsenmaan ratifiointit, eli Unkarin ja Turkin, mutta ei ole mitään syytä epäillä, etteivätkö ne tule — se vaatii vain meidän diplomatialta, meidän ministereiltämme vielä hieman sitkeyttä ja kansainvälistä yhteistyötä, että saadaan tämä asia pakettiin.

Mutta haluan, arvoisa puhemies, tähän asiaan omana viimeisenä puheenvuoronani sanoa sen, että Suomen tulee tästä eteenpäin, totta kai, pitää oma maanpuolustuksensa kunnossa — se on ihan itsestäänselvyys. Olemme sen tähän saakka hoitaneet kiitettävän hyvin, saaneet siitä Naton jäsenmailta kiitosta, ja olemme ilmeisesti mallimaa koko Euroopassa, jolla maanpuolustus on kunnossa, ja tärkeintä siinä on se, että kansakunnan maanpuolustustahto on korkealla. Ilman sitä vilpittömää ahkeraa tahtoa tällaisen tuloksen ylläpitäminen tuskin olisi mahdollista, eikä olisikaan.

Mutta toinen asia, joka meiltä vielä puuttuu täydellisesti, on se, että valitettavasti tämän maanpuolustuksen kannalta välttämättömät yhteiskunnan toimintaa turvaavat toimet eivät ole vielä kunnossa. Energiapolitiikka on suoraan sanoen retuperällä. Olemme siinä tilanteessa, että esimerkiksi tämä CHP-lämmöntuotanto, sähköntuotanto, on täysin sekaisin. Tällä hetkellä tehdään valtavaa vahinkoa Suomen kansalle polttamalla arvopuita. Samaan aikaan tehdään kansalle vahinkoa: me olemme köyhtymiskiarteessä. Se ei voi olla vaikuttamatta myöskään. Se vaikuttaa varmasti myös meidän puolustuspolitiikkaamme, kun rahaa menee väärin paikkoihin. Tuhlaamme pääomaa ja teemme kansakunnalle vahinkoa.

Ja toinen on sitten tämä sähköntuotanto, joka ihan suoraan vaikuttaa meidän kansakuntamme turvallisuuteen. Kaikki me tiedämme tässä talossa sen, varsinkin talousvaliokunnassa istuneet tietävät sen, mikä riski tähän sähköverkkojen toimivuuteen ja sähkönsaantiin meille liittyy. Olemme suhtautuneet tähän viime vuosina hieman löysin rantein — jos yleistä kielikuvaa käytän — löysin rantein tähän tilanteeseen, jossa sähköntuotannon määrä ei tällä hetkellä vastaa sitä, mikä meillä sähkönkäyttö on. Kyllä me kesähelteellä selviämme tuulivoimankin avulla, mutta siitä ei ole mitään hyötyä tälle kansakunnalle silloin, kun on 30 astetta pakkasta, ja enpä muista oman elämäni aikana, että 30 asteen pakkasessa olisi kovin paljon tuulta ollut — kyllä se erittäin seisova ilma on, ja nyt olemme tilanteessa, että tämä alkaa uhata jo meidän maamme turvallisuutta, kun sähkönjakelussa odotetaan nyt menossa olevana talvena häiriöitä. Toivotaan, ettei niitä tule.

Olemme itse purkaneet omilla päätöksillämme hiilivoimaloita, vuodessa menettäneet valtavan sähköntuotantokapasiteetin, jota olisi nyt tarvittu. Olkoot nämä esimerkit [Toimi Kankaanniemi: Kyllä!] niitä esimerkkejä, jotka saisivat tämän eduskunnan vihdoinkin heräämään. Tämä ilmastopolitiikka on mennyt jo niin pitkälle, että tässä ei ole enää järkeä mitään.

Arvoisa puhemies! Toivon, että nämä laitetaan kuntoon. Jos maassa ei ole omaa energiapolitiikkaa, se iskee väkisin puolustuspolitiikkaan, eläkepolitiikkaan, vaikka mihin. Toivon, että Nato-asia etenee nopeasti ja Suomi pääsee jäseneksi ja Naton viides artikla tulee voimaan suomalaisten elämää suojaamaan, että voimme elää turvallisesti rauhaa rakentaen naapurien kanssa [Puhemies koputtaa] yhteistyötä tehden.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

17.09 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa herra puhemies! Kun käsittelimme aikaisemmin tänä vuonna tässä salissa valtioneuvoston puolustuspoliittista selontekoa, totesimme yhdessä tuumin, että Suomen ja Euroopan turvallisuustilanne on kokenut muutoksen, johon meidän on reagoitava tässä ja nyt, mutta samalla pitkälle tulevaisuuteen katsoen. Korostimme myös tuolloin, että tehtävien puolustuspoliittisten linjausten on kestävä aikaa. Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaan on romuttanut yhden turvallisuutemme peruspilarin, vakaan suhteen Venäjään. Muutos ei ole väliaikainen, vaan vaikutukset ovat paitsi ennennäkemättömiä myös pitkäkestoisia.

Perusteellisen parlamentaarisen keskustelun, asiantuntijakuulemisten ja perehtymisen jälkeen päädyimme eduskunnassa hyvin laajalla rintamalla hakemaan puolustusliitto Naton jäsenyyttä yhdessä Ruotsin kanssa. Naton jäsenmaat allekirjoittivat Suomen liittymispöytäkirjan 5. päivä heinäkuuta, ja olemme tästä lähtien osallistuneet Naton toimintaan tarkkailijajäsenenä. Tarkkailijajäsenyys antaa oikeuden ottaa osaa lähes kaikkeen muuhun työskentelyyn paitsi päätöksentekoon. On äärimmäisen tärkeää, että tänä epävarmana aikana olemme esimerkiksi tiedonvaihdon näkökulmasta erinomaisessa asemassa. Se on myös oman varautumisemme kannalta keskeistä.

Valtioneuvosto antoi 5. päivä joulukuuta Natoon liittymistä koskevan hallituksen esityksen eduskunnalle. Esitysluonnoksesta saatiin noin 1 600 lausuntoa. Lausuntopalautteen perusteella esityksen perusteluja on täydennetty muun muassa siltä osin, kun kyse on valtioneuvoston ja tasavallan presidentin välisestä yhteistyöstä, eduskunnan asemasta Natoasioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa sekä Ahvenanmaan kansainvälisoikeudellisesta asemasta.

Esitys on hyvin huolellisesti valmisteltu. Hallitus on arvioinut, että oikeudellisesti eduskunnan on mahdollista käsitellä hallituksen esitys ennen kuin kaikki Naton jäsenvaltiot ovat hyväksyneet Suomen liittymisen. Näin ovat toimineet myös muutamat muutkin jäsenvaltiot aikaisemmin. Yhdyn myös tähän näkemykseen ja kiitän hallitusta tämän esityksen tuomisesta saliin tässä vaiheessa.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pohjois-Atlantin sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin liiton kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehdyn sopimuksen. Pohjois-Atlantin sopimus on Naton perustamissopimus, jossa määrätään liittokunnan toiminnan periaatteista ja jäsenten velvollisuuksista. Pohjois-Atlantin liiton kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön asemasta tehty niin sanottu Ottawan sopimus koskee Naton oikeushenkilöllisyyttä ja Naton henkilöstön erioikeuksia ja vapauksia.

Arvoisa puhemies! Pidän perusteltuna, että Suomi esityksen mukaan hakee Nato-jäsenyyttä yhtäläisin velvoittein ja oikeuksin. Meidän on kuitenkin syytä käydä perinpohjaista arvokeskustelua siitä, millaiseksi asemamme ja roolimme Natossa tulee lopulta muodostumaan jäsenyytemme ratifioinnin jälkeen. Kuten ulkoministeri Haavisto aikaisemmin tänään tässä salissa totesi, Suomen tulee jatkossakin viedä vahvasti eteenpäin ihmisoikeusperustaista ulkopolitiikkaa. Meidän on syytä korostaa kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän tärkeyttä ja kansainvälisen oikeuden noudattamista.

Haluan itse painottaa erityisesti työmme merkitystä aktiivisena rauhanvälittäjänä ja maana, joka keskittää voimavaroja myös humanitääristen kriisien ratkaisuun. Suomen ei tule luopua kantavasta periaatteestamme edistää asteittaista ydinaseriisuntaa. Vain tämän pyrkimyksen kautta voimme aidosti edistää kaikkien maiden turvallisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan osoittaa vielä kertaalleen kiitokset valtioneuvoston johdolle siitä erinomaisesta työstä, jota se on tehnyt käynnissä olevan ratifiointiprosessin aikana. Yhdessä me etenemme päättävin askelin ja luottavaisin mielin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

17.14 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Tuli tuossa hetki sitten mieleen, että näinkö on suuremmilla voimilla tekemistä näiden omien Nato-puheideni kanssa, koska viimeksi kun käsitelimme keväällä täällä Natoon liittymistä, silloin samana aamuna tein koronatestin, joka näytti positiivista, ja puheet jäivät pitämättä. Nyt tässä sitten laitteet temppuivat oikein urakalla, ja sainkin puheen näkyviini tässä 15 sekuntia ennen.

Arvoisa herra puhemies! Venäjän häikäilemätön hyökkäys Ukrainaan muutti Euroopan turvallisuusympäristön räikeästi. Tämä kansainvälisen oikeuden loukkaus vaaransi koko Euroopan vakauden. Valtioneuvosto antoi huhtikuun puolivälissä eduskunnalle ajankoh-taisselonteon turvallisuusympäristön muutoksesta, ja tätä selontekoa täydennettiin lähetekeskustelussa Nato-selonteosta. Eduskunta on käsitellyt aiemmin selontekoa laaja-alaisesti lähes kaikissa valiokunnissa.

Me liikenne- ja viestintävaliokunnassa kiinnitimme huomiota erityisesti hybridi- ja informaatiovaikuttamisen tunnistamiseen ja torjuntaan, kyberturvallisuuteen sekä kriittisen infran, huoltovarmuuden ja logistiikan turvaamiseen osana turvallisuuspoliittista varautumista. Selonteon tavoin liikenne- ja viestintävaliokunta näkee, että Suomen oli hyvä varustautua ja lisätä ja kehittää kansainvälisen yhteistyön ja Nato-jäsenyyden kautta tätä turvallisuusympäristöä.

Arvoisa herra puhemies! Ukrainan ja ukrainalaisten kohtalo kosketti ja koskettaa yhä koko kansainvälistä yhteisöä, ja varmasti me kaikki haluamme uskoa, että ne ajat, kun Euroopan maaperällä käydään täysimittaista hyökkäyssotaa eurooppalaisten valtioiden välillä, olisivat takanapäin. Näin valitettavasti ei tällä hetkellä enää ole.

Vaikka meillä Suomessa meihin ei kohdistu tällä hetkellä välitöntä uhkaa, on selvää, että myös täällä meillä katseet kääntyvät kohti Suomen ja suomalaisten turvallisuutta, ja siksi oli tärkeää lähettää kansainvälisesti vahva viesti siitä, että me teemme määrätietoisesti ja nopeasti päätökset ja vahvistamme turvallisuuttamme parhaalla mahdollisella tavalla. Sen viimeistään valtioneuvoston ja tasavallan presidentin johdolla olemme tehneet.

Nyt käsittelemme tämän Nato-sopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista täällä eduskunnassa lähetekeskustelussa, ja on hyvä todeta, että Suomen pitkäaikainen turvallisuuspoliittinen linja on perustunut sotilaalliseen liittoutumattomuuteen, yleiseen asevelvollisuuteen, korkeaan maanpuolustustahtoon ja kansainväliseen puolustusyhteistyöhön. Maanpuolustuksemme on uskottavaa ja suorituskykyistä, mutta näiden Venäjän toimien myötä on käynyt ilmi, että me tarvitsemme tässä myöskin vahvistusta, koska meillä on 1 300 kilometriä yhteistä rajaa ennalta-arvaamattoman naapurin kanssa, ja siksi kaikki toimet, joilla voimme turvata kokonaisturvallisuuttamme, on otettava käyttöön. Valtioneuvoston edustajat ovat pontevasti kulkeneet ympäri maailmaa, tehneet paljon töitä, kohdanneet vaikuttajia ja Nato-maita niin, että tämä sopimus on nyt jo näin hyvässä vaiheessa, enää muutaman ratifioinnin päässä meille toteutumassa, ja tästä haluan myös omalta osaltani esittää kiitokset. Me olemme pieni maa, joten on vahvempi olla osa suurta yhteisöä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

Turvallisuuspoliittisesti tärkein viitekehyksemme on Euroopan unioni. Lisäksi erityisesti Ruotsi on meille tärkeä kumppani, ja pohjoismaisen yhteistyön sekä Itämeren alueen turvallisuuden vahvistaminen on keskeinen tavoite edelleen. On kuitenkin selvää, että Yhdysvalloilla ja Pohjois-Atlantin liitolla on yhä suurempi merkitys myös Euroopan turvallisuudelle. Yhdysvallat on Suomelle läheinen puolustuspoliittinen yhteistyökumppani, ja Suomi on jo pitkään ollut Nato-kumppanuusmaa.

Tässä maailmantilanteessa on loogista, että käytämme tämän Nato-option ja hakeudumme virallisesti turvatakuiden piiriin. Ensiarvoisen tärkeää on, että hakuprosessi on tapahtunut yhtä aikaa Ruotsin kanssa, sillä tämä on tietenkin antanut myöskin vahvaa viestiä Itämeren turvallisuuden vahvistamisesta.

Arvoisa herra puhemies! Kukaan meistä ei halua lietsoa sotaa. Suomen Nato-jäsenyys ei kuitenkaan uhkaa ketään. Vakauden ja turvallisuuden ylläpitäminen edellyttää nyt meiltä kuitenkin rohkeita ja määrätietoisia ratkaisuja, ja sen vuoksi tämä esitys Nato-sopimuksesta on nyt meillä eduskunnassa käsittelyssä. Toivon, että se tarkoin täällä käydään läpi ja sitten olemme tekemässä aikanamme vielä ne päätökset, että olemme osa Nato-maita.

Siksi vielä kertaalleen itse myös tuen ja kiitan eduskuntaa sekä valtiojohtoa siitä, että me pystymme tätä asiaa nyt täällä käsittelemään. Toivottavasti pääsemme viipymättä puolustusliitto Naton jäseneksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

17.20 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä on ollut hyvin poikkeuksellinen vaalikausi koronan hoidon kannalta, ja on tietenkin myös tuon brutaalin Venäjän Ukrainaan hyökkäyksen jälkiseurausta nyt, että Suomi sitten päätyi hakemaan Naton jäseneksi. Minusta se on ollut hyvä. Jo vuosia on puhuttu Nato-optiosta, ja minulle itselleni se on tarkoittanut sitä mahdollisuutta, että Suomella on mahdollisuus hakea Naton jäseneksi näin halutessaan, ja nyt tämä hetki on konkretisoitunut ja on meillä käsissä.

Kuten tuossa edellä edustaja Kymäläinen totesi, niin meillä on 1 300 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa, ja myös minusta on hyvä, että varaudutaan tähän tilanteeseen, että ollaan myös osa suurempaa Pohjois-Atlantin liittoa.

Meillä nyt tulee tämä käsiteltäväksi eduskunnassa, ja perustuslakivaliokunta ryhtyy jo tällä viikolla kuulemaan asiantuntijoita asiasta, ja jatketaan ensi viikolla, eli asianmukaisesti ja ripeästi ryhdytään tätä käsittelemään. Sitten käsittelyn vaiheitten jälkeen ratkeaa se, tarvitaanko yksinkertainen enemmistö vai kahden kolmasosan enemmistö tästä salista tämän sopimuksen lopulliseksi hyväksymiseksi.

Mielestäni on myös hyvä, että tätä prosessia käydään nyt yhtä jalkaa Ruotsin kanssa. Toivottavasti nyt sitten myös Unkari ja Turkki ratifioivat osaltaan mahdollisimman nopeasti tämän meidän jäsenyyden. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.22 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus on kaikkein tärkein asia, josta meidän kansanedustajina tulee huolehtia, ja maanpuolustus tietysti se peruskallio, jonka varaan voimme kaikkea muuta hyvää rakentaa. Haluan kiittää maan hallitusta tietysti tästä esityksestä mutta aivan erityisesti tasavallan presidenttiä siitä johtajuudesta ulkopo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

litiikassa, joka on johtanut siihen, että olemme nyt tässä tilanteessa hakemassa Pohjois-Atlantin liiton jäsenyyttä ja olemme saaneet ratifioinnit jo lähes kaikilta tulevilta liittolaismailtamme, ja tietysti kiittää kaikkia kansanedustajakollegoja — viime keväänä tämä yhteinen työ, joka tehtiin ennen kuin jäsenyyttä päätettiin laajalla enemmistöllä hakea, oli varmasti voimannäyttö suomalaisesta edustuksellisesta demokratiasta. Ja todella myös suomalainen diplomaattikunta on tehnyt hyvää työtä, kun on edistetty tätä asiaamme. Ennen kaikkea kuuluu kiitos tietysti Suomen kansalle, joka on osoittanut vahvaa, lähes yksimielistä, jakamatonta tukeaan sitten kaikille, jotka ovat tätä Nato-tietämme rakentaneet ja edistäneet. Se on voinut kaikilta osin perustua Suomen kansan vahvaan tahtoon olla osa länttä, olla osa turvallisuusyhteisöä, joka lisää Suomen turvallisuutta ja jonka kautta voimme oman panoksemme tuoda siihen, että Pohjola ja Eurooppa ovat entistä turvallisempia. Ja tämän vuoksi, arvoisa puhemies, on syytä kiittää myöskin tulevia Nato-liittolaisiamme Ruotsissa. Ruotsin päätös hakea Naton jäseneksi yhtä jalkaa Suomen kanssa on todella tärkeä sen kannalta, että olemme yhdessä rakentamassa turvallista ja vahvaa Pohjolaa.

Arvoisa puhemies! Jatkossakin Suomen turvallisuuden tärkein kivijalka on oma vahva puolustus, ja Suomi on ollut kaukaa viisas ylläpitäessään kaikkien puolustushaarojen vahvaa suorituskykyä niin, että tässä maailmanajassa eri puolilta Eurooppaa ja maailmaa katsotaan tänne meille, kuinka tehokkaasti ja vaikuttavasti puolustus on voitu hyvin järjestää. Ja toinen tärkeä pilari on jatkossakin kahdenvälinen ja toisaalta monenkeskinen kansainvälinen yhteistyö, jota tulemme harjoittamaan sitten myös Nato-jäseninä.

Arvoisa puhemies! Tietysti Naton jäsenyys on tulevaisuudessa aivan keskeinen osa sitä kokonaisuutta, miten Suomen turvallisuus rakentuu. Ja kaikkein tärkein vaikutus on tietysti se, että se nostaa kynnyksen yhtään kenellekään uhata Suomea sotilaallisesti, uhata maamme itsenäisyyttä ja kansamme itsemääräämisoikeutta tai muutoin väkivalloin uhata Suomea ja suomalaisia niin korkeaksi kuin kynnyksen voi nostaa. Nato on ollut varmin rauhan tae alueellaan jäsenilleen sen koko olemassaolon ajan, ja tietysti tähän uskomme ja luotamme, että Suomi ja Ruotsi entisestään Natoa tässä vahvistavat ja rauha alueillamme säilyy.

Mutta, arvoisa puhemies, tämä rauhan puolustaminen ei tietenkään tapahdu itsestään tai ilmaiseksi, vaan Suomen tulee jatkossakin huolehtia siitä, että puolustuskykymme on vahva. Ja tietysti on tärkeää, että kun puolustusratkaisumme jatkossakin perustuu laajaan asevelvollisuuteen, joka tuottaa sellaisen reservin, jolla koko maata pystymme uskottavasti puolustamaan, niin jokainen suomalainen kokee Suomen puolustamisen arvoiseksi. Tästä on käyty tänäänkin hyvää keskustelua täällä, kuinka korkea suomalaisten maanpuolustustahto on, ja tätä meidän tulee kaikin tavoin vaalia ja rakentaa maata niitten arvojen ja oppien varaan, joita veteraanisukupolvi on meille viitoittanut. Kun Suomea rakennetaan maana, jossa kaveria ei jätetä, niin silloin tämä on jokaiselle puolustamisen arvoinen maa.

Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että voimme veteraanisukupolvelle nyt myöskin antaa lupauksen siitä tai, sanotaanko, täyttää nyt sen monen veteraanisukupolven edustajan toiveen, että me päättäjät huolehdimme siitä, että Suomi ei ole enää koskaan yksin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.27 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä tämän Nato-aiheen yhteydessä haluaisin ottaa esille myös erään toisen tärkeän asian, joka liittyy meidän puo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2022 vp

lustukseemme, ja se on esimerkiksi tämä aiemmin toimeenpantu puolustusvoimauudistus ja sitä edeltäneet rakennemuutokset. Siinä Puolustusvoimien organisaatiota karsittiin rauhanajan taloudellisten lähtökohtien perusteella eikä niinkään sotilaallisen puolustuksen lähtökohdista. Puolustusvoimat on tietenkin sopeuttanut toimintaansa politiikkojen päätösten mukaisesti siten, että Suomen maapuolustuskyky on paras mahdollinen niillä resursseilla, jotka heille on annettu. Mutta tässä puolustusvoimauudistuksessa pesuveden mukana menivät muun muassa maanpuolustukselle tärkeät Pohjois-Karjalan Kontiolahden ja Etelä-Pohjanmaan Kauhavan varuskunnat. Ne eivät oman käsitykseni mukaan olleet sillä alkuperäisellä lakkautuslistalla.

Vaikka Suomea ei puolusteta varuskunnista, niin niillä on silti suuri merkitys. Asevelvollisten ja henkilökunnan koulutus ja nopeat joukkojen perustamiset tässä kiristyneessä turvallisuusympäristössä ovat entistä tärkeämpiä, ja ne edellyttävät vakioituja ja harjoiteltuja ratkaisuja, joihin varuskunnat ovat paras vaihtoehto. Varuskunnat ovat myös tärkeitä maakunnallisena tukeutumisaikana, ne ovat tärkeitä kansalaisten maanpuolustustahdolle ja symbolisesti myös henkiseen kriisinsietokyvylle, ja niitä voidaan käyttää myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarpeisiin. Ja ylipäätään, jos puhutaan varuskuntien hajauttamisesta, kaikille lienee selvää, miksi se on tarpeen. Jos ja kun varuskuntien verkostoa ja olemassa olevien varuskuntien asiaa aletaan tarkastelemaan, toivottavasti tulevan hallituksen toimesta, on muistettava myös Puolustusvoimien henkilöstöresurssien niukkuus. Puolustusvoimien henkilöstö kärsii jo nyt mittavasta alimiehityksestä, ja paras mahdollinen maanpuolustus tarvitsee hajautettujen seinien lisäksi myös henkilöstöä sekä monia muita rakennuspalikoita, ja nämä rakennuspalikat sitten täydentävät toisiaan.

Vielä lopuksi haluaisin sanoa Pohjois-Karjalan prikaatista. Olen itse Pohjois-Karjalasta, ja me kaikki Pohjois-Karjalassa varmasti vieläkin muistamme sen, kun kyseinen prikaati lakkautettiin. Sillä oli noin neljänsadan vuoden perinteet, se tunnettiin erityisesti korpisoturikoulutuksesta. Lisäksi olisi erityisen tärkeää, että varusmiehet harjoittelisivat jo siinä ympäristössä, jota he ehkä joskus joutuvat puolustamaan. Lisäksi Ukrainan sota on ylipäätään osoittanut sen, kuinka tärkeää on se, että maasto tunnetaan jopa siellä jalkaväkitasolla [Puhemies koputtaa] erinomaisesti. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan, puolustusvaliokunnan ja tiedusteluvalvontavaliokunnan on annettava lausunto.